Emmanuel Kattan

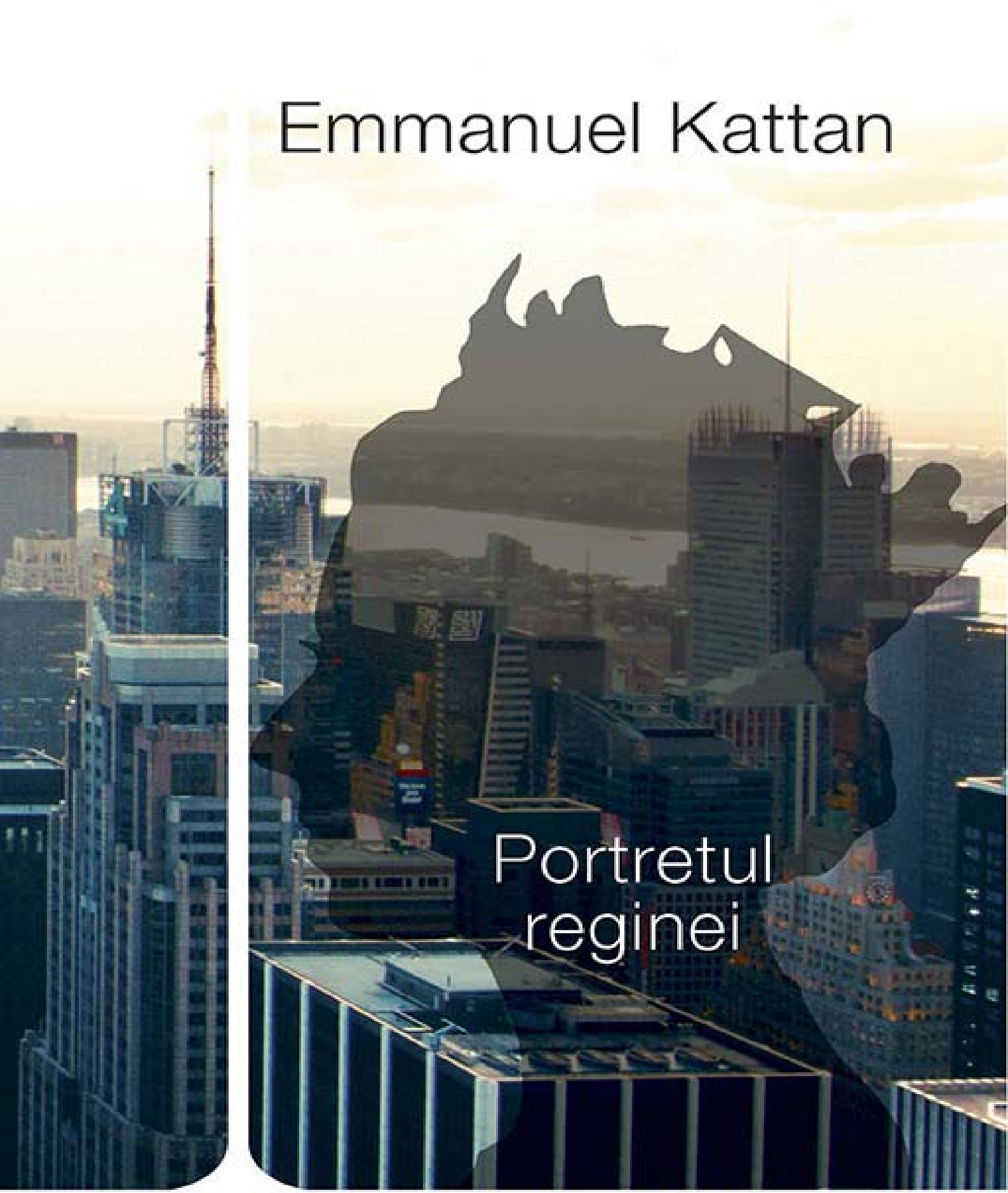

Portretul reginei

ROMANUL SECOLULUI XXI

UNIVERS

Emmanuel Kattan

Portretul reginei

Traducere de
Diana Crupenschi

UNIVERS
2015

ROMANUL
SECOLULUI
XXI

Traducerea acestei cărți a fost sprijinită de
Canada Council for the Arts

EMMANUEL KATTAN

LE PORTRAIT DE LA REINE

© Les Éditions du Boréal 2013

© Editura UNIVERS , 2015, pentru prezenta traducere

www.edituraunivers.ro

Redactor: Irinel Antoniu

Tehnoredactor: Constantin Niță

ISBN ePUB: 978-606-8631-97-4

ISBN Print: 978-606-8631-92-9

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Există două feluri de a ne face viața suportabilă: să ne tratăm visurile ca și cum nimic altceva n-ar exista; să ne tratăm existența ca și cum ar fi condusă de visurile noastre. Oamenii pe care-i iubim sunt creații ale minții noastre.

VANUDRINE SINHA

1

Rick Boisvert are obiceiurile lui. În fiecare dimineață, la șapte și jumătate, face o gimnastică viguroasă (cincizeci de abdomene parțiale cu răsucire din poziție culcată, șaptezeci și cinci de abdomene complete și patruzeci și cinci de genuflexiuni cu haltere, ceea ce, pentru un bărbat de șaizeci de ani, nu e deloc rău). Iese din casă, merge până la podul Brooklyn, își cumpără *New York Post* de la chioșcul din colț, îi face cu ochiul vânzătoarei care-l privește cu indiferența ei obișnuită de pisică sătulă. Apoi ia metroul spre 86th Street. La colțul cu Lexington Avenue, își cumpără două banane pe care o să le mănânce la prânz. După câteva minute, ajunge la magazinul Goodwill, pe 2nd Avenue, unde începe, împreună cu colegii lui, să trieze hainele *second hand* care au fost donate cu o zi mai înainte.

Harnic și răbdător, nu se plânge niciodată că-l doare spatele sau că moare de plictiseală. Din când în când, totuși, se întrerupe din lucru, cu o rochie de seară în mâini, cu privirile pierdute departe. Întreruperile astea, când durează prea mult, o fac uneori pe colega lui să ofteze: „Ia uite, prietenul nostru din Québec iarăși s-a rătăcit în trecut“. Seara, Rick Boisvert cinează singur, cu o carte în mână și cu pisica pe genunchi. Se culcă la ora zece și adoarme imediat. Unii vor spune că o rutină atât de riguroasă și de monotonă nu poate fi pusă la punct decât de o minte care a cunoscut abisurile rătăcirii și e terorizată de spaima că ar putea să plonjeze din nou în ele. Oricare ar fi adevărul, au trecut mai mult de cincisprezece ani de când Rick nu s-a abătut de la obiceiurile lui.

La sfârșitul săptămânii, după o plimbare de o oră și jumătate, în care pașii îl poartă din Union Square până la Dag Hammarskjold Plaza, trecând prin Bryant Park, Rick își ia micul dejun în localul Nations Diner de pe 1st Avenue. În timp ce-și citește ziarul, înfulecă distrat un cârnat și două ochiuri. Uneori își ridică privirea din ziar și contemplă trecătorii grăbiți, la fel de hotărâți, orbi și imposibil de abătut din drumul lor ca niște torpile îndreptându-se cu repeziciune spre o țintă. Se destinde și își lasă mintea, puțin câte puțin, să se detașeze de prezent. Atunci amintirile ies la suprafață, trepidând, evidente și zgomotoase, ca un grup de copii care atrag în mijlocul lor un puști nou-venit ca să-i arate ce jucării au. Un articol despre arsenalul nuclear iranian îi amintește revoluția din 1979, anul în care a avut prima dată succes în galeriile newyorkeze. Știrile despre manifestanții de pe Wall Street îl poartă înapoi în primăvara anului 1968, la trezirea conștiinței lui de student din Montréal. Ultimele zvonuri despre prințul William și soția lui – e însărcinată? Dacă e adevărat, vor avea un băiat? Dacă nu-i gravidă încă, oare ce mai așteaptă? – îl cufundă din nou în atmosfera de poveste care înconjurase nunta lui Charles cu Diana.

E adevărat că, în ciuda (sau datorită?) vieții lui așezate, Rick încearcă „zvâcniri ale imaginației“, după cum spune vecina lui de palier, doamna Menendez. Dacă o întrebi, îți va spune, de pildă, că în fiecare an, pe 6 august, Rick are obiceiul să poarte o haină portocalie.

— I-a aparținut lui Andy Warhol, declară ea că i-ar fi spus Rick într-o zi. O port în fiecare an de ziua lui, ca să-mi amintesc de el.

Doamna Menendez te va pune să promiți că vei păstra secretul și apoi îți va povesti că Rick are un motan numit Mermoz.

— E convins, va spune în șoaptă, cu mâna pe brațul tău, că în animalul ăsta trăiește sufletul

aviatorului francez, că s-a reîncarnat în motan, nici mai mult, nici mai puțin.

Rick îl adoptase într-o seară de vară, la colțul dintre străzile Horatio și Greenwich, în Meatpacking District, când animalul tocmai sărise de la o fereastră aflată la etajul al treilea al unei clădiri. Rick nu era prea sigur de asta, dar credea că văzuse un tânăr împingând motanul cu coada unei mături. Poate că voise să se răzbune astfel pe prietena lui? Sau poate era pur și simplu beat? În orice caz, motanul tărcat, cu botul alb, aterizase în picioare la câțiva metri de Rick. Ca prin miracol, scăpase teafăr. Rick îl luase în brațe și îl adusese acasă la el. Poate datorită zborului planat al creaturii sau privirii ei aparent pline de înțelepciune și de trecut, cert este că Rick s-a convins încetul cu încetul că motanul din fața lui nu era altcineva decât Mermoz însuși. Vara, susține doamna Menendez, când ferestrele sunt deschise, îl aude vorbind cu motanul seara târziu. Îi pune întrebări despre aventurile lui în Sahara, despre încurcăturile cu tuaregii, despre traversarea periculoasă a Anzilor. Vocea lui Rick este atât de pasionată încât, în timpul tăcerilor care urmează întrebărilor lui, vecinei i se pare că pisica îi răspunde cu adevărat, ca și cum în apa privirilor ei ar apărea din nou la suprafață secretele, prieteniile și visele aviatorului dispărut.

Purtările astea ciudate îi fac pe vecinii și pe colegii lui să păstreze distanța față de el. Dar nu inspiră teamă nimănui. La urma urmei, Rick Boisvert nu e unicul newyorkez care vorbește singur ori se lasă în voia amintirilor.

2

Într-o sâmbătă dimineața de toamnă, Rick stă așezat la masa lui obișnuită din localul Nations Diner de pe 1st Avenue. Tocmai a ridicat privirea de pe ziar când remarcă, la colțul cu 49th Street, o doamnă scundă, îmbrăcată într-un impermeabil elegant de culoare galben-canar. Rick îi zărește pentru câteva clipe chipul: un nas mare, gura cu buzele mai degrabă pline pentru o femeie de vârsta ei, privirea alertă și scânteietoare. Rick se uită cum se îndepărtează spre 2nd Avenue, cu poșeta – tot galbenă – legănându-i-se ca un pendul pe braț. Cred că am vedenii… Nu, nu se poate, haide, ce să caute ea aici? Dar dacă…? Nu, e absurd… Încremenit în fața farfuriei lui, Rick își freacă bărbia, indiferent la mișcările de du-te-vino ale chelnerilor și la vacarmul care-l înconjoară. Fără nici un chef, încearcă să respingă ideea care îi inundă mintea: nu, chiar așa, cum s-ar putea? Seamănă, fără îndoială, dar nu poate fi ea… nu, nu… e imposibil…

Totuși, Rick vrea să se convingă cu ochii lui că așa e. Se ridică dintr-un salt, plătește nota și iese grăbit în stradă. Aerul rece îl izbește în față, dar nu-l smulge din gândurile lui. Nu există decât o cale ca să fie sigur: să o privească drept în față, de aproape. Începe să alerge spre 48th Street, trece după colț și, ajuns pe 2nd Avenue, o ia din nou la dreapta. Cu puțin noroc, o va întâlni chiar atunci când ea va ajunge pe bulevard. Într-adevăr, în momentul în care încetinește ca să-și recapete suflul, Rick o vede pe doamna în galben care se pregătește să traverseze. Cu toate că e scundă, are

dezinvoltura mândră, noblețea, privirea hieratică a făpturilor înalte. O pană unică, cu reflexe de smarald în lumina soarelui, iese delicat din pălăria ei de fetru, ca și cum ar fi ajuns acolo din întâmplare, căzută din penajul unei păsări exotice în zbor. Rick tocmai a observat ceva: doamna ține în lesă un câine dintre cei cu labe scurte și urechi ca de vulpe. Chipul ei ușor pudrat e chipul pe care se aștepta să-l vadă: nasul mare, cu aripile fin cizelate, buze pline, deși ofilite de vârstă, o privire vie și cercetătoare, cu care contemplă trecătorii ca și cum ar face parte și ei din mulțimea imensă a supușilor ei.

Rick nu ezită nici un moment. Cu pași siguri, se îndreaptă spre doamnă, se oprește în fața ei și, cu mâna dreaptă la piept, se înclină până la pământ. Femeia îl privește, uimită. Se pregătește să-l ocolească pentru a traversa strada, dar Rick, netulburat, se așază din nou în fața ei și se înclină a doua oară. De data aceasta, doamna reacționează:

— Lasă-mă să trec, idiotule!

Și, mișcându-se mai repede ca el, profitând de faptul că Rick e încă absorbit de reverența lui, îl ocolește și traversează strada cu pași mici și grăbiți. El se pregătește s-o urmeze, dar valul de mașini a invadat bulevardul și Rick, cu brațele legănându-i-se, o privește cum se îndepărtează.

Imediat ce semaforul se face verde, se repede pe urmele ei. Doamna s-a oprit în fața vitrinei unui magazin de pantofi. Perfect, acum sau niciodată. Rick face câțiva pași spre ea – încet, cel mai important lucru e să nu o sperie –, apoi se înclină și i se adresează cu un aer grav și solemn:

— Maiestatea Voastră, regret să vă deranjez…

Doamna în galben se întoarce imediat spre el.

— Iarăși dumneata! Dar ce vrei de la mine, la urma urmei?

Rick, descumpănit, bolborosește:

— Îmi pare rău… Maiestate… Voiam doar… Iertați-mi îndrăzneala….

Doamna cea scundă își pierde răbdarea și, cu o voce fermă, cu accentul tărăgănat din Brooklyn, declară:

— Ascultă, nu știu cine ești și ce vrei de la mine. Dar, dacă nu mă lași în pace, chem poliția!

Și, ca și cum ar fi înțeles vorbele stăpânei lui, câinele corgi începe să latre, trăgând de lesă, cu capul ridicat amenințător spre Rick. Zăpăcit, Rick se pierde în scuze:

— Vă rog să mă iertați, Maiestate, n-am să vă mai deranjez…

Și, ca să nu aibă necazuri, își ridică mâinile la înălțimea pieptului cu un gest liniștitor, se mai înclină o dată și se retrage mergând cu spatele. Doamna se întoarce și se îndepărtează, cu capul sus, urmată de câinele care-i aruncă lui Rick priviri furioase.

3

Întors acasă, Rick se cufundă în tot felul de ipoteze. De ce l-a tratat cu atâta dispreț? Cuvintele insultătoare, privirea arogantă sunt demne de o persoană de rangul ei? N-ar trebui să te aștepți la mai multă mărinimie din partea reginei Marii Britanii? Căci Rick nu are nici o îndoială că, oricât de neverosimil și extraordinar ar putea să pară acest lucru, doamna cea scundă, îmbrăcată în galben, pe care a văzut-o plimbându-se pe străzile din Manhattan, este însăși regina Elizabeta a II-a.

S-a uitat bine la ea: fruntea îngustă, ochii strălucitori, puțin apropiați, pomeții încă proeminenți; nu poate fi decât ea. În fața ecranului vechiului său computer, privește imaginile. Regina în Australia, în vizită oficială în Canada, în trăsura ei în fața porții Palatului Buckingham: doamna de pe 2nd Avenue are aceleași trăsături, aceeași alură, aceeași siguranță ușor neliniștită. Fotografiile defilează pe ecran: regina îmbrăcată în verde, vara, înconjurată de câinii ei din rasa corgi, la Balmoral; regina în haine roz, rozul elegant al tenului ei pudrat, decernând distincțiile Imperiului; regina în roșu-închis, cu figura severă, rostindu-și discursul anual la Westminster; regina în galben – galbenă, rochia de satin cu reflexe argintii, galbenă, pălăria de fetru în stilul *années folles,* galbenă, poșeta cu conținut misterios, galbene, mănușile de mătase: cum s-ar putea înșela Rick? Ea este, fără îndoială, e chiar ea.

Bineînțeles, pare greu de crezut ca regina să se plimbe așa, singură, ziua, în mijlocul Manhattanului. Dacă ar fi avut o escortă, niște bodyguarzi. Dar doamna în galben nu părea

însoțită. Nu avea, ca să se apere, decât vocea ei glacială și câinele mic cu urechi ca de vulpe. Animalul lătra foarte tare, desigur, dar n-ar face față unei bande de răufăcători care ar vrea s-o răpească sau unor paparazzi înrăiți. Și accentul? Vocea aceea răgușită cu accent de Brooklyn, sfârâind precum cântecul muribund al unui greiere, intonațiile acelea ample și mătăsoase, vocalele acelea întinse la infinit, ca umbrele elastice ale după-amiezilor de vară, cum pot fi împăcate cu tonul imperios și sec care i se potrivește suveranei unei mari națiuni?

Dar Rick a auzit mai înainte că regina Elizabeta are uneori obiceiul să se plimbe incognito prin orașele regatului ei. Ca să-i apere secretul, nimeni din anturajul ei nu s-a aventurat vreodată să confirme asta, dar s-a auzit într-o vreme că regina apăruse, deghizată cu grijă, pe străzile din Cambridge și din Nottingham. După spusele unora, chiar ar fi fost văzută, în septembrie 1998, luând ceaiul la Richoux, în cartierul St. John's Wood din Londra. Bineînțeles, o mică escapadă într-un oraș din Anglia e ceva, o plimbare în Manhattan e altceva. Și dacă ar fi recunoscută? Dacă s-ar trezi dintr-odată înconjurată de o hoardă de ziariști și de fotografi? Cu atât mai mult cu cât doamna întâlnită de Rick nu părea să fie interesată să se topească în mulțime.

Dar, dacă se gândea mai bine, poate că tocmai aici era chestia genială: faptul că regina nu-și schimba înfățișarea, că se arăta așa cum era, îmbrăcată din cap până-n picioare în galben sau în verde, cu poșetă, mănuși, pălărie și pantofi asortați, nu era un mod de a se pune la adăpost de orice bănuială? Ce metodă mai bună de a dejuca privirile cercetătoare decât să le arate ceea ce nu și-ar imagina nici o clipă că ar putea vedea în inima acestui oraș de beton și de sticlă: regina însăși, în toată simplitatea și splendoarea ei. Cine ar putea să fie atât de nebun încât să creadă că

această femeie, monarh al Marii Britanii, domnind de aproape o jumătate de secol peste șaisprezece țări – și nu dintre cele mai mici! –, ar putea să fie surprinsă făcându-și cumpărăturile pe 2nd Avenue în Manhattan, într-o dimineață de sâmbătă din noiembrie? Hotărât lucru, își spune Rick, regina este într-adevăr o personalitate puternică. A înțeles că cea mai bună ascunzătoare e mulțimea, iar deghizarea cea mai eficace e absența oricărei deghizări.

Cât despre voce, explicația e simplă: simțindu-se încolțită, a trecut la atac și, pentru a-i risipi orice îndoială, i-a vorbit cu accentul care era cel mai străin de ea, accentul unei bătrâne zgripțuroaice din Brooklyn. Ce armă ar putea fi mai eficace, într-adevăr, decât vocea aceea moale, rotundă și sinuoasă, când de la o doamnă de rangul ei te-ai putea aștepta la tonul sec, la pronunția mândră și maiestuoasă a unei artiste a limbii?

Satisfacția de a fi aflat un secret atât de important îi scaldă fața într-o strălucire fericită. Dintre toți concetățenii lui, Rick este singurul care a pătruns în cercul inițiaților, știe ce poate că nu bănuiește nimeni, nici măcar primarul New York-ului sau președintele Statelor Unite. Dar după puțin timp chipul i se umbrește din nou. Îl cuprinde iarăși neliniștea. Rick își amintește privirea ofensată a reginei, vocea disprețuitoare care i-a amintit de expresia arogantă și ofuscată a doamnei Mũnoz, profesoara lui de spaniolă din clasa a șasea, când uita să i se adreseze cu pluralul politeții. Cum a putut să acționeze astfel? Ce inconștiență! Ce nerușinare! Ce egoism, pe deasupra! Nu numai că s-a purtat ca un bădăran, dar insolența lui a pus-o în primejdie pe regină. Un trecător mai curios care le-ar fi auzit conversația ar fi înțeles din felul în care i se adresa Rick că era o persoană importantă. S-ar fi apropiat, ar fi examinat-o din creștet până-n tălpi, ar fi ezitat puțin, incredul, apoi, fiind aproape sigur că ea era

chiar regina Angliei, ar fi avut ideea nefericită de a anunța presa. Cine știe ce s-ar fi putut întâmpla?

Nu, Rick a procedat într-un fel foarte greșit, este evident. O situație ca asta cere tact, prudență și perspicacitate. Ca de obicei, își spune el, te-ai aruncat cu capul înainte, fără să te gândești, iar acum riști să plătești pentru asta.

Rick își adună gândurile. Trebuie să-și repare greșeala. Trebuie, cu orice preț, să o liniștească, să-i explice că nu are a se teme de nimic din partea lui, că nu-i va divulga niciodată secretul. E de ajuns să-i vorbească, va înțelege că nu e el omul care să șantajeze sau să se îmbogățească pe seama altora.

Da, exact asta o să facă. Dar cum să procedeze? Mai întâi ar trebui să o întâlnească din nou. Dacă e adevărat că ea se plimbă în fiecare sâmbătă dimineață pe aceleași străzi și că o va revedea la colțul străzii 49, cum să facă să-i vorbească? Dacă încearcă din nou să o abordeze, fără îndoială că regina o s-o ia la fugă. Nu, trebuie să găsească altceva. Și dacă s-ar deghiza? Ar putea să împrumute o cămașă albă, un costum elegant, un melon și niște pantofi de lac de la magazinul Goodwill unde lucrează. Dacă va vedea un domn distins, îmbrăcat la patru ace, apropiindu-se de ea, regina va fi mai dispusă să-l asculte. Îi va spune că e un prieten al bărbatului care i-a spus niște fraze ciudate în urmă cu o săptămână. Bărbatul acela, o va asigura, nu are nici o intenție să dezvăluie ceea ce a aflat. Maiestatea Sa poate dormi liniștită, plimbările sale prin Manhattan vor rămâne un secret. Regina, înseninată, îi va mulțumi atunci domnului și Rick va avea conștiința împăcată… Nu, în nici un caz! Rick, ia gândește-te: dacă regina s-ar vedea abordată de alt individ, se va gândi imediat că secretul ei a fost dat în vileag. Va crede că e o conspirație. Cine știe cum o să reacționeze atunci? Cuprinsă de panică, va apela la MI6 și Rick va primi în toiul nopții vizita

neașteptată a doi agenți în serviciul Maiestății Sale, care îl vor obliga să-i urmeze și îl vor supune unui interogatoriu viguros.

Ce să facă? Să-i scrie o scrisoare, poate? Da, bineînțeles! O scrisoare în care va da cărțile pe față și va jura solemn că, pentru nimic în lume, nu va dezvălui ceea ce știe. Ea va citi scrisoarea, va scoate un suspin de ușurare și îi va acorda, înainte să plece, un surâs recunoscător. Poate că n-o va mai revedea niciodată, dar cel puțin nu va trebui să îndure remușcările dureroase că a ofensat-o.

Nu e ușor să-i scrii reginei. Începe de mai multe ori și se oprește, ezitând. În primul rând, nu știe cum să i se adreseze. „Maiestatea Voastră“, desigur, pare să se impună, dar oare o formulă mai respectuoasă față de anonimatul ei, precum „Stimată Doamnă“, n-ar fi mai potrivită? După ce depășește acest obstacol, trebuie să se gândească la prima frază. Pe ea se bazează totul: regina va continua să citească sau va rupe scrisoarea, plină de dispreț? „Stimată Doamnă, supusul dumneavoastră devotat, Rick Boisvert, născut în Sainte-Foy, Québec, locuitor al New York-ului de mai mult de patruzeci de ani, pictor…“ Nu, seamănă cu o biografie de pe Wikipedia. „Stimată Doamnă, ceea ce știu – și ceea ce știu că știți – nu va fi niciodată aflat…“. Prea eliptic. Să facem lucrurile simple. Să vedem…

Până la urmă, pe la ora trei dimineața, Rick reușește să producă o scrisoare de o jumătate de pagină într-un limbaj care i se pare în același timp simplu, discret și respectuos. Se grăbește să lipească plicul și adoarme liniștit, sigur că acest gest curajos îl va disculpa în întregime în ochii reginei.

4

Rick a petrecut toată săptămâna elaborându-și stratagema. Ca și sâmbăta trecută, o va aborda la colțul străzii 49 cu 2nd Avenue. Doar că, de data asta, ca să evite orice echivoc, o să vorbească foarte puțin. Va spune: „Maiestate, am o scrisoare pentru dumneavoastră“. Apoi îi va întinde plicul și va dispărea imediat.

Iată-l acum așezat la locul lui obișnuit de la fereastră, în localul Nations Diner de pe 1st Avenue. Se uită la trecători și, din două în două minute, aruncă o privire neliniștită la ceasul de la mâna lui. Deodată, un gând crud îi trece prin mintea curajoasă: dar dacă nu vine? Dacă acum o săptămână regina nu trecuse decât din întâmplare prin fața localului Nations Diner? Până acum, eventualitatea asta a trecut doar pe la suprafața gândurilor lui (fiindcă, precum multe dintre persoanele care își supun viața unei rutine riguroase, lui Rick îi e greu să-și imagineze că altcineva ar putea să trăiască într-un mod diferit).

E trecut de ora zece. Regina tot nu e acolo. Trepidând de nerăbdare, Rick se ridică, plătește nota și se pregătește să străbată străzile cartierului în căutarea ei, când deodată o vede traversând 1st Avenue cu un mers vioi, o femeie scundă, toată în albastru, ținând în lesă un câine corgi. Rick iese grăbit în stradă și începe s-o urmărească de la o distanță de douăzeci de metri. Ajuns la colț, Rick se apropie de suverană și, întinzându-i timid plicul, își pleacă fruntea și șoptește cu o voce care abia poate fi auzită:

— Lu… Luați asta… E… E pentru dumneavoastră.

Doamna îl privește lung pe Rick, cu gura căscată. Apoi, ca un automat care pornește brusc, se dă înapoi cu câțiva pași, își strânge la piept poșeta și spune:

— Iarăși dumneata! Trebuie să încetezi să mă urmărești!

Și, deschizându-și poșeta ca să-și caute telefonul mobil, continuă cu o voce ascuțită:

— Te previn, dacă nu o ștergi imediat de aici, o să chem poliția!

Descumpănit, Rick se grăbește să o asigure:

— Vă rog, Maiestate, doar să luați scrisoarea asta, să o citiți și atunci o să înțelegeți…

Doamna, nemișcată, cu umerii drepți, cu bărbia ridicată, stă ca și cum ar poza pentru niște fotografi în fața bărbatului cu spinarea încovoiată. Se uită lung la el. Seamănă cu acele ființe însingurate care, pierzându-și obiceiul de a se vedea cu ochii altora, și-au găsit propriul stil vestimentar a cărui armonie nu poate fi percepută decât de o privire exersată și generoasă. Are pe cap o pălărie de o culoare nedefinită, un gri care a fost odată albastru sau poate verde. Sub paltonul prea mare, aruncat pe umeri, o haină de *tweed* ponosită cu câțiva nasturi lipsă și o pereche de pantaloni de stofă cu genunchii lustruiți. Cât despre pantofi, sunt în mai multe nuanțe de maro: bej-cenușiu la vârfuri, ciocolatiu închis la călcâie, de culoarea cafelei cu lapte în jurul șireturilor. Totul, în înfățișarea lui, are un aer bătrânicios. Și totuși, se vede în ochii lui, în zâmbetul lui o energie de om tânăr, încă plin de visuri și de gânduri despre viitor.

În fața tăcerii mândre a doamnei, Rick insistă:

— Vă rog… citiți și o să înțelegeți.

Curiozitatea ei învinge, până la urmă. Doamna își încruntă sprâncenele, mijește ochii:

— Ce o să înțeleg, mai exact?

— Că n-o să spun nici un cuvințel, șoptește Rick punându-și degetul arătător pe buze. Știu cine sunteți, dar n-am să spun nimic nimănui.

— Știi…

— Da, știu totul, continuă Rick cu jumătate de voce. Dar știu și că nu doriți să vi se pronunțe numele în public. Atunci, n-am să vă spun decât două cuvinte: *annus horribilis*.

Apropiindu-se de interlocutoarea lui în timp ce spune aceste cuvinte, Rick îi face semn cu ochiul și zâmbește complice. Doamna îl privește înspăimântată:

— Ce? Despre ce vorbești?

— *Annus horribilis*, vă amintiți? repetă Rick, aproape șușotind.

— Dar… cum îndrăznești să spui așa ceva, pervers murdar ce ești!

Încearcă să-l ocolească, dar Rick, însuflețit de o hotărâre care îl uimește și pe el, se așază în calea ei.

— Nu vă supărați, Maiestate, vreau să vă spun despre anul 1992, când a fost incendiul castelului Windsor și ați vorbit despre *annus horribilis,* anul cel mai teribil din viața dumneavoastră…

— Dar ești nebun, pe cuvântul meu! Nu înțeleg nici un cuvânt din ce-mi spui.

— Maiestate, vă înțeleg, credeți-mă. Eu… aveți întreaga mea simpatie. Copiii dumneavoastră… A fost foarte greu… Divorțul fiului dumneavoastră…

— Ce divorț? Fiul meu n-a divorțat, nu s-a căsătorit niciodată!

— Bineînțeles, Maiestate, evident, pentru dumneavoastră căsătoria lui cu Diana e ca și cum nu s-ar fi întâmplat niciodată. Credeți-mă, nu sunt indiferent la necazurile pe care le-ați avut. Dar cel puțin puteți să vă consolați cu nunta nepotului dumneavoastră…

Asta e prea mult. Cu mâinile în șolduri, cu ochii strălucind de furie, femeia înaintează spre Rick și declară:

— Ce tot spui acolo? Nepotul meu are unsprezece ani! Acum lasă-mă să trec!

Cu un gest brusc, îl împinge pe Rick și se grăbește să plece. Dându-se la o parte, nefericitul scapă din mâini plicul care cade sub nasul câinelui. Se apleacă să-l ia de pe jos, dar câinele, mai rapid, apucă scrisoarea între colți. Când Rick întinde mâna să i-o ia, câinele își ridică spre el capul de vulpe, mârâind furios. Doamna cea scundă se întoarce.

— Scrisoarea mea! exclamă Rick, arătând câinele cu un gest neputincios.

Dar doamna nici măcar nu catadicsește să-i răspundă și se îndepărtează, trăgând animalul de lesă.

— Haide, vino, Scarpetta!

Câinele întoarce de mai multe ori capul spre Rick. Cu plicul în bot, pare că-i zâmbește ironic.

5

Stimată Doamnă,

Înainte de a rupe în bucăţi această modestă epistolă, vă rog, vă conjur să o citiţi până la capăt. Să ştiţi că nu am [cuvânt ilizibil] *intenţia să folosesc cu rea-credinţă ceea ce ştiu despre dumneavoastră. Secretul dumneavoastră va fi şi secretul meu. Nimeni nu va şti nimic despre* [cuvânt ilizibil] *noastră şi n-am să mărturisesc nimănui imensul privilegiu de a vă fi recunoscut şi de a mă fi scăldat câteva momente în blânda şi* [cuvânt ilizibil] *lumină a prezenţei dumneavoastră.*

Purtarea mea este de neiertat, sunt convins de asta. Dar nu de neînţeles. Cine n-ar fi uimit să o vadă, într-o dimineaţă de toamnă, pe însăşi regina Elizabeta a II-a plimbându-se pe străzile din centrul Manhattanului? Dacă v-am urmărit, dacă am insistat atât de mult să vă prezint omagiile mele, asta nu s-a întâmplat pentru că voiam să pătrund în intimitatea dumneavoastră. Ci mai degrabă pentru că, recunoscându-vă, n-am putut rezista dorinţei de a vă [cuvânt ilizibil]. *Am acţionat impulsiv. Am fost stângaci, inconştient* [cuvânt ilizibil]. *Înţeleg foarte bine că sunteţi scandalizată de* [cuvânt ilizibil] *mea. Dar vă implor să mă credeţi că de vină e doar devotamentul meu fierbinte.*

Această cutezanţă stupidă mi-a provocat deja ore întregi de insomnie; aş vrea să nu-mi atragă, pe deasupra, dispreţul dumneavoastră. Vă dau cuvântul meu: nu voi mai [cuvânt ilizibil] *niciodată să mă apropii de dumneavoastră. Totuşi, dacă aţi putea să mă lăsaţi să înţeleg, chiar prin*

cel mai discret semn cu putință, că îmi iertați îndrăzneala, vă înștiințez că puteți să mă [cuvânt ilizibil]*, în fiecare sâmbătă dimineața, la Nations Diner, pe 1st Avenue.*

Supusul dumneavoastră devotat,
Rick Boisvert

„Tipul ăsta-i complet țicnit, pe cuvântul meu!“, murmură doamna pe care Rick o numește regina, prăbușindu-se în fotoliul ei, cu scrisoarea în mâini.

Cu câteva minute mai înainte, după ce intrase în apartamentul ei din Sutton Place, a trebuit să se lupte mult timp cu Scarpetta ca să-i ia scrisoarea din gură. Saliva și colții animalului au șters mai multe cuvinte, dar esențialul conținutului e clar: tâmpitul ăsta crede că a întâlnit-o pe regina Marii Britanii.

Primul gând al doamnei este că ar trebui să-l ignore. Va fi de ajuns să evite acest cartier timp de mai multe săptămâni și să urce pe Lexington Avenue ca să ia metroul de pe 59th Street. Nu-i va fi greu să facă un ușor ocol dacă vrea să fie lăsată în pace. Și va fi vigilentă. Dacă o să-l vadă pe individ la colțul unei străzi, o să intre repede într-un magazin, iar dacă se încăpățânează, o să facă așa cum l-a amenințat, o să cheme poliția.

Ceva mai târziu, așezată în bucătărie, cu ochii ațintiți asupra șirurilor simetrice de lumini care învăluie, ca o armată scânteietoare, cartierul Queens, doamna se gândește la episodul de mai înainte. Atunci îi trece prin cap o altă idee: dacă e vorba de o farsă? Un renghi destinat să o facă de râs în fața a milioane de spectatori? Nebunul ar putea fi, de fapt, un actor. În spatele lui, o cameră ascunsă le-ar fi filmat întâlnirea și în câteva zile ar primi o scrisoare cerând permisiunea ei de a difuza scena.

Doamna rămâne câteva momente nemișcată, cu spatele drept, cu ochii arzând de furie. Dar până la urmă se liniștește: nu, e ceva prea complicat pentru

genul acesta de capcane televizate. Și apoi, își spune ea, poate că tipul nu e în toate mințile, dar nu a văzut în ochii lui nici o urmă de răutate sau maliție. Poate că trebuie să-i acorde prezumția de nevinovăție?

În timp ce curăță niște morcovi, se gândește la chipul emaciat, la vocea șovăitoare și sacadată, la expresia stânjenită a bărbatului. N-a făcut decât să-i dea o scrisoare. Bineînțeles, ideea asta fixă, încăpățânarea lui de a i se adresa ca și cum ar fi Elizabeta a II-a sunt puțin tulburătoare. Dar, în loc să-l ignore, n-ar fi mai bine să-l facă să-și înțeleagă eroarea? Nimic n-ar fi mai ușor, într-adevăr: n-ar trebui decât să se întâlnească săptămâna viitoare cu el, înarmată cu permisul de conducere, pentru a-și dezvălui adevărata identitate. Omul va fi nevoit să accepte realitatea evidentă și poate atunci o va lăsa în pace, în sfârșit.

Liniștită de această soluție atât de simplă și atât de logică, doamna în galben se întoarce la prepararea supei de linte și se gândește la plăcerea de a se cufunda din nou, peste câteva ore, înfofolită în pledul ei de lână, în aventurile lui Scarpetta, eroina romanelor Patriciei Cornwell.

6

Cocoțată în pat, stând, precum prințesa cu bobul de mazăre, pe un edificiu complex de perne, plăpumi și cuverturi, doamna din Sutton Place nu reușește să se concentreze asupra lecturii. Tocmai a descoperit că eroina Kay Scarpetta, care și-a câștigat o faimă binemeritată ca medic legist, e amenințată ea însăși de un asasin misterios, dar această întorsătură uimitoare o lasă rece. Se gândește la scrisoare și la autorul ei, acest om pierdut în visele lui pe care l-a tratat atât de grosolan.

Când te abordează un necunoscut pe stradă, de obicei n-ai încredere în el. E normal. Dar bărbatul de pe 2nd Avenue nu e genul care să fure poșetele doamnelor în vârstă. Poate că pur și simplu se simte singur? Are nevoie de companie, și atunci își lasă imaginația să o ia razna. Rătăcește în voie, eliberat de limitele realității cotidiene, și prinde din zbor ideile nobile sau meschine, sobre sau fantastice pe care le întâlnește în cale. Unele se prind de el, fără nici un motiv evident, și cum nu are pe nimeni pentru a le încerca soliditatea, se încrustează, se amplifică, alimentate de toate așteptările care s-au îngrămădit în el, fără ecou și fără răspuns. Și atunci, în momentul în care zărește o femeie ce seamănă vag cu regina Angliei, nu există nimic care să-i oprească visul.

Așadar, de ce să încerce să-l facă să constate adevărul? Ar merge la Nations Diner și i-ar spune că nu e decât o newyorkeză obișnuită. Din explicațiile ei, până la urmă el ar înțelege. I s-ar întuneca fața. Ar bolborosi câteva cuvinte incoerente, apoi ar pleca ochii, rușinat, confuz. Iar

ea ce-ar avea de câștigat? La urma urmei, n-ar fi mai bine pur și simplu să-l ignore și să-i lase fabulațiile să-și găsească o altă țintă? Sau poate… Nu, nu e prea rezonabil. Sau… Și de ce nu, de fapt? De ce să nu-i acorde ce dorește? Dacă ține cu orice preț ca ea să fie Elizabeta a II-a, ar putea foarte bine să se prefacă, doar pentru câteva ore, astfel ca bărbatului să-i treacă fantezia aceea. Ar putea să-și joace rolul: să bea o cafea – un ceai, mai degrabă – cu el, să-i răspundă la întrebări, să-i vorbească despre ultima ei călătorie în Australia, despre pelicanii din parcul St. James, despre cum e vremea la Londra… I-ar pune întrebări politicoase despre ceea ce-l interesează pe el, despre familie, despre locul lui de muncă, dacă avea unul. Apoi, s-ar despărți cordial și fiecare ar pleca pe drumul lui, cu inima ușoară. El ar fi încântat că a luat ceaiul cu Maiestatea Sa, iar ea ar putea să se felicite că nu a făcut un biet suflet și mai nefericit decât era.

7

Ideea își croiește drum în mintea ei. E o idee bizară care nu se potrivește cu cotidianul controlat și cu viața „cum trebuie“ a doamnei. Dar tocmai de aceea exercită asupra ei o fascinație atât de tenace.

De numeroase ori a încercat să respingă acest proiect stupid, punându-l pe seama unei îndrăzneli frivole. Așadar existența ei e atât de monotonă, atât de lipsită de surprize încât trebuie să se lase tentată de o aventură atât de aberantă? Dar, oricare ar fi motivul, doamna nu mai are chef să fie rezonabilă. Spre sfârșitul săptămânii, scenariul, șlefuit de mai multe ori, este în cele din urmă pus la punct.

8

„Scarpetta! Încetează cu mârâitul!“ Rick, așezat ca de obicei la o masă din Nations Diner, se întoarce brusc. La picioarele lui, un corgi se uită la el cu ochișorii lui feroce. Privirea lui merge de-a lungul lesei, se oprește un moment pe mâna înmănușată care o ține, urcă de-a lungul mânecii, descoperă o bluză de mătase de unde iese un gât neted și alb, apoi se oprește în sfârșit asupra feței…

Ea zâmbește.

— Dumneavoastră… Dumneavoastră sunteți? spune, până la urmă, Rick.

— Nu mă poftești să stau jos? îl întreabă doamna.

În uluirea lui, Rick a uitat de bunele maniere.

— Dar bineînțeles, vă rog…

Femeia se așază pe banchetă în fața lui Rick. Acesta din urmă o privește, fascinat de ideea de a se afla deodată atât de aproape de acest chip pe care atâtea fotografii l-au făcut să-i fie, în aparență, atât de familiar. În ciuda machiajului, în ciuda ridurilor și a părului cărunt, nu și-a pierdut nimic din vioiciune, iar Rick distinge pe fața aceasta urmele unei impertinențe pe care ani întregi de dineuri oficiale și de zâmbete false nu au înăbușit-o cu totul.

— Haide, nu trebuie să pari atât de uimit, o să trezești bănuieli, spune doamna în cele din urmă, cu un ton nerăbdător. Mi se pare că nu ești prea vorbăreț pentru cineva care era atât de dornic să mă întâlnească.

Rick încearcă să-și vină în fire.

— Iertați-mă, e din cauză că… știți, din cauza surprizei. Chiar că nu mă așteptam… Pentru mine e o onoare atât de mare, nici nu vă dați seama… Îmi pare rău, nu prea știu cu ce să încep… De altfel, cum… Cum trebuie să vă spun, Maiestate? Trebuie să vă spun Alteța Voastră?

— Ah, nu! Nici să nu te gândești! S-ar zice că vrei să atragi ziariștii!

— Îmi pare rău… Eu…

— Și încetează să te scuzi tot timpul, e agasant. Numește-mă… Nu știu… Ei, de fapt, nu trebuie să-mi spui într-un fel. Poți să mi te adresezi cu „dumneavoastră“, e de ajuns.

— De acord, spune Rick, cu un aer vinovat. Dacă înțeleg bine… nu sunteți supărată pe mine…

— Nu, din moment ce am venit!

— Știți, îmi era atât de teamă că v-am pus viața în pericol, dezvăluind…

— Să uităm de toate astea. Mai bine vorbește-mi despre dumneata.

— Despre mine? Dar… eu… Viața mea nu e prea interesantă, știți…

— Pentru mine e.

— Nu înțeleg…

— Pune-te în locul meu: îmi petrec timpul înconjurată de persoane despre care nu știu, în fond, aproape nimic. Fie că e vorba de servitori, de consilieri sau de șefi de stat, nu au decât două idei în minte: să obțină favoruri sau să evite să-mi displacă. În ambele cazuri, nu-și ating scopurile decât ascunzându-și adevăratul chip.

— Înțeleg… Dar cu cei care vă sunt apropiați, lucrurile sunt diferite, cu siguranță…

Doamna zâmbește, străduindu-se să-și ia o expresie de plictiseală princiară.

— Cu cei care-mi sunt apropiați e același lucru. Da, bineînțeles, ca toate mamele, am momente de tandrețe și uneori m-am destăinuit surorii mele, mai ales înainte de căsătoria lui Charles…

Doamna din Sutton Place se miră ea însăși de ușurința cu care a vorbit, ca și cum i-ar fi cunoscut foarte bine, despre niște oameni pe care nu i-a văzut niciodată altfel decât în fotografii. Dar privirea fascinată a lui Rick îi risipește îndoielile și o face să continue.

— Dar nimeni nu mi-a făcut vreodată confesiuni. Vreau să spun, în mod gratuit, fără gânduri ascunse. Viața altora, pentru mine, rămâne un mister. Uite, chelnerul care ți-a adus cafeaua, unde s-a născut? În Mexic? În Guatemala, poate? Ce a sacrificat pentru a veni aici? Și familia lui unde e? Copiii lui locuiesc cu el sau au rămas în țara de unde a venit? Existența zilnică a acestui om nu e deloc un secret de stat, și totuși nu pot să aflu nimic despre ea!

— Da, dar acum, de pildă, nimeni nu știe…

— Nimeni nu știe cine sunt… în afară de dumneata. Dar îți dai seama cât de mult m-a costat până să ajung aici? Câte ore de negocieri cu consilierii mei, cu serviciile de securitate, cu Scotland Yard, ca să accepte ca, din când în când, să pot să umblu incognito prin Manhattan? Chiar în acest moment, știi câte reguli încalc stând la aceeași masă cu dumneata? Știi, nu sunt niciodată singură. Chiar și aici sunt înconjurată de bodyguarzi. Mă supraveghează în fiecare clipă. La cea mai mică amenințare, la cea mai mică mișcare bruscă din partea dumitale, sunt gata să intervină. (Cum, se întreabă doamna, cum a ajuns să născocească povestea asta? Poate că aventurile lui Kay Scarpetta, fără să-și dea seama, și-au lăsat amprenta asupra ei.) Teoretic, spune ea suspinând, dispun de o mare putere. Mâine dimineață aș putea, dacă aș avea chef, să dizolv Parlamentul britanic. Dar să schimb câteva vorbe banale cu un străin: imposibil fără să anunț mai întâi poliția și fără să văd intervenind trei ministere! Atunci, înțelegi, pentru mine nu există nimic mai exotic

decât să aflu câte ceva din viața unui om obișnuit, viața unui om ca dumneata…

Rick se uită la doamna din Sutton Place în același timp emoționat și descumpănit. Timp de o săptămână și-a imaginat zeci de scenarii: el și regina mergând împreună pe York Avenue în sus, așezându-se un moment pe o bancă pentru a privi fluviul. Uneori, ea îi vorbea despre câini corgi și despre cai. Uneori îi povestea despre călătoriile ei în India sau în Ghana. Dar nu-i trecuse niciodată prin minte că ea ar putea manifesta cel mai mic interes față de viața lui, Rick Boisvert.

— Eu… nu prea știu cu ce să încep… Să vedem… M-am născut în Sainte-Foy, lângă Québec – ați fost în Québec, bineînțeles?

— Da… Îmi place mult Montréalul. Și în Québec mi-a plăcut, chiar dacă nu am fost întotdeauna bine primită acolo…

Chipul lui Rick se întunecă. Își mușcă buzele.

— Știu… Studenții aceia care v-au întors spatele după discursul la Adunarea Națională… Dar nu trebuie să fiți supărată, știți. Toate astea sunt legate doar de politică, n-au nimic de-a face cu dumneavoastră…

— Haide, nu are nici o importanță. Am văzut lucruri mai rele… Mai bine spune-mi cum ai ajuns aici?

— Am venit în New York în 1970. Sunt… Eram pictor.

— Și nu mai pictezi?

— Nu, am terminat cu asta.

— De ce?

— E complicat… Am avut succes la început, pe urmă… nu știu… lucrurile n-au mai fost la fel… am neglijat pictura… poate că nu am avut suficientă voință…

— Povestește-mi. Cum ai început?

Rick ridică ochii spre doamna din Sutton Place. Nu mai are privirea aceea cercetătoare. Surâsul ei îl încurajează.

— După ce am terminat colegiul, am plecat din Sainte-Foy și m-am înscris la Școala de Artă din Montréal. M-am făcut remarcat destul de repede. Câțiva profesori m-au luat sub aripa lor. M-au îndrumat, mi-au deschis uși. Nu știu dacă aveam talent cu adevărat. Dar ceea ce făceam era la modă pe atunci. Adesea e de ajuns pentru ca un artist să-și facă o reputație. Și apoi, munceam destul de mult. Petreceam seri lungi bând și fumând cu prietenii mei, dar când, la ora două dimineața, toți se duceau să se culce, eu mă apucam de pictat. Nu știu cum reușeam. Aveam o asemenea energie...

— Ce pictai? Peisaje?

— Scene de luptă, mai ales. Monștri, creaturi mitice, grotești, pe jumătate oameni, pe jumătate animale… pe jumătate struți, pe jumătate pești ai adâncurilor… Poate că reveneau la suprafață toate coșmarurile mele de când eram copil. În orice caz, munca mea a dat roade. Am început să câștig premii, dădeam interviuri reporterilor de la revistele de artă. La o expoziție de sfârșit de an, proprietarul unei galerii mi-a propus să pună în vânzare câteva dintre tablourile mele. A găsit cumpărători, mi s-au comandat alte tablouri. Dintr-una într-alta, numele meu a început să circule. Eram, după expresia criticilor, „noua stea“.

— Atunci ai venit în New York?

— Da, cam pe atunci. La început, nu voiam. Îmi era bine în Montréal. Aveam prieteni, aveam o rutină. Mi se vindeau tablourile, asta îmi era de ajuns. Nu mă gândeam la viitor. Pe mine, care veneam din Sainte-Foy, viața asta mă făcea fericit, era dincolo de orice așteptări. Dar, într-o bună zi, proprietarul unei galerii newyorkeze, care era în trecere prin Montréal, a văzut unul dintre tablourile mele în casa unui colecționar. A cerut să i se arate și altele, apoi a vrut să mă întâlnească. Am fost flatat, bineînțeles, dar, când mi-a propus să facă o expoziție în New York, am ezitat…

— De ce?

— Îmi era teamă să nu-mi forțez norocul, poate… Și apoi, îmi era teamă că aș putea să nu fiu la înălțime. Nu mă simțeam pregătit. New York-ul, pentru mine, era inaccesibil. Să mi se ofere atât de mult, atât de ușor mi se părea prea frumos ca să fie adevărat. Nu-mi venea să cred…

— Dar ai hotărât, totuși, să faci saltul.

— Da… Am plecat cu câteva tablouri, cărți, o valiză de haine și am închiriat un studio în SoHo. Prima expoziție a fost un succes. Și a doua la fel. Lucram cu frenezie. Când pictam, totul se îngrămădea în mintea mea, amintiri, chipuri, parfumuri din vacanțe, melodii uitate, și ceea ce prindea formă nu avea uneori nici o legătură cu ceea ce voisem să creez la început. Tablourile mele deveneau din ce în ce mai gigantice. Erau monștri fantasmagorici în nuanțe roșiatice, cu dinți de oțel, cu priviri demonice. Minotauri mecanici care se sfâșiau în peisaje apocaliptice. Nu știu de ce, dar acest gen de tablouri era foarte căutat pe vremea aceea, mai ales de cei care lucrau pe Wall Street. M-am lăsat prins în joc. Nu mai pictam cum aveam chef, ci mă străduiam să răspund cererii.

— Povestea vieții mele, să răspund cererii, a spus doamna din Sutton Place zâmbind.

— Da, îmi imaginez, dineurile de stat, ceremoniile, vizitele oficiale…

— Trebuie tot timpul să mă conformez așteptărilor celorlalți. Dar să revenim la dumneata: ce s-a întâmplat după primele succese?

— Știți, New York-ul. Nu poți rezista mult timp aici dacă nu ești disciplinat. Ești foarte repede antrenat de tentații, de plăceri… Te cufunzi în ele, și după puțin timp… E ca marea, curenții care te poartă departe… cu cât te străduiești mai mult să te întorci, cu atât ești mai epuizat și te poartă în larg… Înțelegeți?

— Cred că da… Droguri, alcool, nu?

— Da, printre altele.

— Și ai încetat să pictezi.

— Nu imediat. Dar am încetat să mai cred în ce făceam. La început, eram arogant. Am devenit cinic. Făceam contrariul a ceea ce se aștepta de la mine. Colecționarii voiau fresce, tablouri gigantice? M-am apucat să pictez miniaturi, chipuri care încăpeau pe un timbru poștal. Voiau culoare? Am început să desenez în cărbune. Rezultatul: criticii au început să fie tot mai puțin interesați, nimeni nu mai voia să-mi expună operele. Și cu cât eram ignorat mai mult, cu atât făceam ce voiam. Beam din ce în ce mai mult, nu mai ieșeam, nu mă mai vedeam cu nimeni. Și apoi m-am apucat de un proiect imposibil, cinci mii de chipuri…

Doamna din Sutton Place se uită la ceas. Rick înțelege:

— Dar vorbesc prea mult, vă plictisesc…

— Nu, nu e asta, dar…

Rick ar vrea ca ea să mai stea, dar știe că nu trebuie să abuzeze de timpul ei.

— Nu contează, mi-ați acordat deja atât de mult timp. Nici nu știți ce onoare mi-ați făcut…

— Și pentru mine a fost o plăcere să te cunosc…

— Voi mai avea… Mai stați în New York o vreme? Poate că am putea…

Doamna se gândește puțin. Nu trebuie să-și uite rolul. Dacă acceptă prea ușor rugămintea lui, riscă să se trădeze. Nu, e nevoie de demnitate, de distanță.

— Trebuie să plec curând. Nu știu când am să mă întorc. În câteva luni, poate. Dacă am timp, am să vin aici într-o sâmbătă dimineața. Poate că ai să fii și dumneata…

— Am să fiu. Am să fiu aici, la masa asta, în fiecare sâmbătă.

Doamna ar vrea să se răzgândească, dar e prea târziu. Fără să vrea, iată că tocmai i-a făcut o promisiune. O va aștepta, va trebui să se întoarcă

aici. Repede, acum trebuie să plece, înainte să mai promită și altceva.

— Îmi pare rău, chiar trebuie să plec…

Doamna din Sutton Place îl trezește pe Scarpetta care adormise sub masă și iese din restaurant cu pași grăbiți. Când trece prin fața ferestrei, privirea ei o întâlnește pe cea a lui Rick și, ca să nu-l dezamăgească, îi face un mic semn cu mâna, imitând cât poate mai bine gestul reginei atunci când își salută poporul din trăsura ei.

Rick se așază din nou, uluit, confuz, copleșit.

Își scoate portofelul din buzunarul pantalonilor, când observă, strecurată sub ceașca din care a băut regina, o bancnotă de zece dolari.

Cât de bine i se potrivește, își spune Rick. Câtă discreție! Câtă demnitate!

9

În zilele următoare, Rick trăiește într-o stare de euforie. Regina, regina! Am stat de vorbă cu regina! La o oră după ce a ieșit din local, cuvintele astea i se învârtesc nebunește în minte, nelăsând loc pentru nimic altceva. Se întoarce acasă, își face un ceai pe care nu-l bea, se ridică imediat, umblă cu pași mari prin sufragerie, pe urmă, nemaiputând rezista, pleacă de acasă și începe să meargă fără țintă de la est la vest, din SoHo în Tribeca, din Tribeca în Chinatown. După o oră și jumătate, oboseala pune stăpânire pe el. Înconjoară de două ori Washington Square înainte de a se prăbuși pe o bancă.

Se gândește din nou la chipul reginei, la privirea ei în același timp nobilă și bună, lipsită de condescendență. Faptul că e obișnuită cu luxul și cu marile dineuri oficiale nu o împiedică să se simtă în largul ei într-un *diner* din Manhattan. Ce femeie extraordinară! își spune Rick. Ea, care a luat ceaiul cu toate marile personalități ale acestei lumi, a binevoit să vină să stea la masa mea, mi s-a adresat pe un ton cum nu se poate mai amical, mi-a pus întrebări și părea sincer interesată de răspunsurile mele. Derulând din nou în minte scenariul conversației lor, Rick nu regretă decât un lucru: s-a întins prea mult la vorbă când și-a povestit viața. Bineînțeles, regina e cea care a insistat, dar el n-ar fi trebuit să vorbească atât, să insiste atât de mult asupra carierei lui de pictor. Încă o dată, ai spus prea mult. Îți dă omul un deget și tu îi iei toată mâna. Nu știi să faci nimic cu moderație. Până la urmă ai plictisit-o cu poveștile tale despre artiști și despre galerii, evident.

Rick se întoarce în apartamentul lui și, după puțin timp, mustrările pe care și le face încetează. Se gândește din nou la zâmbetul binevoitor al reginei (nici măcar atunci doar când se gândește la ea, fără a vorbi cu glas tare, nu îndrăznește să-i spună pe nume: Elizabeta). I s-a părut atât de natural, atât de simplu, atât de amabil. În toiul conversației, Rick aproape că a uitat cine stătea în fața lui. Ar fi putut să fie vorba de o newyorkeză obișnuită, o doamnă respectabilă din Upper East Side, care-și plimba câinele într-o sâmbătă dimineața. Acum, când e acasă la el, Rick savurează plăcerea de a fi singurul care știe că acei ochi strălucitori, nasul pudrat, fruntea atât de plină de grație nu aparțineau altcuiva decât suveranei Marii Britanii.

Dar oare e cu adevărat singurul? Adineauri, în timp ce rătăcea pe străzile din Tribeca, nu a simțit oare că cineva îl privea ciudat? Tânăra care aștepta autobuzul la colțul dintre Lafayette și Canal Street nu se uitase oare la el cu o privire plină de înțeles, ca și cum ar fi ghicit că luase ceaiul cu o persoană atât de importantă? Rick se repede în baie și se proptește în fața oglinzii, cu brațele sprijinite de marginea chiuvetei. Se uită îndelung la propria-i reflexie. I se pare că sprâncenele îi sunt mai arcuite decât de obicei, că ridurile de pe frunte s-au mai netezit puțin, buzele îi par mai puțin crispate. Descoperă o față mai tânără, mai încrezătoare, mai liniștită, o față pe care, pentru prima dată de ani întregi, nu-i mai vine să o deteste atât. Transformarea asta ar putea să fie vizibilă și pentru privirile altora? Nu, e absurd, de unde ar putea ei să știe?

Săptămâna următoare, ca să-și mai regăsească echilibrul, Rick se avântă în munca sa cu tot mai multă pasiune. Ajunge primul dimineața, insistă să care singur cutiile cele mai grele, nu-și ia decât douăzeci de minute pauză de prânz și, imediat ce și-a înghițit sandviciul, începe din nou să trieze

hainele, încălțările, cărțile cu colțuri îndoite, farfuriile și ceștile din serviciile de masă incomplete. Colegii lui se miră cât de mult suflet pune el în toate astea. Ceea ce nu înțeleg ei este că toată această activitate frenetică nu-i decât o diversiune. De la întâlnirea de sâmbăta trecută – pe care o numește, în monologul lui interior, „evenimentul“ –, e măcinat de dorința de a se destăinui, de a-și povesti aventura, de a împărtăși cuiva, chiar și numai printr-o aluzie, fericirea recentă. Rick știe că trebuie să păstreze o tăcere absolută, bineînțeles, dar tocmai din cauza asta are uneori impresia că ceilalți îi citesc gândurile și că descoperă, în spatele metamorfozei trăsăturilor lui, privilegiul remarcabil care i-a fost acordat.

10

După ce s-a despărțit de Rick de dimineață, doamna din Sutton Place nu se întoarce imediat acasă. Nu are obiceiul să rătăcească fără țintă, și totuși se lasă dusă de valul de trecători fără să se întrebe unde merge. Ajunge în Central Park și se trezește după puțin timp pe aleea scriitorilor. N-a stat niciodată să privească statuile acelor oameni serioși, importanți, măreți. De data asta, totuși, se apucă să le descifreze numele. Își permite chiar o reflecție impertinentă: oare Patricia Cornwell, faimoasa creatoare a eroinei Scarpetta, n-ar putea să fie într-o zi imortalizată aici, alături de Robert Burns și de William Shakespeare?

Ajunsă la Ramble, doamna încetinește pașii pentru a-și lăsa câinele să adulmece tufișurile în voia lui. Ceva s-a schimbat în ea, simte asta, dar n-ar putea să spună exact ce. Dacă Scarpetta ar fi putut să-i vorbească, i-ar fi spus probabil că avea o alură mai mândră, gesturi mai ample, o privire generoasă și senină. Doamna din Sutton Place a uitat de cumpărăturile ei, de ora fixată la coafor, de scrisoarea pe care trebuia neapărat să o pună la poștă. Chiar și câinele se miră de libertatea care-i e acordată: doamna nu mai trage de lesă și vocea ei ascuțită, impetuoasă, nu se mai aude.

Când se hotărăște în sfârșit să se întoarcă acasă, e ora două după-amiaza. Îi e foarte foame. Se oprește la magazinul din colțul străzii 49 ca să-și cumpere pâine și ouă. Casiera, cu telefonul celular strâns între umăr și obraz, abia catadicsește să o privească. Își continuă conversația, ignorând-o, și, în loc să-i dea restul în mână, aruncă monedele pe tejghea, distrată. În mod normal, doamna,

obișnuită cu micile afronturi ale vieții în New York, s-ar fi mulțumit doar să ridice din sprâncene. Dar azi îi vine să-i spună casierei neobrăzate: „Spune-mi, domnișoară, știi cine sunt eu?“. Se abține, totuși, și se lasă condusă de Scarpetta care, trăgând de lesă, se uită la ea cu un aer înfometat.

11

Ajunsă acasă, doamna din Sutton Place îi umple castronul lui Scarpetta și își pregătește un bol cu supă. Așezată la masa din bucătărie, scoate un oftat lung. Adineauri, în parc, s-a simțit ușurată: I-am dat acestui om ce voia, își spunea ea. M-am strecurat în pielea personajului meu. Am fost politicoasă, atentă chiar. Mi-a povestit viața lui, succesele, tribulațiile lui. A fost fericit, iar pe mine nu m-a costat nimic.

Dar nepăsarea asta e înlocuită de noi scrupule. Am eu dreptul să-l înșel astfel pe bietul om? E vulnerabil, credul, poate chiar puțin țicnit. Are nevoie de ajutor. Iar eu, în loc să încerc să-i deschid ochii, îmi bat joc de el, îl păcălesc.

Doamna se ridică și se duce la Scarpetta care o așteaptă, întins pe fotoliul mare din salon. Se așază lângă el și îi mângâie urechile, urmărind cu privirea vaporașele care trec pe East River. Își reia firul gândurilor. Totuși, nu el este cel care a antrenat-o în povestea asta? Și-a făcut în minte un film întreg, și-a lăsat imaginația s-o ia razna. Ea n-a făcut decât să țină pasul cu el. Poate să fie cu adevărat acuzată de impostură, când s-a mulțumit doar să joace rolul pe care bărbatul l-a inventat pentru ea?

12

În săptămânile următoare, doamna din Sutton Place se străduie în zadar să-și regăsească rutina. Soțul ei obișnuia să spună că, pentru a avea o viață bună, un bărbat (și, la fel de bine, o femeie) are nevoie de trei lucruri atunci când se trezește dimineața: o sarcină de îndeplinit, perspectiva unei plăceri (fie ea măruntă sau importantă) și contactul fizic cu o ființă iubită. În fiecare după-amiază, doamna se duce la un cămin de bătrâni din cartierul Flushing, în Queens, unde lucrează ca voluntar. Asta e sarcina ei cotidiană. Plăcerea și-o găsește în lectura romanelor polițiste. Cât despre o ființă iubită, nu-l are pe Scarpetta?

Ar putea să fie foarte fericită, și totuși… Gândurile o poartă din nou spre Nations Diner. Rick chiar ia micul dejun acolo în fiecare sâmbătă dimineața? Au trecut aproape două luni de la întâlnirea lor. Oare încă o așteaptă acolo?

Nu poate afla decât într-un singur fel. Vineri, când se întoarce din Flushing, doamna intră într-un magazin H&M de pe 5th Avenue de unde își cumpără blugi, un pulovăr de lână, balerini și o căciulă neagră. Astfel deghizată, va fi de nerecunoscut.

A doua zi dimineața, încă din zori, se îmbracă în hainele noi. În picioare în fața oglinzii din salon, se privește îndelung. Fără machiaj, fără încălțări cu tocuri înalte, fără paltonul galben, doamnei din Sutton Place i se pare că are o înfățișare ciudată. Pentru ea, care e atât de cochetă, aventura va fi dificilă, dar e necesară. Închide ușa în urma ei, nu fără să-i fi explicat lui Scarpetta că nu poate să-l ia la plimbare, că nu va sta mult și că o să-i aducă un

biscuit. În holul de la intrarea în clădire, portarul o privește stupefiat: e un semn bun.

Ajunsă la colțul străzii 49, doamna încetinește pașii. Trebuie să fie prudentă: chiar dacă e îmbrăcată așa, Rick ar putea s-o recunoască. Întinde gâtul, aruncă o privire spre local. E acolo, așezat la fereastră, cu privirea pierdută departe. Doamna se grăbește să plece capul și face calentoarsă. Se uită înapoi de mai multe ori. Totul merge bine: n-a văzut-o.

Acum am conștiința împăcată, își spune doamna în timp ce se întoarce acasă. Hotărât lucru, omul e foarte perseverent. Cu privirea lui de câine bătut, mă face să-mi fie puțin milă de el. Are un aer pierdut. Toată această viață pe care a lăsat-o în urmă… succesele pe jumătate… fanteziile lui… Încă așteaptă. Crede. E convins că regina se va întoarce. Și dacă pot, fără să fac prea multe eforturi, să-i îndeplinesc dorința, de ce aș ezita?

Doamna din Sutton Place se simte ușurată de acest nou elan de compasiune. Dar ceea ce nu vrea să-și mărturisească este faptul că, deși îi stârnise mila singurătatea lui Rick Boisvert când îl zărise pe fereastra localului Nations Diner, ar fi fost mult mai descumpănită dacă l-ar fi văzut în compania altei femei.

13

Când aștepți pe cineva cu prea multă nerăbdare, ajungi să-i proiectezi prezența la fiecare colț de stradă, făcând-o să apară în locurile cele mai improbabile, acolo unde numai gândurile rotindu-se în gol pot să-i deseneze contururile. Reacția firească, pentru a te împotrivi acestei tendințe supărătoare, este să discreditezi toate aparițiile, fie că sunt sau nu plauzibile. După ce ai crezut că recunoști persoana aceea peste tot, nu o mai zărești nicăieri.

Așa se face că, atunci când se profilează dincolo de geamul localului silueta reginei, Rick, preocupat să dejoace festele imaginației lui, se mulțumește în primul moment să o ignore. Doar după ce a ridicat capul de mai multe ori, ca să se asigure că nu are vedenii, Rick o recunoaște, în sfârșit. Se grăbește să plătească nota, lasă un bacșiș enorm și aleargă imediat spre ea.

— Îmi... Îmi pare rău. Nu v-am… Știți, eram cu mintea departe…

Doamna îi zâmbește așa cum regina îi zâmbește majordomului ei atunci când întârzie să-i deschidă portiera mașinii.

— Unde mergem? întreabă ea.

— Nu… nu știu… Am putea…

— N-ai planificat nimic?

— Din cauză că…

— Nu te așteptai să mă întorc, spune doamna, încruntându-și sprâncenele cu un aer de reproș.

— Ba da, ba da, bineînțeles… E din cauză că… nu știam când…

Doamna își încrucișează brațele pe piept și îl întrerupe cu o voce blândă și imperioasă:

— Haide, nu mai nega ceva atât de evident, nu m-ai crezut când ți-am spus că o să mă revezi.

— Nu, vă asigur, nu e asta! protestează Rick, din ce în ce mai panicat.

— Sunt foarte decepționată. Te-ai îndoit de mine, insistă doamna, cu privirea dezamăgită.

— Nu, deloc… Vă rog… Trebuie să mă credeți, Maies… vreau să spun… Doamnă… Eu… Nu mai știu….

Doamna izbucnește în râs. Rick ridică ochii spre ea, uluit.

— Haide, haide, nu te mai zbuciuma, îi spune ea. Nu vezi că glumesc?

Rick se uită la doamnă, interzis. Sentimentul de panică intensă care-i crispa fața dispare încetul cu încetul. Repede, trebuie să-și revină:

— Ah! Da, bineînțeles! Ce prost sunt… Ar fi trebuit să înțeleg. Bun, stați să mă gândesc. Cred că am o idee. E un loc care v-ar plăcea în mod sigur. Nu v-ar deranja să luăm autobuzul?

— Nu, de ce?

— Și bodyguarzii dumneavoastră?

— Oh, nu-ți face griji din cauza lor, oriunde aș merge, nu sunt niciodată prea departe de mine.

Rick o conduce pe doamnă spre Madison Avenue. Din când în când, se întoarce. La colțul cu 2nd Avenue, vede doi indivizi înalți, voinici, îmbrăcați în negru. Ia uite, poate sunt chiar ei, bodyguarzii. Dar, după ce au traversat strada, cei doi indivizi cât dulapul dispar într-un Starbucks din apropiere. Poate că regina s-a răzgândit și le-a dat o pauză, își spune Rick.

În autobuz, artistul se dovedește locvace, descriindu-i reginei clădirile de pe Madison Avenue, atrăgându-i atenția asupra magazinelor de lux pe care, când era mai tânără, le frecventa aproape în fiecare săptămână. Ea se străduiește să lase privirea lui Rick să-i dezvăluie într-o nouă lumină locurile pe care le știa de douăzeci de ani.

Ajunși pe 190th Street, o iau spre Fort Tryon Park. Văzând profilată pe vârful colinei silueta turnului medieval al ansamblului The Cloisters, doamna din Sutton Place își încetinește pașii. Rick se întoarce.

— Sunteți obosită? se grăbește să o întrebe, căutând din ochi o bancă pe care ea s-ar putea așeza.

— Nu, nu, nu-i nimic…

Urcă împreună mica scară de piatră care duce la intrarea în muzeu, acest asamblaj eclectic de pietre, coloane, ziduri întregi provenite din mânăstiri europene abandonate. Cu treizeci de ani înainte, ea și soțul ei aveau obiceiul să-și petreacă după-amiaza aici în ziua în care copiii lor plecau în tabăra de vară. Dimineața – în general, era în prima duminică a lunii iulie –, îi însoțeau pe Charles și pe Julia la autogară și, după scenele de rămas bun de obicei lipsite de emoție, ea și Brad se duceau cu mașina la The Cloisters. Învățaseră să le placă seninătatea acestui loc care oferea, la numai câteva minute de Midtown Manhattan, un contrast atât de violent cu frenezia orașului. După ce se plimbau prin grădinile mânăstirii, se așezau pe terasa cafenelei și, sorbind dintr-un ceai cu gheață, contemplau basoreliefurile și coloanele de piatră cu garguie amenințătoare. De fiecare dată, Brad făcea aceeași observație:

— The Cloisters e un rezumat foarte bun al Americii, nu ți se pare? Aici nu avem nimic cu adevărat vechi, și atunci a trebuit ca un sculptor cam nebun să adune din Spania și din Franța niște bucăți de mânăstiri pe care nu le mai voia nimeni și să le aducă în Manhattan, ca să ne dea sentimentul că și aici avem un trecut.

Acest mic ritual se repetase an de an, continuând și după ce copiii încetaseră să meargă în tabere. Doamna din Sutton Place își amintește mai ales de ultima după-amiază pe care ea și Brad o petrecuseră la The Cloisters. Brad era deja

bolnav. Cu un an înainte suferise o operație pe cord și își pierdea ușor suflul. Dar ținuse să păstreze tradiția aceea a lor, în ciuda oboselii, în ciuda amețelii pe care i-o provocau medicamentele.

Amintirea acestui ultim pelerinaj trezește în ea o durere sfâșietoare, un amestec de rușine și de remușcări. În timp ce Brad fusese, ca de obicei, foarte amabil, uitând de suferințele lui ca să-i facă plăcere, propunându-i chiar să prelungească plimbarea până la Fort Tryon, ea se arătase rece, lipsită de răbdare, indiferentă. De mai multe ori îl repezise, abia răspunzându-i la întrebări, ignorându-i zâmbetele, prefăcându-se că nu vede când el îi oferea brațul. Îi era ciudă pe ea însăși, își regreta proasta dispoziție, dar era ceva mai tare ca ea. Asaltată de emoții contradictorii, îl detesta fiindcă era bolnav și se detesta pe sine fiindcă îl detesta. Se și vedea singură, văduvă, prizonieră a amintirilor, a lașităților, a meschinăriilor ei, a tot ceea ce nu-i mărturisise, a tot ceea ce el îi iertase, chiar fără să-i fi spus nimic.

Nu e ciudat că după douăzeci de ani acest bărbat, Rick Boisvert, a ales să o aducă chiar aici? Desigur, nu-i e greu să înțeleagă raționamentul ghidului ei: regina e o persoană rafinată, vine din Lumea Veche, să-i arătăm un loc unde să nu se simtă străină, să-i oferim câteva bucățele din augusta Europă. Dar această întoarcere, această bruscă intruziune a trecutului în realitatea ei cotidiană, de obicei epurată de gânduri rătăcitoare și inutile, o lasă descumpănită pe doamna din Sutton Place.

Se uită la Rick pe furiș. Acesta se grăbește să-i deschidă ușa, se repede la ghișeu să cumpere biletele de intrare în muzeu, aruncă priviri neliniștite în urma lui, pregătit, pare-se, să înfrunte o armată imaginară de paparazzi. Își ia rolul atât de în serios, își spune doamna, înduioșată. Parcă ar fi un copil căruia tatăl lui i-a explicat înainte de a

pleca într-o călătorie: „Acum tu ești capul familiei, trebuie să ai grijă de mama ta“. Iar doamna, răspunzând atențiilor lui Rick, se lasă condusă din sală în sală, prefăcându-se că descoperă pentru prima dată aceste locuri pe care le cunoaște mai bine decât el. Se străduie să pară curioasă, mimează când surpriza, când admirația, ca și cum, ascultând cu răbdare explicațiile artistului din Québec, ar încerca să răscumpere atitudinea răutăcioasă pe care o avusese față de soțul ei cu douăzeci de ani mai înainte.

Doamna întârzie în fața unei tapiserii reprezentând un unicorn aflat într-o împrejmuire. O natură luxuriantă, cu flori de toate felurile, crini, trandafiri, gladiole, ghiocei, înconjoară animalul, părând să-i facă în ciudă. Dar unicornul nu pare deloc deranjat de captivitate. Zâmbește, fericit, ca și cum s-ar fi așezat de bunăvoie în închisoarea asta de verdeață.

— Nu pare trist, se hazardează Rick să remarce.

— Într-adevăr, nu pare grăbit să scape, continuă doamna, gânditoare.

— Pare să spună: „Vă credeți deștepți. Credeți că m-ați capturat. Dar eu nu exist decât în imaginația voastră. Așadar, eu v-am păcălit, nu invers. Sunt ficțiunea de care aveți nevoie pentru a trăi“.

— Chiar crezi că creatorii acestei tapiserii credeau că există unicorni?

— Poate că da, poate că nu. Sau poate se prefăceau că cred.

— La ce le-ar fi putut folosi?

— Ei bine, nu știu… Uneori, ființele imaginare ne ajută să ne iubim mai mult pe noi înșine sau să ne ascundem lipsurile. Unicornul e o creatură nobilă și pură, trădat de o fecioară care îl dă pe mâna vânătorilor răi. Câți bărbați nu se recunosc în ficțiunea asta?

— Asta e și povestea dumitale? Ai fost trădat de o domnișoară crudă? întreabă regina, cu o urmă de

ironie în glas.

— Poate că da… În sfârșit, așa am crezut atunci… De fapt, lucrurile erau, probabil, mai complicate…

În autobuzul care îi aduce din nou în Midtown Manhattan, doamna rămâne tăcută. Rick se neliniștește. Poate că ei i s-a părut plictisitoare tovărășia lui? Oare n-a fost un ghid suficient de bun? Oare îl consideră un om prea obișnuit pentru gustul ei? Sau poate a comis o impolitețe, fără să-și dea seama? I s-a adresat pe un ton prea familiar? Și dacă regina a ajuns la concluzia că nu era prea înțelept din partea ei, la urma urmei, să-și pună în pericol anonimatul cu un individ ca Rick, despre care nu știa decât foarte puțin, în fond?

Mai mult din neliniște decât din dorința de a-i plăcea reginei, Rick devine dintr-odată foarte volubil. Descrie în drum toate clădirile pe care le cunoaște și chiar pe cele pe care nu le cunoaște. Îi atrage atenția asupra cutărui hotel construit, după el, în stil haussmannian (Vorbești aiurea, Rick, habar n-ai despre arhitectură), se minunează în fața altuia, despre care afirmă că a aparținut familiei Vanderbilt (Te afunzi în minciuni, Rick), admiră puritatea liniilor Art déco ale unei fațade aurite (Nu mai taci odată?). Declară, fără să se gândească deloc, că Woody Allen cântă la trompetă în fiecare luni seara în hotelul cu acoperiș gri-verzui pe care l-au văzut la dreapta și că Liza Minnelli locuiește în apartamentul de la ultimul etaj al clădirii de cărămidă roșie de la colțul străzii 73.

Doamna din Sutton Place urmărește distrată privirea lui Rick și zâmbește fără să-l privească. Continuând să peroreze, artistul trece la viața „cu o sută de mile la oră“ a newyorkezilor, la individualismul, la singurătatea lor.

— De fapt, s-ar putea spune că sunt două tipuri de oameni în New York. Sunt cei hiperconformiști, oamenii bine, cei puși la patru ace, care merg spre Wall Street sau spre cafeneaua Starbucks din colț,

cei care merg să cineze la Bar Boulud sâmbătă seara și își petrec o jumătate de oră în fiecare dimineață la sălile de gimnastică; și sunt ceilalți, cei care nu intră deloc în tipare, care poartă sandale în timpul iernii și fac *jogging* într-un costum de gorilă, cei care-și petrec serile la Dunkin' Donuts scriindu-și povestea vieții sau care cântă arii din *Traviata* pe o bancă din Central Park.

— Cu alte cuvinte, există clone și există clovni, spune doamna, cu un zâmbet ironic pe buze.

— Da, cam așa ceva, răspunde Rick.

— Și dumneata în ce categorie intri?

— Eu? Oh, eu sunt o clonă, bineînțeles!

Doamna izbucnește în râs. Un râs tranșant, șfichiuitor, ca o sabie care se abate asupra unui bloc de gheață. Și acest râs, în care alții ar fi descoperit o urmă de răutate, Rick îl ia cu el ca pe o promisiune a următoarei lor întâlniri.

14

— Unde mergem?

Rick își ridică ochii din ziar. Au trecut mai multe săptămâni de când a văzut-o ultima oară pe regină. Îi zâmbește, plătește nota și o urmează spre ieșirea din *diner*. E una dintre acele rare dimineți de aprilie în care cântecul păsărilor întrece vacarmul orașului. Dacă închizi ochii, cu puțină imaginație, aproape că ai putea să te crezi într-un sat din Catskill.

— Unde mergem? insistă regina, iritată de faptul că Rick întârzie să-i răspundă.

— Am putea să mergem să vizităm Staten Island, e un muzeu frumos acolo.

— Nu, nu-mi place să merg pe vas, am rău de mare.

— Atunci pe Top of the Rock, la Rockefeller Center, poate? E vreme frumoasă azi, avem o vedere frumoasă spre Central Park, spre Wall Street, spre fluviu…

— Nu, sigur ar trebui să stăm la coadă. Nu-mi place să stau la coadă.

— Bineînțeles că nu… De ce n-am merge la High Line? Știți, e o veche cale ferată din West Side care a fost transformată în parc. E foarte frumos.

— Toate astea sunt prea turistice, oftează regina cu un aer exasperat. Arată-mi un loc în care ai merge dumneata. Uite, imaginează-ți că sunt o newyorkeză obișnuită, ca și dumneata, ce mi-ai propune?

Rick se gândește. Comiți gafă după gafă, își spune el. Încă puțin și i-ai fi sugerat să vizitați

Empire State Building. Regina are dreptate. Trebuie să te îndepărtezi de cărările bătătorite.

— Am o idee, declară el în cele din urmă.

Și, fără să spună mai mult, Rick o conduce pe doamnă spre 51st Street. Ajunși la colț, o iau la stânga. Traversează 2nd Avenue și ajung, după câțiva metri, într-un scuar umbrit, între doi zgârie-nori. La dreapta lor se ridică un zid de cărămidă roșie acoperit de iederă, formând baza unei clădiri recent renovate. La stânga, o terasă cu scaune de metal și mese rotunde se ridică deasupra unei cascade tumultuoase al cărei zgomot acoperă vacarmul orașului. Doamna din Sutton Place se apropie. Rick o urmează. Coboară scara care duce spre bazinul plin de spumă în care cade apa. În picioare, tăcuți, contemplă mișcarea masei de apă tunătoare care se decupează, din treaptă în treaptă, în crinoline scânteietoare. Fără să-i vadă pe trecători și pe funcționarii de birou așezați pe terase ca să-și devoreze sandviciurile, regina și Rick stau nemișcați, cu ochii fixați asupra cascadei. După puțin timp, sub privirile lor încremenite, curgerea monotonă nu mai coboară de jos în sus, ci pare să iasă din sol. Sfidând gravitația, pare a fi un val uriaș care se ridică, se tot ridică, alunecând pe fațade de piatră pentru a se avânta mai departe în cer, pierzându-se într-un nor de picături fine.

Smulgându-se din contemplație, Rick îi aruncă o privire reginei. Se uită la pălăria ei de fetru oliv, împodobită cu o pană cu reflexe schimbătoare, la buclele ei cenușii, la obrajii netezi, ale căror riduri se văd, în ciuda machiajului, ca niște striații fine pe frunze după prima ninsoare. Nasul ei mare i se pare mai puțin mândru ca înainte și gura, de obicei strânsă, pare să exprime o seninătate nouă. Rick uită un moment că e în compania reginei. Uită onoarea fără seamăn care-i e acordată, uită teama că i-ar putea displăcea sau că nu-i va anticipa

așteptările, uită chiar și frica de paparazzi și grija de a o proteja.

Simțind, fără îndoială, că e privită, doamna se întoarce spre Rick. Zâmbește.

— Îți mulțumesc, spune ea cu o efuziune reținută. Cine ar fi crezut că poate există, chiar în mijlocul Manhattanului, un loc atât de sălbatic?

— Vreți să ne așezăm un moment și să luăm un ceai?

Doamna îl privește pe Rick, pe jumătate agasată, pe jumătate amuzată. Îi vine să-l dojenească amabil: „Știi, faptul că sunt regina Angliei nu înseamnă că beau ceai la orice oră din zi sau din noapte“. Dar se abține. E inutil să-l jignească.

— Nu, hai să ne plimbăm, mai degrabă.

— Bine, cum doriți… Dar s-ar putea să plouă, spune Rick cu un ton șovăitor.

— Ei bine, atunci să mergem la muzeu. Nu suntem prea departe de MoMA, așa cred?

15

La muzeu, Rick o urmează pe regină de departe, de la o distanță care-i permite să nu o piardă din ochi. Ea s-a așezat în fața unei gravuri de Lucian Freud. Tabloul reprezintă un tânăr cu trăsăturile cizelate apăsat, cu ochii plecați, cu buzele ușor întredeschise. Chipul lui e o fațadă care se forțează de bine, de rău, să amuțească o suferință vie. Dar în mai multe locuri pielea întinsă pe mușchii încordați trădează această luptă interioară, și prin crăpături și riduri se furișează lumina violentă a trecutului. Rick se apropie. Regina se întoarce.

— Ce părere ai de portretul acesta?

Rick se gândește imediat: Atenție, e o întrebare-capcană. Lucian Freud a făcut portretul reginei acum câțiva ani și umblă zvonul că ei nu i-a plăcut. Să fiu atent. E mai bine să rămânem la generalități.

— Există o blândețe înșelătoare pe acest chip, începe Rick. Nu ne privește, ne ține la distanță. Noi suntem cei care trebuie să mergem spre el, să-l sondăm, să-l întrebăm, să explorăm ce se ascunde în spatele acestei tăceri. Personajele lui Freud sunt adesea așa. Sunt foarte mândre, aproape arogante. Nu ni se revelează decât dacă facem noi primii pași. Singurul mijloc de a le descoperi faliile este de a plonja în noi înșine și de a ne dezgoli. Eschivându-se, acest tânăr ne forțează să ne dezvăluim, să-i revelăm propriile noastre chinuri.

— Altfel spus, în spatele acestui chip suntem noi?

— Da, cam așa ceva.

Rick ar fi putut să se oprească aici, dar curiozitatea e mai tare ca el:

— Și dumneavoastră ce credeți? Mi se pare că nu e pictorul dumneavoastră preferat, nu-i așa?

— Ce vreți să spuneți cu asta? întreabă doamna, sec.

— Ei bine… vreau să spun că… mi se pare că portretul pe care vi l-a făcut…

Doamna din Sutton Place nu înțelege imediat, dar în câteva clipe găsește ce să spună:

— Ah, da! Faimosul portret! (Nu l-a văzut niciodată, dar nu-i e deloc greu să-și imagineze că n-o arată pe regină în cea mai bună lumină.)

— Umblă zvonul că ați fost furioasă…

Doamna zâmbește cu un aer detașat și plictisit.

— Știi, nu trebuie să crezi toate bârfele astea. Tabloul e cum e. La vârsta mea, nu mai am nevoie să fiu flatată.

— Da, dar a exagerat puțin. V-a înfățișat mai în vârstă, v-a arătat toate defectele și chiar a inventat unele care nu existau. Privirea, de pildă, v-a făcut-o înghețată, nepoliticoasă, nerăbdătoare, aproape răutăcioasă. V-a făcut să păreți o femeie insultată care meditează la răzbunare, într-un colț.

— Acum exagerezi. M-a pictat așa cum mă vede, e dreptul lui.

— Știți, *viziunea* artistului… eu nu cred în așa ceva, răspunde Rick devenind mai sigur pe el. Există, totuși, un respect, o bună-cuviință care se impun, mai ales dacă e vorba de un model ca dumneavoastră.

— Nu sunt de acord, răspunde regina. Ești prea sever. Mie îmi place cum m-a pictat. Mi se pare că sunt mai adevărată decât în toate aceste tablouri care vor să mă facă să semăn cu o femeie veselă, destinsă, încrezătoare, pe când în realitate eu nu sunt deloc așa. Toată lumea mă minte în toate privințele. El, cel puțin, a încercat să spună adevărul.

— Din moment ce vă place sinceritatea, pot să vă spun ce gândesc eu cu adevărat?

— Te rog, răspunde doamna zâmbind.

— Cred că Freud a abuzat pur și simplu de reputația lui. A vrut să spună: „Puțin îmi pasă de autoritate și de putere. Pe mine nu poate să mă cumpere nimeni! Nu mă las influențat de monarhie, nu sunt intimidat de mai-marii acestei lumi. Eu n-am decât o lege, și aceasta e legea artei mele!“. Și, ca să fie sigur că nu va fi acuzat de servilism, v-a adăugat riduri, v-a făcut buzele strânse într-o linie dură și o privire în care se vede ură.

— Ei, ia uite ce te mai ambalezi! spune regina și râde – un chicotit vesel, malițios. Vrei să-ți spun ceva? Cred că ești invidios!

— Eu, invidios!

— Da, chiar așa!

— Dar… nu-i deloc adevărat. N-are nici o legătură cu invidia. Nu mă compar deloc cu Freud, vă asigur.

— Nu te compari, dar ești invidios că mi-a făcut portretul!

— Nu, crede-mă, nu e asta. Cred, pur și simplu, că a procedat foarte greșit.

— Poate îți închipui că ai putea să-mi faci portretul mai bine decât el?

— Nu… nu pretind că sunt un mare pictor… Dar, dacă mi s-ar fi oferit șansa asta, n-aș fi încercat să mă impun, aș fi lăsat mai degrabă subiectul să se reveleze singur, așa cred…

— E adevărat? Și atunci, de ce nu încerci?

— Poftim?

— Da, din moment ce crezi că ai putea să te descurci mai bine ca el, de ce nu mi-ai face portretul? O să vedem de ce ești în stare.

— Ați… chiar ați vrea…

— De ce nu? Ești pictor, nu-i așa?

— Dar… nu sunt decât un ilustru necunoscut…

— Ei, și? Chiar e mai bine așa, ar fi o schimbare față de toate portretele oficiale care mă înfățișează ca pe o păpușă de porțelan.

— Râdeți de mine, nu-i așa?

— Nicidecum, sunt foarte serioasă. Evident, dacă nu te interesează…

— Nu, nu, n-am vrut să spun asta! Doar că sunt pur și simplu uimit. Eu… Ar fi o mare onoare pentru mine, bineînțeles… Dar…

— Ți-e teamă că s-ar putea să nu-mi placă portretul pe care ai să mi-l faci?

— Nu… În fine, da… Și apoi, mă gândesc mai ales la faptul că am încetat să pictez de atâta timp…

— Nu e nici o problemă. Pictatul seamănă puțin cu mersul pe bicicletă, nu? Nu se uită.

— Bineînțeles, dar… îmi lipsește antrenamentul. Și… știți, eu nu pictam decât monștri și animale mitologice… Portrete n-am făcut niciodată.

— Și mai bine! O să fiu primul dumitale portret!

— Chiar așa? Sunteți sigură?

— Bineînțeles! Când începem?

Doamna și Rick se despart la intrarea în MoMA. Privind-o cum se îndepărtează spre 5th Avenue, artistul are sentimentul că și-a luat un angajament imens, fără măsură – Oare o să fiu la înălțime? Și dacă ratez portretul, ce-o să spună ea? Va mai accepta să ne vedem?

16

Când deschide ușa apartamentului, doamna din Sutton Place îl vede pe Scarpetta alergând spre ea, gata să-i sară în brațe. Apoi, răzgândindu-se în ultima clipă, câinele corgi se oprește brusc și, cu capul plecat, țopăie spre bucătărie. Se întinde pe jos în fața castronului gol. Doamna se apropie, se apleacă spre el și întinde mâna să-i mângâie urechile. Câinele se ferește și se uită lung la ea cu o privire plină de reproșuri.

— Ți-e foame, bietul meu Scarpetta! Și eu care am uitat de tine! N-am nici un pic de inimă!

Câinele corgi devorează pateul pe care stăpâna lui s-a grăbit să i-l dea și, după ce a lins bine castronul, aleargă în salon. Dar în loc să vină să se ghemuiască pe canapea lângă ea, cum face de obicei, se așază pe mochetă lângă șemineu și, cu capul culcat pe labele din față, o privește cu un aer ostil.

„În ce te-ai mai băgat de data asta?“, pare să o întrebe animalul. Are dreptate, își spune doamna, ce m-o fi apucat? Auzi, să-i propun artistului ăsta uitat să-mi facă portretul!

În momentul acela, i se păruse totuși foarte firesc să facă asta. Vorbeau despre Lucian Freud, ea îl tachinase ușor și apoi, în joacă, doar ca să-l provoace, îi lansase propunerea asta. Nici măcar nu-și pusese întrebarea: Și dacă el ar spune da?

Acum că acceptase, era prea târziu ca să mai dea înapoi. Voise să-și asume în întregime rolul, să adere cât putea mai bine la viața de regină și iată rezultatul: trebuie să pozeze pentru un artist și nici măcar nu văzuse un tablou cât de neînsemnat al lui, trebuie să se încrusteze și mai mult în ficțiunea

acestui spirit fantezist. Responsabilitatea asta o apasă. Rick se așteaptă să o revadă. Cum va reacționa dacă ea îl anunță că nu se mai pot vedea? Dacă îi declară că oamenii de la Scotland Yard nu-i mai permit aceste pauze newyorkeze, care au ajuns să fie prea primejdioase? Oare nu riscă să tulbure echilibrul șovăitor al existenței lui?

Nu, își spune ea, exagerezi. Nu trebuie să-ți dai atâta importanță. Omul e un pic țicnit, de acord, dar țicniții se redresează întotdeauna. Găsesc un mijloc de a umple pauzele, de a cârpi din nou vălul care-i protejează de realitate. Rick o să-și spună: regina e prizoniera zbirilor săi, au încuiat-o în palat, de-asta nu mi-a mai dat nici un semn de viață.

Doamna scotocește în grămada de reviste de pe măsuța joasă și extrage de acolo un număr vechi din revista *Hello!* Dă peste o fotografie a reginei cu prințul Filip, aplecați deasupra unui leagăn alb în care e culcat un bebeluș, îmbrăcat și el în alb, viitorul prinț de Wales. Regina și soțul ei nu se ating, dar în privirea lor pare a fi rămas ceva din primele momente în care s-au descoperit, nu strălucirea dorinței, plăcerea de a-și aparține unul altuia, ci satisfacția liniștită de a corespunde cu fidelitate imaginii cuplului așa cum și-o reprezintă ochiul din spatele aparatului de fotografiat.

Fotografia asta îi amintește portretul de familie pentru care ea însăși pozase cu Brad, la puțin timp după nașterea fiului lor, Charles. Era o tradiție în familia McTavish. Toate cuplurile, imediat ce se căsătoreau, se duceau la atelierul familiei Williams, pictori din tată în fiu, din Rhode Island. Doar că în cazul lor ei trebuiseră să aștepte nașterea primului lor copil. Tatăl lui Brad se opusese mult timp căsătoriei lor – Ce? Fiul meu, singurul meu moștenitor, să se însoare cu… cu… femeia asta de nimic? Când i se mai potolise furia, „femeia de nimic“ era însărcinată.

În prima perioadă, fusese tratată ca o străină în familia care locuia în Upper East Side în Manhattan. Îi sucise mințile lui Brad tocmai ea, care era ultima născută a unei familii cu nouă copii din Queens. Dar nu, făcuse mai mult decât să-i sucească mințile. Brad se îndrăgostise de ea. Era îndrăgostit cum se îndrăgostesc oamenii la douăzeci de ani. Îndrăgostit așa cum rămân atunci când loviturile destinului nu-i fac să se clătine prea curând. Și dragostea lui pentru ea, de fapt, nu slăbise niciodată. Cine știe? Poate că asta sfârșise prin a-l îndupleca pe tatăl lui Brad. Constatând că la fiul său ambiția valora mult mai puțin decât sentimentele, se resemnase.

Totuși, durase ceva timp. La început, când Brad își aducea prietena acasă, *pater familias* făcea în așa fel încât să nu fie acolo. Ori avea ceva de făcut în oraș, ori era bolnav, ori se închidea în bibliotecă, pretextând că avea o afacere urgentă de terminat. Și când, printr-un nefericit concurs de împrejurări, domnul McTavish se trezea nas în nas cu logodnica fiului său – așa o numea Brad, cu toate că niciodată nu avusese loc o logodnă –, bătrânul abia dacă o saluta și privirea lui aluneca peste ea, ca și cum n-ar fi fost nimic mai mult decât una dintre vazele chinezești care împodobeau salonul casei lor.

Mama lui Brad, Emily McTavish, fusese cea care până la urmă îl îmblânzise pe soțul ei. Oare îi amintise că ei înșiși, în tinerețea lor, nu respectaseră întotdeauna autoritatea părinților? Sau îl convinsese că logodnica lui Brad, deși nu primise o educație aleasă, avea calitățile necesare unei soții și mame bune? Cert este că în vara următoare celei în care se întâlniseră prima dată, doamna din Sutton Place fusese invitată să petreacă o săptămână în vila soților McTavish din Southampton – un privilegiu rezervat celor apropiați familiei. Acolo rămăsese însărcinată și, pentru a evita scandalul, căsătoria avusese loc fără

prea mare pompă, trei luni mai târziu, la biserica St Brigid din East Village.

Cât despre portret, e o amintire pe care și-a derulat-o de atâtea ori în minte, peste care au naufragiat atâtea regrete, atâtea speranțe nemărturisite, încât nu a mai rămas din ea decât o impresie netedă și fadă, ca o piatră de pe plajă, lipsită de asperități, rotunjită de vânt și de valuri. La câteva luni de la nașterea lui Charles, Brad și ea închiriaseră o cameră în hotelul din Narrangansett, mica localitate din Rhode Island unde locuia pictorul. Sejurul le ținuse loc de lună de miere. O lună de miere în trei, din moment ce, trezită încă din zori, îl alăpta pe Charles, apoi, după ce-l spăla și îl schimba, îl punea în landou pentru plimbarea lor matinală. Brad o însoțea și, când bebelușul adormea, profitau ca să se așeze un moment la țărmul mării. Cu privirile somnoroase, își împărtășeau visele. Brad se hotărâse să-și pornească propria afacere – ce afacere, încă nu știa – ca să scape de controlul tatălui său. Ea voia să studieze ca să se facă infirmieră și să călătorească.

Pe la ora unsprezece, se duceau la Williamson pentru ședința de dimineață. Pictorul îi poftea să se așeze pe o sofa lângă o ușă-fereastră mare. Ea îl ținea pe Charles în brațe și trebuia să-i surâdă „cu o tandrețe maternă“. Cât despre Brad, pictorul îi spunea să pună mâna pe umărul soției lui și să stea cu capul întors spre copil. Astfel că portretul, la sfârșit, ajunsese să semene cu portretul unei Sfinte Familii moderne, cu privirile părinților convergente spre Mântuitorul adormit. Totuși, atunci când, după ani de zile, însuflețită de o neliniște nostalgică, ea se lansa în urmărirea acestei amintiri, își dădea seama că Brad pe ea o privea. Se revedea așezată în atelierul lui Williamson, nemișcată, respirând cât se poate de lent ca să nu-l trezească pe Charles, simțind pe fața ei, ca o lumină, ca o briză fierbinte, privirea soțului ei. Ceea ce o făcea atunci să existe nu era faptul că

dăduse viață unei făpturi, ci faptul că avea dragostea acestui bărbat, o dragoste pe care era incapabilă să i-o întoarcă, dar pe care o primise întreagă în ea și o ilumina din interior.

Acum că se pregătește să pozeze pentru Rick, ar vrea să revadă primul portret. I se pare că, în ciuda scenei încremenite pe care le-o impusese Williamson, o lucire infimă din ochii lui Brad se furișase spre fața ei. Are impresia că ar putea încă să descopere urmele acestei încrederi cu care el o învăluise și să extragă din ea forța de a uita de trădările și de rătăcirea ei. Dar tabloul se află în casa familiei McTavish de pe 5th Avenue, iar ea nu s-a mai întors niciodată acolo de la moartea lui Brad. Îi dăduseră de înțeles că nu era binevenită în casa lor. În ochii socrilor ei, redevenise de mult „femeia de nimic din Queens“.

17

La început, Rick nu îndrăznește, dar până la urmă îi cere reginei să-l privească în ochi. Și-au dat întâlnire pe Cedar Hill, în Central Park. Rick a pus-o să se așeze pe un scaun pliant. Pentru ocazia asta, doamna s-a hotărât să se îmbrace cu un taior de culoarea mărului crud cu guler larg, asemănător cu cel pe care o văzuse pe regină purtându-l într-o fotografie dintr-un număr recent al revistei *Hello!* Din fericire, a găsit într-un sertar o poșetă și mănuși de mătase de aceeași culoare. Pantofii – niște balerini de un verde pastel – nu sunt asortați, dar nu e nimic grav, i-a explicat Rick, pentru că n-avea să-i picteze decât bustul.

Doamna, ascultătoare, ridică ochii spre pictor. El e ocupat în spatele șevaletului, ajustează poziția pânzei, care i se pare prost centrată, o ridică puțin, pe urmă o coboară. Scoate din rucsac o mulțime de tuburi de vopsea și pune o coroană de culori pe paleta pe care o ține în mâna stângă: roșu, alb, albastru, puțin negru, tot ce trebuie pentru a picta o față. Privirea lui se plimbă între regină și paletă. Dar pielea modelului său are o nuanță care nu e ușor de fixat pe pânză. Poate că e de vină lumina. Prea mult soare. Propune să deplaseze scaunul cu câțiva metri, acolo, mai aproape de copac. Doamna, înțelegătoare, urmează instrucțiunile pictorului. Înclină capul puțin la dreapta, nu, mai la stânga… așa! Perfect! Rick se întoarce la șevalet, încearcă un amestec nou, ceva mai mult roșu… E mai bine, dar încă nu e chiar ce trebuie. Începe din nou, se impacientează, se apropie de regină ca să evalueze mai bine textura pielii ei, se întoarce la pânză, scotocește frenetic în rucsac,

scoate de acolo alt tub de vopsea, galben de data asta, încearcă în zadar să-i deșurubeze capacul, se încăpățânează, se enervează, îl prinde cu dinții până la urmă, reușește să-l desfacă, dar tubul e strâns prea tare, vopseaua țâșnește, îi mânjește fața.

Doamna izbucnește în râs. E un râs blând, un râs pe care încearcă să și-l stăpânească, dar care se amplifică. Mici cascade care se înlănțuie, își răspund, se suprapun. Îi e teamă că ar putea să-l jignească, bineînțeles. Atunci, își acoperă cu grație gura, își pleacă fruntea, respiră cât poate de adânc.

Rick o privește pe doamnă, ștergându-se pe față. Perplex, înțelege că nu se cade să-și manifeste proasta dispoziție. Regina nu-i datorează nimic, la urma urmei. Cine e el ca s-o judece? Și apoi, râsul ei e lipsit de răutate. E puțin malițios, la limită, dar nu trădează răutate.

— Chiar îmi pare rău, spune doamna în cele din urmă. Haide, continuă… Nu-mi da nici o atenție, o să-mi treacă.

Își recapătă controlul și își reia poza, cu capul înclinat spre dreapta, cu privirea din nou senină. Dar calmul care a urmat acestei izbucniri de veselie li se pare ciudat. În ciuda vântului care foșnește prin copaci, în ciuda strigătelor copiilor care se joacă nu departe de ei și a rumorii îndepărtate a mașinilor, tot ce aud e tăcerea. Rick a găsit în sfârșit culoarea potrivită, dar a ezitat să facă prima trăsătură de pensulă. O pictezi pe regină. Pe regină… Chipul ei… Ochii ei. Doar să se gândească la asta îl paralizează. Cum să redea privirea asta atât de nobilă? De unde să înceapă? Contemplă pânza albă ca și cum ar fi vorba de o ființă vie, ca și cum fiecare trăsătură de pensulă ar trebui să fie o rană, încălcând legile Creației.

Doamna pare a ghici ce-l frământă.

— Haide, nu-ți fie teamă. Uită ce sunt.

Rick închide ochii, zâmbește. Pensula atinge în sfârșit pânza. E începutul, umbra de sub ochi, pe

obraz, deasupra buzelor.

— Știi, reia doamna, aș prefera să mă pictezi cu o expresie veselă. În toate portretele oficiale, chiar atunci când zâmbesc, am un aer foarte sever.

— Da, bineînțeles… De altfel, eu așa vă văd, totdeauna pe cale să izbucniți în râs, răspunde Rick zâmbind.

Regina se gândește.

— Și de ce n-aș râde?

— Scuzați-mă, n-am înțeles.

— Da, de ce să nu mă înfățișezi râzând?

— Nu… Nu știu… Nu e prea clasic.

— Tocmai! Nu vreau un tablou clasic. Vreau să mă văd așa cum sunt în acest moment, eliberată de grijile și de îndatoririle mele…

— Înțeleg… Dar, știți, râsul și pictura… nu prea se potrivesc.

— De ce?

— Ei, bine… e greu de explicat. Poate fiindcă râsul este ceva prea efemer. E clipă pură. Într-un portret privitorul trebuie să simtă durata, greutatea timpului.

— Totuși, există multe portrete care par să-și ia subiectul prin surprindere. Chiar și la „marii maeștri“ ai uneori sentimentul că personajul e pe cale să dispară…

— Da, e adevărat. E sigur altceva… Poate pentru că râsul e lipsit de nuanță. Ceea ce-i lipsește râsului e faptul că nu trezește ezitarea, îndoiala. Ca să pătrunzi într-un tablou trebuie să rămână ceva nespus. Altfel, fără această ambiguitate, cel care contemplă opera este exclus pentru totdeauna. Când nu mai e nimic de interpretat, când totul e revelat, observatorului nu-i mai rămâne nici un rol. Și apoi… Mai sunt și dinții…

— Dinții?

— Da, râsul dezvelește dinții. Iar dinții, înțelegeți, sunt un țesut care nu e viu. La o ființă umană, pielea e cea care vorbește.

— Bine, nu insist, dumneata ești expertul. Atunci fă-mi o gură serioasă. Dar în acest caz, măcar ochii să fie cei care râd.

Rick se uită la regină. Bineînțeles, își spune el, a găsit soluția. Dar niște ochi care râd sunt mult mai greu de pictat decât un hohot de râs.

18

După două săptămâni, regina și Rick se întâlnesc la marginea lacului Harlem Meer din capătul de nord al Central Park. O adiere răcoroasă suflă printre trestii, strigătele copiilor, în depărtare, se ridică din când în când deasupra larmei orașului. Rick o roagă pe regină să se așeze cu spatele la lac. Aceasta îl privește în timp ce instalează șevaletul, potrivește pânza, își pregătește pensulele. Ceața matinală care se ridică de pe suprafața apei conferă gesturilor lui lentoarea calculată a mișcărilor din vis.

De data aceasta, doamna din Sutton Place l-a adus pe Scarpetta cu ea. Imediat ce i-a scos lesa, câinele corgi înalță capul spre Rick și începe să latre. Cu pași siguri și preciși, cu ochii arzători, ca și cum ar fi reperat o pradă, se apropie de artist apoi, cu urechile fremătând, începe să se învârtă în jurul lui. Rick nu mai îndrăznește să se miște. O privește pe regină cu un aer implorator. Ea îl cheamă pe Scarpetta, în cele din urmă, și îl ceartă de formă, amenințându-l că îl duce acasă dacă nu stă cuminte.

— Îmi pare rău, îi explică ea lui Rick, nu știu ce are azi. S-a trezit foarte prost dispus.

— Nu vă faceți probleme, spune Rick apucându-se de treabă, încă nu e obișnuit cu mine. Trebuie, fără îndoială, să-i lăsăm timp…

— Posibil… Dar, știi, Scarpetta e foarte gelos. E de ajuns să mă vadă cu un bărbat și imediat are impresia că trebuie să mă apere.

— Poate că așa reacționează în New York…

— Nu, și la Londra face la fel. Câinii din rasa asta sunt niște creaturi dificile, știi. Se spune

adesea că sunt lipsiți de caracter. E ceva adevărat în asta. Dar mai ales sunt incapabili să împartă. Când cineva se atașează de unul dintre animalele astea, îi rămân fideli toată viața și nu tolerează nici un fel de concurență.

— Asta nu v-a făcut niciodată probleme?

— Ba da. Mai ales la început, cu soțul meu. Nu înțelegea afecțiunea mea față de animalele astea. Dar într-o lume a convențiilor și a protocoalelor, singurul mijloc de a regăsi puțină libertate e tovărășia animalelor.

— Deci câinele dumneavoastră e un fel de refugiu?

— Nu, nu un refugiu, mai degrabă un martor. O ființă care-mi dovedește că încă sunt capabilă de spontaneitate și, în ciuda vieții mele înregimentate, am uneori libertatea de a nu-mi reprima sentimentele. Uite, acum mulți ani, după nașterea fiului meu mai mare, am pozat pentru unul dintre primele noastre „portrete de familie“. Eu și soțul meu eram așezați unul lângă altul pe o sofa în anticamera mea din Windsor. Charles avea trei sau patru luni și eu îl țineam, adormit, în brațe. Filip zâmbea, cu mâna dreaptă pe umărul meu, cu privirea pe fața mea. Nu mi-a plăcut niciodată portretul ăsta. Nu numai pentru că pozele noastre păreau atât de puțin naturale, dar și din cauza neliniștii care se citea pe fața mea. Când am revăzut tabloul acum câțiva ani la Balmoral, unde a fost trimis, m-am întrebat de unde îmi venea aerul acesta îngrijorat, sprâncenele încruntate, gura cu buzele strânse. Când mi-am urmărit privirea fixată într-un colț al camerei, în exteriorul tabloului, mi-am amintit scena: unul dintre câinii mei corgi îmi sărea fără încetare pe genunchi, ca și cum ar fi vrut și el să facă parte din portret. Pictorul refuzase și sărmanul animal se așezase, fără nici un chef, în capătul celălalt al camerei. Toată după-amiaza stătuse cu ochii lui mari și negri ațintiți asupra mea. Știi ce m-a întristat cel

mai tare când am revăzut pictura asta? Faptul că, preocupată de câinele corgi care stătea supărat, nu am simțit pe față zâmbetul soțului meu și tandrețea privirii lui. Eram prea absorbită pentru a înțelege că, fără a spune nici un cuvânt, căuta să mă atragă spre el, să-mi arate ce am fi putut deveni împreună…

În acel moment, Rick, simțind o prezență în spatele lui, se întoarce brusc. Doi bărbați înalți, de vreo treizeci de ani, în negru, îl privesc zâmbind. Unul dintre ei ține în mână un aparat de fotografiat. Rick se gândește imediat: Paparazzi! Până la urmă ne-au descoperit ticăloșii! Se grăbește să-și lase paleta și, cu mâinile în șolduri, se apropie de cei doi indivizi cu un aer amenințător:

— Pot să vă ajut cu ceva?

Cei doi bărbați, care sunt cu un cap mai înalți decât Rick, se uită unul la altul, perplecși. Rick continuă:

— Nu mai faceți pe nevinovații, știu prea bine de ce sunteți aici. Nu vă e rușine?

— *¿Perdón, que dice? Lo siento, no comprendo...*[1]

Cei doi indivizi, în mod evident niște turiști, ridică din umeri în semn de neputință.

— Mă luați drept un imbecil? continuă Rick, care simte că-l cuprinde furia. Arătați-mi aparatul foto. Ștergeți poza imediat!

Cei doi bărbați se mulțumesc să zâmbească prostește. Rick se impacientează. Arătând aparatul foto cu degetul, gesticulează cu pensula pe care o ține încă în mână și insistă:

— Fo-to-gra-fii! Fo-to-gra-fii! Înțelegeți? Ștergeți fotografiile! Nu mai fotografii! Fo-to-gra-fii: gata, basta, kaput! Dacă nu, aveți de-a face cu mine, înțelegeți?

Cei doi tineri continuă să se uite la el, zăpăciți, stupefiați. Rick se apropie și încearcă să le ia aparatul. Primul bărbat se ferește repede, în timp

ce tovarășul lui întinde brațul ca să-l dea la o parte pe Rick cu blândețe. Dar pictorul nu vrea să bată în retragere. Se încăpățânează:

— O să-mi dați aparatul pe loc! Cer să văd fotografiile pe care le-ați făcut!

Cei doi bărbați s-au săturat. Se întorc și o iau spre 5th Avenue. Rick se lansează în urmărirea lor.

— Hei! Opriți-vă! Cu voi vorbesc! Știți că e interzis ce faceți? N-aveți dreptul să fotografiați oamenii fără acordul lor. Și mai ales pe această nobilă persoană, declară pictorul întinzând mâna spre doamnă. Înțelegeți ce vă spun?

Și, cum cei doi se prefac că-l ignoră, Rick îl trage de mânecă pe unul dintre ei. Acesta se întoarce și îl împinge pe Rick, mult mai violent de data asta.

— *¡Déjame, cretino!*[2]

Dar pictorul nostru nu e omul care să renunțe atât de ușor. Îi ajunge din urmă pe tipi și, înfigându-se în fața lor, cu brațele desfăcute, le aruncă o privire furioasă:

— Stop! Nu vă las să treceți mai departe până nu ștergeți fotografiile! Dacă nu, vă avertizez, chem poliția!

Asta e prea mult. Spaniolii au ajuns la capătul răbdării. Omul cu aparatul de fotografiat îi trage una peste braț lui Rick, iar celălalt îl împinge cu atâta brutalitate încât artistul cade pe spate, lovindu-se cu capul de o piatră. Cei doi se îndepărtează în grabă. Doamna vine în fugă, urmată de Scarpetta. Se apleacă spre artist și îl ajută să se ridice.

— V-au… V-au făcut fotografii, trebuie… trebuie neapărat să…

— Liniștește-te, spune doamna punându-și mâna pe brațul lui Rick. Așteaptă-mă aici, mă întorc.

Doamna îi ajunge din urmă pe turiști la colțul 5th Avenue cu Central Park North. Se întoarce după

câteva minute și îl găsește pe Rick așezat pe o bancă, cu o batistă la tâmplă.

— Gata! declară ea. S-a aranjat!

— Au șters fotografiile?

— Da, da… Și apoi, le-am explicat că e vorba de o neînțelegere, că nu sunt decât o newyorkeză obișnuită…

— V-au crezut?

— Bineînțeles! La început, au părut că ezită puțin, dar când le-am arătat pașaportul meu fals, au cedat în fața evidenței.

— Aveți… Aveți un pașaport fals?

— Da, chiar îmi e necesar! În asemenea cazuri, e foarte util.

În acest timp, câinele corgi s-a apropiat de Rick și îi adulmecă pantofii. Apoi sare pe bancă și se așază lângă el. Rick, încetișor, îi pune mâna pe gât și îi mângâie urechile.

— Ei bine, s-ar zice că până la urmă l-ai cucerit pe Scarpetta! declară doamna zâmbind.

Fără să-i lase timp să răspundă, continuă luându-l de braț:

— Bun, acum hai să încercăm să găsim o cafenea în care să ne așezăm. Trebuie să ne vedem ce-i cu lovitura asta.

---

[1] (Sp.) Pardon, ce spuneți? Îmi pare rău, nu înțeleg...

[2] (Sp.) Lasă-mă-n pace, cretinule!

19

Regina și Rick traversează Central Park spre Reservoir și, ajungând în dreptul străzii 79, merg pe latura dinspre vest a parcului. Pe Amsterdam Avenue, găsesc până la urmă un Starbucks și se așază într-un colț întunecos al cafenelei. Doamna comandă două ceaiuri și un pahar de apă rece.

— Arată-mi fruntea.

Rick își pune coatele pe masă și își apropie fața de a doamnei. Ea înmoaie o batistă în paharul de apă și îi curăță tâmpla lui Rick.

Apoi, luându-și un aer mai serios, spune:

— Ai avut noroc. Ar fi putut să te bată măr. Promite-mi să nu mai faci așa ceva.

— Dar… ați văzut… Sunt niște… protestează Rick.

— Știu, știu, îl întrerupe doamna. Dar data viitoare lasă-mă pe mine să mă ocup de ei. N-am chef să ajungi în spital. Eu sunt obișnuită cu așa ceva. Știu cum să vorbesc cu oamenii ăștia.

Rick dă din cap, cu un aer rușinat. Scarpetta a venit să se așeze la picioarele lui, cerând o mângâiere. Artistul se uită la câine, surprins. E vreun șiretlic? Sau animalul chiar încearcă să se împace cu el?

— Pot să vă pun o întrebare? întreabă Rick după o tăcere lungă.

— Bineînțeles.

— De ce i-ați pus numele ăsta, Scarpetta?

— Kay Scarpetta e numele unei eroine, medic legist, din romanele Patriciei Cornwell.

— Vă plac romanele polițiste?

— Da, dar din ce în ce mai puțin în ultima vreme. Când eram mai tânără, o adoram pe Agatha

Christie. Mă atrăgea logica istoriilor ei. La început ești ca într-un labirint, te zăpăcești, te rătăcești, speculezi, o iei pe drumuri greșite fără încetare. Iar apoi, la sfârșit, dintr-odată totul capătă sens. Înțelegi de ce candelabrul nu avea cum să fie arma crimei și cum a putut asasinul să dispară fără urmă. Labirintul devine o catedrală unde totul e la locul lui, unde fiecare detaliu participă la armonia ansamblului.

— Și acum?

— Acum, am încetat să vreau să înțeleg totul. Sunt mai puțin însetată de certitudini. O carte te dezamăgește când nimic nu e lăsat în seama imaginației cititorului, nu crezi?

— Da, sigur… Și câinii corgi… N-ați vrut niciodată să aveți câini din altă rasă decât asta?

— Nu.

Regina oftează, cu privirile ațintite în ceașca ei.

— Datorită tatălui meu. El mi-a dăruit primul corgi când am împlinit optsprezece ani. Era o cățelușă, se numea Susan… Eram de nedespărțit. Am luat-o cu mine chiar și în călătoria de nuntă. A murit la Sandringham… Acolo e înmormântată, de altfel. Știi că Scarpetta e descendentul ei? După cinci generații… amintirea lui Susan încă e vie.

Doamna constată cu satisfacție că Rick se uită la ea captivat. Felul în care își joacă rolul e foarte convingător. Lungile ore pe care și le-a petrecut citind revista *Hello!* și ultima biografie a reginei au fost utile, la urma urmei. Ca o actriță care e ea însăși emoționată de lacrimile pe care le provoacă jucând moartea personajului său, doamna continuă:

— De la Susan, n-am mai avut decât corgi. În primul rând, pentru că sunt niște câini foarte inteligenți. Dar și din fidelitate față de amintirea ei.

Doamna se întunecă la față. Acest cuvânt, *fidelitate,* i se pare ciudat. Contrastează cu propria ei viață. Acest scurt moment de intimitate pe care tocmai i l-a oferit lui Rick îi revelează amploarea

imposturii ei. A juca rolul reginei e una. Poate foarte bine să pretindă că îi plac caii, vânătoarea cu ogari și prăjiturile cu dulceață. Nu o costă nimic să brodeze conversații fictive cu primul ministru britanic sau cu secretarul general al Commonwealth-ului. Dar să-și însușească sentimentele reginei, să se apuce să-și rescrie povestea vieții ei infuzând-o cu virtuți – simțul datoriei, respectul tradiției și mai ales fidelitatea – care nu-i aparțin… asta nu mai e impostură, e pur și simplu minciună. Pentru că nu-l înșală doar pe Rick, ci și pe sine însăși. Devotamentul și adorația lui Rick îi permit să-și înfrumusețeze propriul ei trecut, cu meschinăriile și lașitățile lui. Repede, trebuie să schimbe subiectul, altfel ar putea să se trădeze.

— Și dumneata? Față de ce ești fidel?

— Eu? Răspunde Rick, uimit. Nu știu… Nu față de pictură, oricum!

Doamna zâmbește.

— Le ești fidel femeilor?

— Știți, am trecut de vârsta la care cineva poate să placă femeilor.

— Dar înainte, în anii dumitale de glorie?

— Înainte, poate. Voiam să fiu fidel. Pentru mine, era un lucru de la sine înțeles. Știți, mi-am petrecut adolescența visând… Nu voiam decât un lucru: să mă îndrăgostesc. Era o obsesie. În capul meu, repetam *ad nauseam* aceleași scenarii, mă îmbătam cu priviri languroase, cu cuvinte goale și pasionate… Când dragostea devine răspunsul la toate întrebările, e foarte periculos. Te crezi în stare să reziști la orice. Și atunci când ni se întâmplă asta, în sfârșit, ne dăm seama că suntem ca toți ceilalți. E de ajuns o mică decepție și imediat ne uităm în altă parte…

— Nu înțeleg. Ai vrut să fii fidel, dar n-ai fost.

— Da, cam așa ceva.

— „Domnișoara cea crudă“ de care mi-ai vorbit la muzeu… pe ea ai înșelat-o?

Rick ezită un moment. Degetele lui se joacă neliniștite cu eticheta pliculețului de ceai, pe care încă nu l-a scos din ceașcă.

— Da, pe ea… Dar sunt lucruri din trecut. Toate astea sunt foarte departe.

— Nu vrei să-mi povestești?

— Ba da. Dar… Nu cred că o să vă intereseze. E o poveste foarte banală.

— Haide, o să vedem.

— Ea nu era deloc o „domnișoară crudă“. Eu am fost crud, de fapt.

— Era și ea pictoriță?

— Da… În sfârșit, făcea mai mult sculptură. Frecventam aceleași cafenele, aceleași baruri. Poate că era efectul fascinației pe care o încercam față de ea, dar aveam impresia că, oriunde s-ar fi dus, toți cei de față n-aveau ochi decât pentru ea. Conversația, râsetele și bărbații păreau să graviteze în jurul persoanei ei. Nu-i auzisem niciodată vocea decât de departe, dar tot ce spunea părea să-i captiveze pe cei care o ascultau. Îl tachina pe unul, îi punea altuia mâna pe braț și toți o priveau, îi sorbeau cuvintele, ca și cum ar fi fost un star de cinema.

— Altfel spus, avea o curte a ei?

— Da, exact așa cum spuneți. Dar, ciudat, fără să o cunosc, aveam sentimentul că nu depindea de anturajul acesta. Emana din ea o asemenea energie, o independență atât de sălbatică, încât mi se părea firesc să poată să se lipsească de ceilalți cu totul. Avea un fel de a se îmbrăca, de pildă… Era întotdeauna după ultima modă, fără să pară că i-ar păsa de asta. Nu-și cumpăra haine decât din magazinele de *second-hand*, dar știa să le poarte ca o mare doamnă. Ceea ce o făcea să se distingă era îndrăzneala ei. Pălării mari cu pene, balerini aurii, mănuși de catifea neagră, nu se dădea în lături la nimic din toate astea. Se plimba dimineața în rochie de seară, își făcea cumpărăturile în sarong și

apărea la vernisaje în espadrile. Privirile altora o lăsau perfect indiferentă – în aparență, cel puțin.

— Cine te aude vorbind despre ea ar zice că încă mai ești îndrăgostit…

— Nu… Au trecut mai mult de treizeci de ani, știți…

— Nu contează. Există sentimente care sunt foarte tenace. Dar te-am întrerupt… Cum te-ai hotărât să-i vorbești?

— Nu eu am făcut primul pas, ci ea. Era la primul meu vernisaj. Proprietarul galeriei era unul dintre prietenii ei și o invitase. La sfârșitul serii, a venit la mine și mi-a spus zâmbind: „Oriunde mă duc, mă priviți cu atâta insistență încât am impresia că v-am cunoscut deja“. Nu mai știu dacă au fost chiar cuvintele astea, dar au tot răsunat în mintea mea în zilele următoare și mă îndoiesc că mă înșală memoria. În fața descumpănirii mele, a început să-mi vorbească despre expoziție, mai mult din politețe decât din real interes, și, într-o doară, m-a invitat să beau un pahar cu prietenii ei.

N-am decât o amintire foarte ștearsă despre seara aceea. Ne-a dus într-unul dintre barurile ei preferate, Apothéke, din Chinatown, un loc cu pereții împodobiți cu fiole și borcane amintind vag de farmaciile pariziene din secolul XIX, unde barmanii îți serveau băuturile îmbrăcați în halate albe. Ea, ca de obicei, avea reunit în jurul ei micul ei club. Eram artistul momentului, dar și străinul, și în afară de câteva întrebări politicoase nimeni n-a vorbit cu mine.

— Încă nu mi-ai spus cum o chema, îl întrerupe doamna.

— Christelle. Mama ei era franțuzoaică, dar părinții ei se despărțiseră când era foarte mică și fusese crescută de tatăl ei în New York. Îi plăcea mult să-i pronunț numele în maniera franceză. I se părea că pronunțarea americană – Crystal – nu i se potrivea deloc. Cristalul amintește luxul,

rafinamentul, puritatea, iar ea era contrarul acestor lucruri.

— Deci în seara aceea te-ai mulțumit să o privești?

— Da. Nu aparțineam cercului de inițiați și nu înțelegeam bine despre ce sau despre cine discutau. Era vorba despre cutare care ieșea cu cutare și despre altul care îi dăduse papucii prietenei lui după o petrecere în Brooklyn la care se îmbătaseră turtă. Cum eram fascinat de Christelle de departe și de atâta timp, îmi imaginasem că nu putea să spună decât lucruri mari despre artă și creație. Eram puțin uimit să o aud întrebând: „Are cineva un foc?“ sau: „Mai vrea cineva un pahar de coniac?“. Aveam mereu senzația că trebuia să fi fost un înțeles ascuns în cea mai neînsemnată dintre vorbele ei.

— Evident, nu erai singurul fermecat de ea…

— Nu, bineînțeles. Și astăzi mărturisesc că e un mister.

— De ce? Nu era frumoasă?

— Ba da, era foarte atrăgătoare, dar, cum să vă spun, nimeni n-ar fi putut să explice de ce. Avea buzele subțiri, nasul prea lung, ochii severi… Și totuși, coexistența acestor imperfecțiuni pe fața ei forma o ciudată armonie. O priveai și aveai impresia că echilibrul urma să se sfarme în orice moment. Nu știai niciodată dacă era pe punctul să izbucnească în râs sau în plâns. Incertitudinea asta cred că mă atrăgea.

Doamna nu se poate împiedica să zâmbească, chiar dacă știe că risca să fie greșit înțeleasă de Rick.

— Vorbești despre ea ca și cum ai fi văzut-o nu mai demult decât săptămâna trecută.

— Știu ce credeți. Par a fi încă foarte atașat de ea. Dar vă asigur că nu de ea sunt îndrăgostit, ci de trecutul meu.

Rick rupe două pliculețe cu zahăr, le varsă în ceaiul lui, își apropie încet buzele de ceașcă și se

strâmbă la contactul cu lichidul fierbinte.

— Trebuie să vă spun, totuși, că după seara aceea în Chinatown nu mă așteptam să o mai văd. Christelle nu făcuse nici un efort să mă integreze în conversația micului grup și abia dacă mă salutase la plecare. Așa că mă întrebam de ce mă invitase să vin cu ei. După două zile, totuși, mi-a lăsat un mesaj prin intermediul proprietarului galeriei. Ne-am dat întâlnire într-o cafenea de lângă Washington Square. Am aflat că era studentă la istoria artei la New York University și lucra ca chelneriță, în week-end, într-un bar din East Village. Își petrecuse copilăria în Florida și fusese peste tot prin lume, luată dintr-o țară în alta de tatăl ei, care era diplomat.

Nu știu ce găsea ea la mine, dar eu eram fascinat de tot ceea ce venea dinspre ea: vocea ei – prea gravă pentru un corp atât de firav –, gesturile ei grațioase când presăra scorțișoară peste spuma din ceașca ei de cappuccino și mai ales râsul ei în același timp batjocoritor și tandru. Și apoi, ce o făcea atrăgătoare pentru mine era ceea ce mulți bărbați sunt incapabili să tolereze: o imensă dorință de libertate, o determinare în același timp naivă și intransigentă de a nu aparține nici unui curent de opinie, nici unei mișcări, nici unei tendințe. Putea, fără tranziție, să apere ideea eutanasiei și să-i trateze pe cei care o susțineau drept asasini. Oamenii politici îi inspirau toți același dispreț, fie că erau niște tirani sau niște mari democrați. Avea gusturi eclectice, imprevizibile, intempestive. Lăuda cu același entuziasm talentul lui Isabelle Huppert și al lui Goldie Hawn, se declara „fană“ a formației U2 și a lui Brahms, cita la fel de ușor din Shakespeare și din Stephen King. Și când simțea că cineva încerca să o încolțească, nu ezita să se contrazică și să condamne cu vehemență o părere pe care o apărase cu pasiune cu o zi în urmă.

De fapt, am înțeles mult mai târziu, pentru Christelle nu puteai fi liber decât eliberându-te. Trebuia fără încetare să depășești noi obstacole, să sfidezi convențiile, să încalci regulile, chiar dacă trebuia să le inventezi tu însuți, numai ca să ajungi din închisoare în aer liber, să treci de la plictiseală și monotonie la minunare. De fapt, cu Christelle nu știai niciodată cum să procedezi, și exact asta îmi plăcea.

Rick se întrerupe din nou. Varsă un pliculeț de zahăr în linguriță, o înmoaie în ceai, la suprafață, apoi o duce la buze. Se oprește la timp: Unde-mi sunt bunele maniere? Pune cu stângăcie lingurița pe masă și continuă:

— Ne-am revăzut de mai multe ori. Ne duceam să bem o cafea în parcurile MoMA sau ne petreceam după-amiaza în atelierul meu. Îi plăcea să mă vadă lucrând. Când îi ceream părerea despre una dintre pânzele mele, nu-mi dădea niciodată detalii. Declara pur și simplu, pe un ton peremptoriu: „Îmi place“ sau „Nu-mi place“.

— Și curtezanii lui Christelle ce credeau despre relația voastră?

— Îi vedeam rar. Din când în când ieșeam în grup sâmbătă seara. Dar între cursurile lui Christelle și zilele în care lucra, n-aveam decât puțin timp pentru noi. În general, era în zilele de marți. Spre prânz, mă duceam s-o aștept pe Christelle la universitate și ne petreceam restul zilei împreună. De-abia așteptam să ne revedem.

— De fapt, erai fericit?

— Da, și a durat șase luni.

— Și pe urmă…

— Și pe urmă… am stricat totul… Eram foarte apropiați… Dar… Christelle voia să așteptăm. Trebuia, spunea ea, să ne păstrăm pentru mai târziu…

— Și ai fost de acord?

— Da, în principiu. Dar… am fost un prost…

— Te-ai lăsat ademenit?

— Da, cam așa ceva…

— Când s-a ivit prilejul cu alta… n-ai spus nu, așa-i?

— Da, răspunde Rick cu un aer vinovat.

— Christelle a aflat?

— Da.

— Și n-a mai vrut să vă vedeți?

— Așa e. Am stricat totul, repetă Rick. Știu ce gândiți: așa sunt bărbații. Sunt incapabil să aștepte. E suficient să li se spună nu și imediat se uită în altă parte.

— Poate, răspunde doamna. Dar știi, și femeile sunt așa uneori… Și în acel moment a început declinul pentru dumneata?

— Da, am început să beau. Mă gândeam fără încetare la Christelle. O sunam, îi scriam… Dar ea nu voia să știe nimic. Pentru ea, când ceva se termina, se termina cu totul. Am căutat refugiu în pictură, dar mă săturasem de tablourile apocaliptice, de monștri și de ruine. M-am aruncat într-un proiect nebunesc: mii de chipuri miniaturale, pictate în tuș. Desenam peste tot, în carnetele mele, în paginile jurnalului, pe pereții din camera mea. Fețe foarte diferite între ele – tinere sau bătrâne, cu obrajii rotunzi sau scobiți, chipuri cu mustăți sau imberbe –, dar care toate aveau aceeași privire disperată, ca și cum capetele le erau plecate spre abis. Aceste picturi nu interesau pe nimeni (erau „nevandabile“, după expresia directorului galeriei unde expuneam de obicei). Dar mă încăpățânam să continui pe calea asta, ieșeam din ce în ce mai puțin și, încetul cu încetul, m-am lăsat uitat de lume.

— N-ar fi trebuit să te părăsească, spune doamna, gânditoare.

— Ce vreți să spuneți?

— Ai fost infidel, dar, dacă ar fi ținut la dumneata, ar fi trebuit să-ți rămână alături.

— V-am spus, nu era genul de femeie care să ierte. Pentru ea era totul sau nimic. Nu era gata să

facă nici o concesie.

— Vrei să-ți spun ceva? Cred că lumea are o părere prea bună despre fidelitate. Când suntem tineri ne imaginăm că a fi înșelați înseamnă sfârșitul lumii. Ne rugăm să nu ni se întâmple și nouă, suntem convinși că nimic n-ar putea să repare o asemenea ofensă. Și apoi, ni se întâmplă. La început, doare. Jurăm să ne răzbunăm. Regretăm imediat. Ne detestăm partenerul și apoi ne urâm pe noi înșine. Dar cu timpul sfârșim prin a ne obișnui cu suferința asta. Timpul trece. De teamă că am putea rămâne singuri, ajungem să trăim cu asta. Ne convingem că dragostea noastră s-a transformat, că e mai puternică, sau măcar mai înțeleaptă.

Rick nu îndrăznește s-o privească în ochi pe doamnă. De unde poate să vină un asemenea cinism? Tovarășa lui continuă:

— Mai târziu durerea revine. Mai ales pentru cel care a fost infidel. Ceea ce înțelege, o dată cu vârsta, este că e mai rău să înșeli decât să fii înșelat.

— Dar dacă celălalt nu află niciodată?

— Mai ales dacă nu află niciodată. Pentru partenerul care a fost infidel, fiecare an care trece îl îndepărtează tot mai mult de imaginea despre sine pe care i-ar plăcea să o aibă în ultimul ceas. Distorsiunea asta amenință tot ce a construit. Pentru că, în ultimă instanță, cu noi înșine trebuie să ne împăcăm. Căutăm să fim integri, precum Christelle a dumitale, întrucâtva. Dar cum să nu zărim toate micile falii pe care le lăsăm în urma noastră? Cum să nu recunoaștem că trădările noastre știrbesc frumosul portret pe care ni-l inventăm?

Rick ridică ochii spre doamnă, confuz. Trăsăturile ei încordate, zâmbetul ei oscilând între amărăciune și ironie sunt cele ale unei femei pe care trecutul n-a părăsit-o cu totul. E posibil să fi încercat să-i dezvăluie și ea o bucățică din viața ei?

Nu, e absurd. Regina nu și-ar lua asemenea riscuri. Știe bine că nu trebuie niciodată să vorbească despre ea însăși. Și totuși… Acest pesimism nu vine oare din propria-i experiență? În vorbe cu două înțelesuri, nu-l invita să-și imagineze o mulțime de povești mult mai dureroase decât ale lui?

20

De acum, Rick și doamna își dau întâlnire la intrarea în Central Park, pe 72nd Street. De acolo merg spre Cedar Hill. Rick o instalează pe tovarășa lui la umbră, în vârful colinei. Își instalează șevaletul, își pregătește culorile și se apucă de lucru. Cel mai adesea păstrează tăcerea. Doamna se uită la câinii care se urmăresc pe panta colinei în timp ce stăpânii lor discută despre una-alta. Privirea asta de leoaică pașnică și sătulă, contemplându-și puii care se zbenguie în jurul ei, privirea asta încearcă Rick s-o înfățișeze în tablou. Straturile de vopsea se adună unele peste altele și Rick se convinge că se apropie de adevăr.

Uneori, pentru a-și face personajul și mai credibil, doamna vorbește despre ultimele ei călătorii, despre dineurile oficiale recente. Pentru a explica o absență mai lungă decât altele, îi mărturisește lui Rick că pregătirea următoarei reuniuni a șefilor de stat din Commonwealth a reținut-o la Londra.

— Toată viața îmi trece anticipând ce va fi. Subiectele conversațiilor mele cu cutare sau cutare ministru sunt stabilite cu săptămâni înainte. Discursul pe care-l voi rosti în Australia peste câteva luni e redactat de mult. E epuizant. Am uneori sentimentul că sunt un pian mecanic. Nu există în viața mea nici un loc pentru spontaneitate sau pentru manifestări de mânie. Uite, știi că până și înmormântarea mi-a fost deja planificată? Componența cortegiului, muzica funebră, așezarea florilor, nimic n-a fost lăsat la voia întâmplării. Nu există nici măcar un ziar, nici măcar un canal de televiziune care să nu aibă gata pregătit necrologul

meu. În mod regulat e completat cu ultimele mele fapte și gesturi, pentru cazul în care aș da ortul popii mâine. Deciziile, cuvintele mele, acțiunile mele sunt raportate, consemnate cu grijă chiar înainte să se producă. Moartea mea e actualizată în fiecare zi.

Rick ridică ochii de pe pânză. Doamna are în continuare fața întoarsă spre sicomorii care străjuiesc 5th Avenue. Acest chip cu trăsături atât de familiare, redus de atât de mult timp la o emblemă, la fel de banal ca Big Ben sau Tower Bridge, i se pare lui Rick impregnat de o umanitate schimbătoare, ca o serie de tablouri care înfățișează același peisaj sub o altă lumină, la ore diferite ale zilei. Cu toate că doamna își descrie existența ca fiind rigidă și lipsită de surprize, crede că descoperă în privirea ei o mulțime de amintiri, pasiuni care nu s-au stins cu totul, renunțări pripite, ruine ale unui trecut pe care încă l-ar putea construi.

— Toate articolele astea care se scriu despre dumneavoastră, despre familia dumneavoastră… toate minciunile astea, probabil că nu vă e ușor…

— Nu minciunile mă deranjează. De elucubrațiile jurnaliștilor măcar poți să râzi. În timp ce adevărul…

— Iertați-mă că insist, dar biografia dumneavoastră, de pildă… Aceste aproximări, simplificări, omisiuni… Nu sunteți frustrată că vedeți expusă astfel o viață care, la urma urmei, trebuie să semene foarte puțin cu viața dumneavoastră?

— Nu, cel mai greu îmi e tocmai să constat că viața asta seamănă cu a mea.

— Nu înțeleg…

— Problema unei biografii este ce nu povestește, ce este incapabilă să povestească. Ceea ce iese din scrisul unui biograf este o existență peste care a trecut un tăvălug. Nu rămâne nimic

din ezitările, din conflictele, din actele ratate care dau unei deveniri traiectoria sa unică.

— Cu alte cuvinte, atunci când citiți ce se scrie despre dumneavoastră, aveți impresia că vă aflați în fața unei oglinzi deformante.

— Da… și uneori, nu e deloc o oglindă. Descrierea încoronării mele, de pildă: mi se pare că e vorba despre o străină. Emoțiile mele, temerile, starea mea de spirit de atunci, nimic din toate astea nu transpare. Vedeți, când ne trecem în revistă trecutul, percepem din el atât ceea ce am realizat, cât și ce am fi putut sau am fi vrut să ducem la bun sfârșit. Când mă gândesc la mine la vârsta de douăzeci de ani, regăsesc un viitor plin de posibilități. N-am știut niciodată care era datoria mea. Am căutat, am ezitat, m-am îndoit. Am ignorat adesea sfaturile altora. N-am fost întotdeauna dreaptă cu cei care îmi erau apropiați, cei care îmi voiau binele. Viața este un destin doar din punctul de vedere al unui biograf.

Rick a jos pensula și paleta. S-a apropiat de doamnă și s-a așezat pe o stâncă. Ea stă în continuare cu capul întors spre poalele colinei, unde tocmai s-a așezat un saxofonist. Rick ar vrea să o întrebe ceva, dar se răzgândește. Amintindu-și de ultimele ei cuvinte, e cuprins de un sentiment ciudat: regina își evocase propria viață și totuși, s-ar fi zis că vorbea despre o persoană diferită.

21

— Tot ce pot să-ți spun, Mermoz, e că are un zâmbet fermecător.

Rick stă așezat pe singurul lui fotoliu în garsoniera lui, cu pisica pe genunchi.

— Cum să-ți spun… e atât de naturală, atât de simplă, atât de adevărată încât am uneori senzația că vorbesc cu o persoană obișnuită, o newyorkeză ca toate celelalte. Nu vreau să spun că nu-și îndeplinește în vreun fel obligațiile unei persoane de rangul ei sau că încearcă, din condescendență, să imite manierele oamenilor din popor. Dar există în ea o amabilitate atât de sinceră, o blândețe atât de lipsită de artificii… E bizar, are întreaga noblețe a unei suverane, fără să se aștepte pentru asta la atențiile care i se cuvin.

Adesea îmi pun întrebarea: De ce eu? Când ar putea să profite în voie de scurtele ei sejururi în Manhattan, să ia masa în restaurantele *chic*, să exploreze buticurile de pe Madison Avenue, să se ducă la un spectacol pe Broadway, de ce acceptă să mă revadă? Bun, e adevărat că sunt singurul care a recunoscut-o. Încearcă, poate, câștigându-mi încrederea, să se asigure că n-am să-i dezvălui niciodată secretul. Dar atunci de ce nu mă pune să jur că n-am să fac asta și nu pune capăt întâlnirilor noastre? Ceea ce îi lipsește, mi-a explicat ea, este să cunoască viața oamenilor obișnuiți. Deci poate că sunt pentru ea un soi de specimen exotic, o curiozitate care îi oferă o distracție pasageră? Chiar dacă e așa – și mă îndoiesc de asta –, efectul noutății s-ar fi împrăștiat foarte repede. Până la urmă s-ar fi plictisit și ar fi început să caute un alt obiect de studiat.

Nu știu, Mermoz, poate că e o îngâmfare din partea mea, dar am impresia că întâlnirile noastre nu au nimic banal. Când luăm masa împreună, după o ședință de pictură, e ca și cum ne-am cunoaște de foarte mult timp. Nu avem nevoie să ne spunem totul, ne înțelegem din jumătăți de frază.

La început, când se întorcea la Londra după un lung week-end în Manhattan, mă grăbeam să cumpăr *Hello!* și să citesc *Daily Mail* pe Internet. Îi urmăream călătoriile, treceam în revistă fotografiile ei oficiale, îi citeam cu aviditate discursurile, toate acestea cu speranța deșartă de a mă simți mai aproape de ea în timpul lungilor ei absențe. Dar după puțin timp mi-am dat seama că nu găseam acolo decât o regină deformată, o imagine palidă, trunchiată, lipsită de orice legătură cu realitatea.

Am hotărât, prin urmare, să nu mai citesc ziarele. De ce să dau crezare acestor ficțiuni în timp ce eu o cunosc pe adevărata regină?

Mermoz a adormit. Doar urechile îi freamătă încă în timp ce Rick îi mângâie gâtul cu vârful degetelor.

— E de ajuns să-mi zâmbească, continuă Rick, cu ochii ațintiți asupra revistelor și ziarelor împrăștiate la picioarele lui, e de ajuns să-mi pună prietenește mâna pe braț și sunt în culmea fericirii.

22

Au trecut mai mulți ani de când doamna din Sutton Place face baie în semiîntuneric. Uneori aprinde câteva lumânări. O ajută să se destindă. Dar de data aceasta decide să nu stingă lumina. Vrea să se vadă așa cum este.

De când Rick a început să-i picteze portretul, doamna ține să arate cât de bine se poate. A fost întotdeauna foarte cochetă. Dar acum este vorba de altceva. Trebuie să aibă grijă nu numai de înfățișarea ei, dar și să fie atentă la manierele sale, să mențină ficțiunea apărută în mintea lui Rick, ficțiune a cărei marionetă a devenit. Așa că în fiecare luni are oră la coafor ca să-i bucleze părul în stilul Elizabeta a II-a. Joi după-amiaza, inspirată de ultimele fotografii ale reginei, se duce la Bergdorf Goodman sau la Lord&Taylor, căutând rochii de culoarea mărului crud, mănuși de mătase turcoaz sau poșete Ralph Lauren. Uneori, înainte să se întâlnească cu Rick, se duce să se fardeze la Bloomingdale, explicându-i vânzătoarei uimite că vrea să semene cu „o bătrână doamnă englezoaică“. Cât timp va mai dura mascarada asta?

La atingerea podelei reci din baie, doamna e scuturată de un fior. I se face pielea de găină și asta accentuează ridurile care-i brăzdează coapsele și-i contractă aureolele maronii ale sânilor. Pe marginea bătrâneții, trupul ei începe să se prăbușească. E o pantă care nu va mai putea fi urcată din nou. Sub brațele ei dolofane atârnă grăsimea ca gușa unui curcan; sub ochi, pungi albăstrui formează niște surâsuri triste care nu se vor mai netezi niciodată; fesele ei altădată ferme și

rotunde s-au aplatizat, desenând deasupra coapselor o umbră cenușie. Peste tot pe trupul ei pielea cedează gravitației și greutății timpului. În ciuda eforturilor ei, brațele, umerii, burta, toată carnea ei e atrasă în jos ca și cum de pe acum n-ar mai contempla decât abisul.

Încet, doamna vâră un picior în cadă. Un nou frison, provocat de data asta de fierbințeala apei. Pe fundalul pereților de porțelan roz-piersică, gleznele ei capătă o tentă alburie. Sub pielea translucidă apare o țesătură complexă de vinișoare violacee, tristă geografie a decăderii.

Doamna se întinde, suspină, închide ochii. Corpul ei nu mai e decât o istorie, o mașinărie familiară, dar străină viitorului. Străină, mai ales, speranțelor care, spre propria-i uimire, își mai găsesc adăpost în ea. Nu pentru că ar fi gata să se abandoneze unei dorințe noi, ci mai degrabă fiindcă dorința de a exista pentru altul, nevoia fizică de a fi ținută și strânsă în brațe de un bărbat, continuă să trăiască într-un colț al conștiinței ei, ca o amintire neglijată, ca rochia de seară albastră de culoarea nopții care nu i se mai potrivește și pe care n-o va mai purta niciodată, dar se încăpățânează să o păstreze în fundul unui dulap, protejată cu grijă de o husă din plastic, pentru orice eventualitate.

23

— Ce ciudat, portretul nu prea seamănă cu fotografiile dumneavoastră.

Rick și doamna stau așezați în atrium la Sony Plaza pe Avenue Madison. O ultimă rază de soare alunecă pe fruntea doamnei înainte de a fi alungată de nori. Se aud două tunete și după puțin timp ploaia începe să cadă pe acoperișul de sticlă la douăzeci de metri deasupra capetelor lor. În acest spațiu imens plin de arbuști în ghivece și surplombat de trei mezanine, se simt în același timp apărați și minusculi.

— Ce vrei să spui cu asta? întreabă doamna, încruntându-și sprâncenele.

— Ei, bine… Acum câteva zile am dat peste o fotografie a dumneavoastră făcută în timpul ultimei vizite în Noua Zeelandă, cred… Și, privind cu atenție portretul, mi-am dat seama că era foarte diferit…

— Nu e decât o fotografie, răspunde doamna sec. Poate că era lumina…

— Da, e posibil… Dar m-am uitat și la altele și... Nu știu… Am impresia… Cred că e privirea…

Doamna se uită la Rick, interzisă. Oare a înțeles, în sfârșit? Poate că nu e atât de credul, la urma urmei? N-ar fi momentul să-i mărturisească adevărul? Să dea cărțile pe față. Să-i descopere adevăratul său chip. Să i se deschidă și ea, cum s-a deschis și el în fața ei. Și apoi să înceapă din nou. Să ia totul de la zero, să învețe din nou să se cunoască, fără prefăcătorii, fără minciuni. Să termine cu comedia asta penibilă.

Doamna se simte prizonieră. Prizoniera acestui joc pe care nu l-a ales ea. A acestei imagini care-i

încremenește gesturile și îi dictează cuvintele. A acestui teatru în care trebuie tot timpul să se supravegheze și să inventeze noi povești. Și ploaia care nu se mai sfârșește. Clinchetele metalice care par să ciuruiască acoperișul acestei catedrale de sticlă. Precum mii de încuietori de temniță care sunt închise în același timp.

— Îți pui prea multe întrebări, zice ea în sfârșit.

Doamna încă nu a văzut portretul. Rick i-a propus să i-l arate, dar ea preferă să aștepte până îl termină. Știe bine că nu va semăna cu regina. Cum ar putea să semene? Sau, dacă ar fi așa, ar însemna că Rick e un pictor foarte nepriceput.

— Nu-ți mai face atâtea griji, continuă ea. Dacă portretul dumitale nu seamănă cu fotografiile mele, asta e fiindcă nici una dintre pozele astea nu-mi seamănă.

— Nu… nu înțeleg.

— Totuși, este evident. Pune-te în locul meu. Am fost fotografiată atât de mult în viața mea, încât nimeni nu-mi cunoaște adevăratul chip.

— Dar… Nu trebuie decât să vă privească cineva și…

— Nu, nu e de ajuns. Cei care mă întâlnesc mă cunosc mai întâi prin intermediul fotografiilor. Și fie că vor sau nu, încearcă să regăsească expresia din fotografie pe fața mea.

Doamna își apropie scaunul de masa de aluminiu, își ridică ceașca între degetul mare și arătător, având grijă să ridice degetul mic, își înmoaie puțin buzele în ceai, apoi pune la loc ceașca pe farfurioară fără să facă cel mai mic zgomot.

— Gândește-te un pic, continuă ea. Imaginea mea a fost atât de mult observată, înfățișată, reprodusă, încât e imposibil pentru cineva să mă privească fără să se gândească la aceste nenumărate avataruri. Exist în milioane de exemplare: în tablouri și pe afișe, pe monede și pe timbre, pe farfurii și pe șorțuri de bucătărie, pe

tricouri și pe cești comemorative. Peste tot dai de efigia mea. Din față, din profil, din trei sferturi. În trăsură sau în mașina mea Bentley. Cu sau fără coroană, însoțită de câinii sau de caii mei. Știi ce jucărie s-a vândut în magazine anul trecut de Crăciun? O figurină colorată a cărei mână înmănușată se mișcă de la dreapta la stânga. Eu, regina Elizabeta a II-a, redusă la o statuetă insignifiantă de plastic!

Vezi, când un chip devine omniprezent, sfârșește prin a dispărea. Fiecare nouă imagine îi mai fură puțin din viață. Astfel încât, atunci când mă uit în oglindă, uneori am sentimentul că mă aflu în fața unei imitații. Înțelegi, imaginea e tiranică. Până la urmă, ea dictează norma. Chiar și originalul trebuie să i se conformeze. Ședințele de machiaj de dimineață nu sunt ca să mă înfrumusețeze, ci ca să mă facă să semăn mai bine cu fotografiile.

— Înțeleg, spune Rick, visător.

— Știi, chipul pe care-l ai în fața dumitale… Acesta e tot ce contează cu adevărat. Mă vezi cum sunt, fără nici un artificiu. Nu trebuie să cauți mai departe.

— Bineînțeles… Nu mă îndoiesc de privilegiul pe care mi-l acordați…

— Dar e un privilegiu și pentru mine.

— Pentru dumneavoastră? întreabă Rick, surprins.

— Sigur că da. Cu dumneata pot în sfârșit să încetez să mai joc comedia. Nu le mai aparțin celorlalți. Nu mai am datorii. Nu mai am sentimentul că sunt observată, analizată, judecată. Pe cea care sunt cu adevărat am mai multe șanse să o găsesc aici, cu dumneata, decât la Buckingham Palace, unde sunt fără încetare în gardă, unde nu-mi permit niciodată fie și cea mai mică fantezie. Bucățica asta de libertate, asta trebuie să încerci să surprinzi în portret. Dumneata, care nu cunoști lumea asta, ești mai capabil să-mi dezvălui ceea ce sunt cu adevărat decât toți acești fotografi obsedați

de detalii care petrec trei ore să-și instaleze proiectoarele și sfârșesc toți prin a mă face să semăn cu o figură de trei parale dintr-un basm.

Ploaia a încetat. Trecătorii care s-au refugiat în atrium au plecat. Doamna îl învălui pe Rick cu o privire blândă, plină de încredere și de solicitudine. O privire care ar putea fi o întrebare, care ar cere în schimb o promisiune, dacă demnitatea rolului său i-ar permite asta.

Rick, de obicei atât de evaziv, nu poate să-și ia ochii de la chipul reginei. I se pare că zâmbetul ei are puterea de a face să cadă toate vălurile, toate temerile, toate încercările de eschivare. I se pare, mai ales, că primește un fragment necunoscut din existența ei, o umbră vie, rămasă nevăzută, pe care nici un tablou, nici o fotografie nu a captat-o vreodată.

24

Când se întoarce din vizita ei zilnică la căminul de bătrâni din Flushing la care face voluntariat, doamna din Sutton Place își pregătește o masă bună (cotlet de miel fript cu piure de cartofi și salată de andive). Apoi se așază în fotoliul ei, cu Scarpetta (câinele) pe genunchi și Scarpetta (cartea) în mâini. Misterul devine mai dens, sora scriitorului izolat pare să vrea să se sinucidă, în prezența faimoasei eroine medic legist, pe deasupra. Dar degeaba, doamna din Sutton Place nu reușește să se concentreze asupra lecturii. Pune deoparte cartea, își face un ceai, își frige limba fiindcă se grăbește să-l bea, se întoarce în salon, începe un articol despre Angelina Jolie din *People,* dar mintea o duce în altă parte, la lucruri la care nu vrea să se gândească. Cunoaște foarte bine scenariul: ultima ei întâlnire cu pictorul, plimbările lor, conversațiile, confidențele lui Rick, fabulațiile pe care e obligată să le brodeze. Și va sfârși prin a se întreba: la ce bun toate astea? De ce nu poate fi egală cu el? De ce trebuie să păstreze eșafodajul acesta care se clatină din ce în ce mai tare, să stăruie în farsa asta enormă?

Pentru a evita să se gândească la asta, trebuie să-și facă de lucru. Hotărăște, așadar, să facă ordine în sertarele marelui scrin de la intrarea în salon. E o treabă pe care a amânat-o mult timp. De aproape un an s-au îngrămădit acolo, talmeș-balmeș, facturi vechi, cupoane de reduceri, benzi elastice, becuri, monede, tuburi de lipici uscate, agrafe de păr, chei de toate felurile. În fundul sertarului de sus, descoperă un plic care conține cărți poștale din muzeele europene – Prado, Luvru, Musée de

l'Orangerie, Beaubourg. Le strânsese în timpul celei de-a doua luni de miere. Charles avea un an și mama lui Brad acceptase să stea cu el pentru ca tânăra pereche să poată pleca în Europa. Ei, care cunoscuseră atât de puține momente între patru ochi, putuseră, pentru prima dată, să se descopere și să se destăinuie unul altuia. Petrecuseră cele două săptămâni lipiți unul de altul în trenurile care-i duceau de la Paris la Nisa, de la Nisa la Madrid, de la Madrid la Barcelona. Mână în mână, se plimbaseră prin muzee, prin parcuri, prin palate, minunându-se în fața trecutului, străini de aceste vestigii ale istoriei. Nu încercau să înțeleagă, vorbeau puțin și, când tăcerea dura prea mult, Brad își punea brațul pe umerii ei și îi dădea un sărut sonor pe obraz. La douăzeci de ani aveau deja privirile unui cuplu în vârstă, obosit, plin de amintiri, obișnuit cu momentele de bucurie și de indiferență care vin și pleacă.

Doamna face să alunece între degete cărțile poștale, lăsând trecutul să pună stăpânire pe ea. E pe cale să le vâre la loc în plic, când privirea îi e atrasă de o fotografie, ultima din teanc. În fotografie se vede un tânăr, în picioare pe o plajă, cu ochii mijiți, orbit de lumina soarelui. Cu mâna stângă pe șold, ține în dreapta, cu brațul întins în față, o cască de soldat – sau poate este un crab-potcoavă, unul dintre creaturile acelea preistorice care trăiesc în apele de pe coastele Atlanticului? Tânărul zâmbește, e musculos, bronzat, radios. Are cel mult șaptesprezece, optsprezece ani. Brad? Poate… Ba da, bineînțeles, acum își amintește. E chiar el. La puțin timp după întâlnirea lor, plecase o lună să facă un stagiu la Londra. După plecarea lui, schimbaseră câteva fotografii. Cea pe care ea o privise cel mai adesea în timpul acelei lungi absențe (o lună de despărțire, la începutul unei relații, trece foarte încet) era fotografia asta în care apărea un Brad cu părul lung, cu fața bronzată, cu privirea dură și încrezătoare.

Și mult timp, ani de zile după ce se căsătoriseră, chiar și după ce se născuseră Charles și Julia, continuase să privească din când în când poza asta. Într-o vreme o folosise chiar ca semn de carte. Trecuse mult timp de când tânărul frumos ca un dansator al trupei Chippendale încetase să mai semene cu bărbatul pe care îl avea lângă ea, un omuleț cu o burtă apărută prea devreme, aproape chel la treizeci de ani, gâfâind la cel mai mic efort. Și tocmai din acest motiv se atașase atât de tare de fotografia asta. Dimineața, după ce trezea copiii, le dădea să mănânce și îi trimitea la școală, deschidea romanul de Agatha Christie în care regăsea zâmbetul lui Brad cel de pe vremuri. Contemplându-i visătoare mușchii abdominali care-i străluceau în soare, își spunea că acesta era bărbatul cu care se căsătorise. Iar seara, chiar înainte să stingă lumina și să-l lase să se culce cu ea, arunca o privire pe furiș la Adonisul de pe plajă, visând că în trupul moale și dolofan care o aștepta se găsea încă ascunsă energia febrilă a adolescentului cu care își adăpa pe furiș privirile. Cât despre vocea din ea care-i șoptea că îl înșela puțin, îi răspundea: „Da, dar îl înșel cu cel care a fost odată“.

Doamna se uită acum cu o privire înduioșată la silueta tânărului, acest amant pe care nu l-a întâlnit niciodată și care, totuși, i-a fost un sprijin atât de constant în timpul primilor ei ani de căsnicie. Dacă ar mai fi preocupată să-și aline trecutul, și-ar spune că afecțiunea ei redescoperită pentru fotografia asta ar putea să o răscumpere în propriii ei ochi, sau cel puțin să o ajute să reconsidere răul pe care i-l făcuse lui Brad fără să deteste prea mult ființa în care ea se transformase.

25

Ca să nu treacă prea mult fără să-l revadă pe Rick, doamna pretinde că face escapade la New York la sfârșitul săptămânii, o dată sau de două ori pe lună. Despre viața ei de suverană, despre sarcinile și responsabilitățile ei aproape că nici nu mai vorbește. Tăcerea, în timp ce pozează pentru portret, nu îi deranjează pe cei doi. Fiecare umple tăcerea cu atâtea gânduri pe care i le adresează celuilalt încât, la cel mai mic surâs, i se pare că e ascultat, observat, înțeles.

Stând așezată pe scaunul pliant, pe vârful colinei Cedar Hill, regina nu se plictisește uitându-se la Rick, ocupat în spatele șevaletului său. Când îl vede apropiindu-și ochii de pânză și încruntându-se, ca un șlefuitor de diamante care încearcă să detecteze o impuritate într-o piatră prețioasă, sau îndepărtându-se cu câțiva pași, cu capul dat pe spate, ca să privească mai bine tabloul în ansamblul lui, ea se întreabă dacă tabloul există cu adevărat, dacă nu cumva, în lungile ore pe care le-a petrecut pozând pentru el, Rick nu a făcut nimic altceva decât să mimeze gesturile artistului, fără a se hotărî vreodată să aplice prima trăsătură de pensulă. Poate că nu e vorba decât despre o stratagemă elaborată pentru a continua să se vadă cu ea, pentru a da un scop întâlnirilor lor? De mai multe ori, s-a gândit să-l întrebe când crede că va termina tabloul. S-a răzgândit în ultima clipă. La urma urmei, nici ea nu se grăbește deloc.

Acum Rick pleacă de lângă șevalet, face câțiva pași spre regină și, cu respect, îi atinge ușor bărbia pentru a-i înclina fața spre soare. Atunci ea îi observă mâinile. Degetele lui lungi, grațioase,

terminate cu unghii cu lunule de un roz foarte palid. Mâinile astea seamănă leit cu mâinile lui Brad. Chiar atunci când nu mai suporta să o sărute, când privirile lui tandre îi trezeau doar furie și resentimente, încă îi plăceau mâinile lui. Pentru că erau frumoase și contrastau cu trupul lui îndesat, cu ochii lui triști, cu pleoape ridate. Pentru că păreau să aibă propria lor viață, ignorând-o cu totul pe a lui.

Minciunile, josniciile, meschinăriile încetase să le regrete. Dar ceea ce-i trezea încă durere era faptul că nu se arătase recunoscătoare față de el. Brad murise, poate, convins de ingratitudinea ei. Totuși, datorită lui reușise să plece din Queens și să-și inventeze, liberă, noi visuri. Își amintește de prima lor întâlnire, de zâmbetul lui timid atunci când se apropiase de el ca să-i ofere niște prăjiturele. Servea invitații la nunta unuia dintre prietenii lui Brad. Obligată de patronul ei să poarte un corsaj prea strâmt, o fustă prea scurtă și tocuri prea înalte, încerca de bine, de rău să ignore privirile lascive ale bărbaților tineri sau bătrâni care se învârteau în jurul ei prefăcându-se că îi interesează gustările cu somon afumat de pe platoul pe care-l purta. Brad fusese singurul care o privise în ochi. Ca și cum n-ar fi fost doar o chelneriță. Ca și cum ar fi avut un nume, o voce și dorințe numai ale ei.

Când Brad, încercând să înceapă o conversație, o întrebase cam prostește dacă ea pregătise toate gustările acele delicioase, rezistase dorinței de a-l repezi. Răspunsese politicos la toate întrebările lui: „Ești studentă? Stai în Manhattan? De cât timp lucrezi ca chelneriță?“. Nu-și spusese: Ce vrea de la mine tâmpitul ăsta?, ci se gândise: pare că nu e un tip rău, poate că asta-i șansa mea. Dacă mă invită să bem ceva, am să spun da.

Și într-adevăr, după ce se învârtise mult timp în jurul cozii, până la urmă el o întrebase dacă era liberă după ce termina serviciul. O dusese în barul

Pierre, pe 5th Avenue, și își petrecuseră restul serii bând cocktailuri cu nume evocatoare și misterioase: Autumn Wind, Blue Lagoon Margarita, Beam-me-up-Scotty, Sex on the Beach. El îi descrisese viața lui – tatăl industriaș, casa din Hamptons, Harvard –, iar ea își repetase: Asta-i șansa mea. Datorită lui, poate că am să ies în sfârșit din gaura în care trăiesc. De bună voie, cum nu făcuse în fața nimănui, ea i se destăinuise la rândul ei: cea mai mică dintr-o familie cu nouă copii, avusese nefericirea de a se naște cu câteva zile înainte de moartea fratelui ei mai mare, tânăr ofițer în armata americană. Mama ei o ținea în brațe când un soldat din Marină sunase la ușă ca s-o anunțe despre moartea fiului ei în Normandia. Sărmana femeie fusese atât de zguduită, încât bebelușul îi căzuse din brațe pe podea și se alesese cu brațul fracturat. Era iunie 1944.

Pe mama ei n-o putuse consola nimic. Cu inima secată, se refugiase în durere și în amintiri. Toată copilăria ei fetița gravitase în jurul acestui nucleu de absență, precum planeta cea mai îndepărtată a unui sistem solar, înghețată și practic invizibilă. În familia ei fiecare avea câte un rol, în afară de ea. Surorile ei se ocupau de gătit, de cumpărături și de curățenie. Tatăl ei, care avea un garaj, își pregătea fiii să-i preia mica afacere. Cât despre penultimul dintre copii, Doug, era, după părerea tuturor, clovnul familiei și își juca de minune rolul. Toate locurile erau ocupate, ea ajunsese prea târziu. Când vorbeau despre ea, rar îi spuneau pe nume. I se zicea pur și simplu „fetița“.

Cel mai adesea lăsată în plata Domnului, fetița visa să plece. Visa, mai ales, să existe pentru cineva, nu conta cine. Când Brad pusese ochii pe ea, asta îi fusese de ajuns. Privirea lui de câine bătut, urechile de liliac, translucide și ascuțite, pielea lui grasă, trupul lui cu tendințe de corpolență, nici unul dintre aceste detalii nu o

făcuse să se îndepărteze de el. În mintea ei, deja spusese da.

După moartea soțului ei, fiica lor îi reproșase că se folosise de el. Datorită acestui bărbat care nu voia decât să-i întoarcă dragostea pe care i-o purta, datorită lui plecase din Queens. Imediat ce afacerea lui imobiliară începuse să le aducă ceva bani, se mutaseră într-un apartament mare din Sutton Place, un mic paradis pentru pensionari bogați, funcționari ai ONU și canișI cu panglici roz, situat pe malul East River, la adăpost de larma orașului. Brad îi dăruise tot ce-i poftea inima: voise să fie proprietatea unui butic de haine? Sigur că da, îi dăduse banii și închiriase un spațiu în East Village. Ar fi vrut să fie fotograf profesionist? De ce nu? Brad îi propusese chiar să transforme una dintre băile apartamentului lor într-o cameră obscură și o încurajase să urmeze cursuri la Hunter College. De fiecare dată când ea voise să se reinventeze, Brad îi fusese alături, făcându-i complimente asupra progreselor ei când se apucase de olărit, admirându-i suplețea corpului și talentul pentru yoga, degustând cu plăcere creațiile pe care le aducea acasă de la cursurile de patiserie.

Dar Julia avea dreptate, în ciuda tuturor atențiilor și a devoțiunii lui absolute, nu-l iubise niciodată pe Brad. La început, era îndrăgostită de viața pe care el o făcea s-o descopere. Era îndrăgostită de acel *Good morning, Madam,* pe care i-l adresa portarul în uniformă atunci când pleca dimineața din clădirea în care locuiau. Era îndrăgostită de privirile invidioase ale celorlalți atunci când intrau în restaurantul hotelului Waldorf Astoria. Îi plăcea la nebunie viața asta atât de diferită de cea trăită de ea, o viață nouă pe care nu și-ar fi permis nici măcar să o viseze și în care avea libertatea de a pluti liber, ca un impostor preafericit.

Poate chiar din acest motiv – faptul că nu i se refuzase nimic – nu știuse ce alegeri să facă. După

ce copiii plecaseră de acasă la internat, nu mai trăise decât pentru ea însăși. Dar plimbându-se dintr-o viață în alta, dintr-un hobby într-altul, dintr-un capriciu în altul, nu se construise pe ea însăși. Continuase să fugă, fără să creadă niciodată în acest adevăr uneori deficient, ce-i drept, dar adesea iluminator, potrivit căruia celălalt, înarmat doar cu dragostea lui, are puterea să ne dezvăluie nouă înșine.

Acum privește mâinile lui Rick ocupate în spatele șevaletului, căutând un tub de vopsea, luând o pensulă, aplicând mici tușe de culoare pe un chip pe care ea nu și-l poate imagina, care nu e al său și pe care va fi în mod sigur incapabilă să-l recunoască. Simte din nou ațintită asupra ei privirea lui Brad, degetul lui arătător îndoit care-i mângâie obrazul ca pentru a șterge o lacrimă. Cel care-i apare atunci în amintire nu e Brad cel visat, adolescentul din fotografie mândru de mușchii lui și de crabul-potcoavă pe care l-a capturat, ci bărbatul cu fruntea plină de sudoare, cu picioarele crăcănate, cu obrajii înroșiți de cuperoză care o întâmpina întotdeauna cu același zâmbet bun atunci când se întorcea acasă seara târziu și care nu o întreba niciodată unde fusese, nici cu cine. Și, într-o străfulgerare de luciditate dureroasă și crudă, doamna își dă seama că ființa pe care se străduise să o construiască, cea în care ar fi vrut să se transforme, ar fi trebuit s-o caute în mintea lui, călăuzită de dragostea lui.

26

— Mi se pare că sunteți dusă pe gânduri azi.

— Da… E normal, nu crezi? Când pictezi, eu nu prea am ce face.

— E adevărat… dar sunteți mai absorbită decât de obicei. Expresia feței dumneavoastră… Păreți neliniștită… Neliniștită și hotărâtă.

Doamna îl scrutează cu privirea, încercând să înțeleagă ce așteaptă de la ea. Rick continuă:

— Fața pe care o aveți acum… Exact așa aș vrea să vă pictez. Poate că data viitoare, dacă vă gândiți la același lucru…

Doamna ridică din nou ochii către artist. Se lasă seara.

— De fapt, ce te interesează e să afli ce mă preocupă, nu-i așa?

— Nu… Nu e asta… Vă asigur că vă respect…

— Știu, știu, ești foarte discret, spune doamna cu nerăbdare. Dar am puțină dreptate, totuși?

— De fapt… m-ar ajuta, poate, pentru portret… dar dacă nu aveți chef să vorbiți despre asta, nu sunteți cu nimic obligată…

Doamna zâmbește.

— Mă gândeam la o fotografie. Acum câteva zile, o echipă de la BBC a venit la palat ca să discute despre un documentar cu atașatul meu de presă. Producătorul a cerut autorizația să folosească fotografii din arhive. Uitându-mă în dosar, mi-a atras atenția o fotografie pe care n-o mai văzusem niciodată înainte. Înfățișa un tânăr – avea cel mult șaptesprezece sau optsprezece ani – surâzător, bronzat, cu părul lung, gol până la brâu. În fundal se zărea marea și pe plajă niște adulți întinși pe șezlonguri. El stătea în picioare, cu ochii

fixați asupra orizontului, cu un aer de sfidare. În mâna dreaptă, întinsă spre aparat, ținea un obiect care semăna vag cu un craniu – sau poate era o scoică mare pe care o găsise pe plajă? Am privit îndelung fotografia, întrebându-mă cine putea fi acest tânăr cu un aer atât de mândru. Și apoi mi-am dat seama că nu putea fi decât soțul meu, cu câțiva ani înainte de căsătoria noastră. La fotografia asta mă gândesc acum, când nu mai suntem împreună. Nu la bărbatul încovoiat, cu ochii lăcrimoși, cu vocea subțire și șovăitoare, ci la tânărul acela, la străinul pe care nu l-am cunoscut niciodată. Nu e bine, știu…

— De ce?

Doamna ezită un lung moment, cu privirea dintr-odată melancolică.

— E ca și cum aș lăsa pe altul să-i ia locul, nu-i așa?

27

Pe Cedar Hill s-a stârnit o adiere caldă de vânt. Doamna din Sutton Place închide ochii, respiră lung. „Un vânt dulce.“ Asta era expresia lui Brad atunci când se trezea devreme în dimineţile de sâmbătă şi o aducea pe balcon ca să privească răsăritul soarelui pe East River. Ca şi în dimineaţa aceasta în Central Park, vântul purta mirosurile din ajun, parfumurile suave de scoarţă de copac şi de iarbă proaspăt tăiată care îi duceau pe fiecare spre copilăria lor ale cărei secrete nu ştiuseră să şi le împărtăşească.

Astăzi, s-ar zice că aceeaşi adiere încărcată de valul nopţii o face să alunece pe panta trecutului. Încearcă să urce la suprafaţă, se agaţă de privirea concentrată a lui Rick, de tânăra pereche care a urcat pe colină să facă fotografii, de câinele care prinde din zbor băţul pe care stăpânul lui i-l aruncă în joacă. Dar după puţin timp pleoapele i se închid din nou.

Deodată, o voce o scoate din reveria ei.

— Doamnă McTavish?

O femeie planturoasă stă în faţa ei şi o priveşte zâmbind. Scundă şi îndesată, poartă un pardesiu alb cu roz care-i ascunde prost formele generoase. Gâtul ei gros, cu pernuţe mari de grăsime, susţine un cap cu faţa delicată, cu nasul lung şi fin. E însoţită de un bărbat rotunjor care ţine în mână un aparat de fotografiat cu un teleobiectiv enorm. Amândoi au în jur de patruzeci de ani.

— Doamnă McTavish? repetă femeia. Vă amintiţi de mine? Sunt Sophie. Sophie Miller!

Doamna scrutează chipul ca de copil aplecat deasupra ei şi scotoceşte prin memorie în căutarea

unui indiciu. Sophie… Sophie Miller… O angajată a lui Brad? Nu… Una dintre infirmierele care îl îngrijiseră? Nu, nici asta… Femeia îi zâmbește încă, dar se încruntă puțin. Își dorește atât de mult să fie recunoscută.

Buzele astea palide, bărbia ștearsă, pielea translucidă prin care se văd venele ca niște firișoare de cerneală într-un pahar de apă… nu e deloc un chip. E mai degrabă o schiță. O primă schiță pe care Creatorul său, din lene sau din plictiseală, nu și-a dat osteneala să o termine.

— Nu vă amintiți de mine? Sophie, prietena fetei dumneavoastră, Julia. Ne făceați clătite cu Nutella sâmbăta, când veneam pe la ea…

Sophie… Sophie… Nu cumva e fata grăsuță cu care Julia își făcea lecțiile uneori? Ba da! Acum își amintește! Din când în când, Julia o invita la cină vineri seara și fetița rămânea să doarmă la ei. Doamna îi aruncă o privire lui Rick care se apropie ezitând. Îi face semn să nu se amestece.

Apoi se uită la Sophie cu o privire stinsă.

— Nu, îmi pare rău, răspunde ea sec. Vă înșelați. N-o cunosc pe Julia.

Femeia rămâne nemișcată, descumpănită.

— Ah? Da? Nu sunteți doamna McTavish?

— Nu, nu sunt doamna McTavish, răspunde doamna, stăpânindu-și cu greu nerăbdarea. Nu știu despre cine vorbiți.

— Ah… Îmi… Îmi pare rău… Îmi pare foarte rău… Am crezut… Semănați foarte mult cu o persoană pe care am…

Fața ei a căpătat o nuanță stacojie. Mai bolborosește câteva cuvinte de neînțeles și în sfârșit se lasă condusă de acolo de bărbatul cu aparatul de fotografiat. În timp ce se îndepărtează, doamna o aude explicându-i însoțitorului ei: „Nu înțeleg, aș fi jurat că e ea… Poate că și-a pierdut memoria…“

Rick s-a apropiat și o privește pe doamnă cu un aer radios.

— Bravo! Ați fost admirabilă!

— Ce vrei să spui?

— Ei bine, paparazzi! I-ați făcut să plece!

— Ah, da! Bineînțeles…

— Ați văzut ce teleobiectiv uriaș avea? Ticăloșii ăștia nu se dau în lături de la nimic, hotărât lucru!

— Într-adevăr… răspunde doamna cu un aer visător.

Reluându-și poza, se gândește la expresia descumpănită a femeii în pardesiu, prietena Juliei, pe care pretinsese că nu o recunoscuse. Puțin câte puțin, apare în ea o durere surdă. Nu e sigură dacă durerea asta, care seamănă cu ura, vine din faptul că o minți cu atâta nerușinare pe biata femeie sau e din pricină că amputase un alt fragment din trecutul ei.

28

Doamna pune receptorul la loc. Suportă tot mai greu conversațiile astea cu fiica ei, care au loc în fiecare după-amiază de duminică.

I se par insuportabile mai ales reproșurile. Știe bine că nu a fost o mamă ideală. Făcuse copiii când era prea tânără și, ca să-și păstreze libertatea, insistase să fie trimiși la școli cu internat. Și totuși, își jucase rolul cât de bine putuse. Ca și celelalte mame, se trezea de mai multe ori pe noapte ca să-i alăpteze când erau bebeluși, se repezea la medic imediat ce aveau febră, le bandaja zgârieturile când cădeau de pe leagăne în parc. Le alegea hainele cu cea mai mare grijă, nu-i lăsa să mănânce prea multe bomboane, îi ducea în fiecare vară la plaja din Montauk. Dar făcea toate astea fără nici o tragere de inimă. Simțea întotdeauna un gol în ea, un vid imens pe care nu reușea să-l umple.

În timp ce femeile din jurul ei păreau mulțumite de existența lor, ea încerca fără încetare să se schimbe. I se părea că avea atâtea de cunoscut, atât de multe lucruri de oferit, numai să i se lase timp să-și descopere vocația. Așa că ani de zile urmase cursuri. Fotografie, yoga, sufism, olărie, arta precolumbiană: progresa din pasiune în pasiune, încercând să se convingă că astfel își va construi puțin câte puțin viața.

Uneori, e adevărat, dorința ei de a învăța se confunda cu dorința față de profesor. Julia îi reproșase mult timp infidelitățile ei, mai ales după moartea lui Brad. „Ești egoistă, întotdeauna ai fost așa, n-ai să te schimbi niciodată.“ Era refrenul Juliei. Dar ce nu înțelegea fiica ei era că în aceste

abandonuri exista mai multă disperare decât ușurătate.

Astăzi, nu reproșurile Juliei o fac să sufere cel mai mult. Ci indiferența ei. Adineauri, doamna s-a arătat atentă atunci când fiica sa i-a descris lungile ei zile de lucru la primăria din Reno, unde locuiește de cinci ani. A ascultat-o cum se plângea de scăderea prețurilor pe piața imobiliară și de creșterea taxelor, cum protesta vehement împotriva ineficienței colegilor ei de serviciu.

În timp ce o aproba pe Julia, nu se gândea decât la un lucru: să i se destăinuie. Ar fi vrut să îi povestească întâlnirea ei cu Rick, să o facă să-i înțeleagă dilema. Dacă ar fi găsit cuvintele potrivite și curajul, i-ar fi putut povesti despre conversațiile ei cu acest bărbat cu fantezii ciudate, plimbările lor în Central Park, ședințele la care poza pentru un portret care poate că nu va fi niciodată terminat. Începuse să formuleze în mintea ei acest început de confesiune, dar se răzgândise în ultimul minut. Julia și-ar fi bătut joc în mod sigur de ea. I-ar fi spus că e o mitomană, i-ar fi râs în nas. Ori s-ar fi mulțumit să remarce: „Mamă, ești jalnică, chiar așa“ și ar fi închis telefonul, fără să-i mai spună nimic.

În liniștea apartamentului ei din Sutton Place, cu Scarpetta adormit pe genunchi, doamna regretă totuși că nu a avut mai multă îndrăzneală. Cine știe, la urma urmei, dacă i-ar fi împărtășit fiicei ei evenimentele din ultimele lui, poate că asta ar fi ajutat-o să vadă mai limpede? Pentru ea, ar fi fost un prilej să se arate așa cum era, o femeie cu un trecut inconstant, dar capabilă încă să-și imagineze o altă viață, hotărâtă să-și învingă rătăcirea. Ar fi putut să recâștige încrederea Juliei, să-i arate un nou chip al ei. Poate chiar această mărturisire le-ar fi ajutat pe amândouă să-și croiască o cale spre împăcare?

29

De data asta, și-au dat întâlnire spre sfârșitul după-amiezii. În această duminică de iulie, pe Cedar Hill nu mai sunt decât câteva cupluri care-și prelungesc plimbarea, amânând momentul în care vor trebui să se întoarcă acasă pentru a se pregăti să înfrunte o nouă săptămână.

Rick se apropie de doamnă și își instalează șevaletul la câțiva metri de scaunul pe care e așezată ea. Vrea, îi explică el, să prindă momentul în care razele soarelui, aflat în punctul cel mai de jos la orizont înainte de a dispărea cu totul, îi vor atinge profilul și i se vor infiltra sub pleoape, luminându-i ochii din interior.

Doamna își lasă privirea să rătăcească asupra trecătorilor care trec pe 5th Avenue. O duzină de copii s-au adunat în jurul unui vânzător de înghețată. Printre ei, două fetițe, amândouă îmbrăcate în rochii cu flori și cu pălării mari de pai. Vorbesc cu o femeie tânără într-o ținută de sport verde-fluorescent, care ține în lesă un labrador. Deși nu le poate auzi conversația, doamna își imaginează cu ușurință despre ce e vorba: copiii cer înghețată; mama refuză, explicându-le că se apropie ora cinei; fetițele insistă: mama se enervează, se întoarce cu spatele și se preface că pleacă fără ele. Pe buzele doamnei se desenează un zâmbet amuzat. Rick îi urmărește privirea, dar nu înțelege.

— Le vezi pe fetițele de colo, declară doamna, știu cum să-i reziste mamei lor. Poate că nu vor avea câștig de cauză de data asta, dar cel puțin se întăresc, își descoperă propriile dorințe. Copiii mei m-au ascultat, nu mi s-au împotrivit niciodată…

— Poate pentru că aveau înțelepciunea să recunoască faptul că aveați dreptate, se hazardează Rick, ridicând ochii de pe pânză.

— Bineînțeles că nu. Pentru un copil, a se supune voinței unui adult nu e un semn de maturitate. Când un copil ascultă, cel mai adesea o face din teamă, din indiferență sau din lipsă de hotărâre.

— Copiilor dumneavoastră le era teamă de dumneavoastră?

— Nu, nu cred. Pur și simplu nu mă cunoșteau. Au fost crescuți de institutori. Pentru ei, eram o figură distantă, preocupată doar de următoarea mea călătorie, de o ceremonie oarecare la care trebuia să tai panglica roșie.

— Ați fost totuși apropiată de copiii dumneavoastră, nu?

— Nu cu adevărat. Afecțiunea nu poate fi improvizată. Gesturile de tandrețe au nevoie de timp, mult timp, ca să devină naturale. Îmi sărutam copiii seara, le citeam povești, ca toate mamele. Dar făceam asta din obligație, pentru că așa cerea rolul pe care-l aveam. Când aveam elanuri spontane mi le reprimam imediat.

— Nu v-ați făcut decât datoria. Nu trebuie să aveți regrete…

— Ba da, trebuie să regret. Lipsa regretelor înseamnă să crezi că lucrurile n-ar fi putut să se desfășoare într-un mod diferit. Or, oamenii întotdeauna au de ales. Când vine ceasul încheierii socotelilor, ne spunem că ar fi trebuit să ne preocupăm mai puțin de noi înșine. Ar fi trebuit să ne retragem și să le lăsăm copiilor noștri libertatea de a se descoperi. Acum ne poartă pică, iar asta e normal.

Rick stă cu privirea ațintită asupra tabloului, perplex. E posibil ca în spatele unui chip în aparență așa de nepăsător să se ascundă atâta amărăciune? Ca și cum i-ar fi ghicit gândurile, doamna continuă:

— Dar să nu crezi că toate astea mă împiedică să dorm nopțile. Sunt lucidă, dar nu sunt nefericită. În regret există și o parte bună, ți-am mai spus asta. A regreta este o manieră de a spera, înseamnă să recunoști că poți să-ți mai inventezi viața și să dai cu tifla destinului.

Doamna îl fixează cu privirea pe vânzătorul de înghețată. Cu capul plecat, omul ține în mână un teanc de bancnote și numără câștigurile zilei. Absorbit în ceea ce face, le ignoră pe fetițe, care până la urmă și-au convins mama.

— Apropo de regrete, tocmai am terminat ultimul roman al Feliciei O'Connor, *Iarnă târzie*, continuă doamna potrivindu-și pieptănătura. E o poveste mai degrabă tristă: o femeie ivită dintr-un mediu modest se căsătorește cu un bărbat bogat pe care nu ajunge să-l iubească. Își petrece prima jumătate a vieții fiindu-i infidelă și a doua jumătate regretând asta. Soțul ei, totuși, nu-i poartă pică. O admiră cu devoțiune. Crede că o face fericită dacă îi satisface toate capriciile. Dar femeia asta, Lucy Castaway, degeaba visează „să ajungă cineva", pentru că nu are, la urma urmei, nici un talent anume. Mai întâi își închipuie că poate să picteze, apoi se apucă de fotografie, de olărie și de design interior. De fiecare dată soțul ei o susține și o încurajează. Își spune că atunci când își va găsi calea se va liniști și se va întoarce la el. Dar cu cât se arată mai blând, mai iubitor, mai plin de atenții, cu atât ea îl respinge mai tare. Nu poate suporta ca neîncetatele ei trădări să fie răsplătite cu dragoste. Fără să vrea, el îi face vinovăția și mai intolerabilă.

— Atunci, îl părăsește?

— Nu. Rămâne cu el. Din lașitate. Și din lipsă de imaginație. Încearcă să se convingă că e din cauza copiilor. Au nevoie de o familie, de un cămin. Ține să le ofere ceea ce ea nu a avut în copilărie. Până la urmă, soțul ei se îmbolnăvește. Cum se simte vinovată, îl îngrijește, îi citește,

caută să-i micșoreze suferințele. Doar în ultimele momente încearcă să se apropie de el.

— Până la urmă, se împacă?

— Nu. Pentru a se împăca, un cuplu trebuie să recunoască ruptura. Or, cei doi au trăit trecând-o sub tăcere. De altfel, cel mai mult e supărată pe el chiar pentru asta. Pentru că nu a încercat să spargă buba. S-a complăcut, poate inconștient, în rolul lui de martir fără să-i dea niciodată șansa să se justifice sau să-i strige în față disperarea ei. El a avut avantajul moral. Iar ei i-a revenit rolul de femeie nerecunoscătoare și necredincioasă. Așa că, atunci când soțul ei a murit, s-a simțit ușurată. Remușcările nu au apărut decât mai târziu.

Soarele nu mai e decât un punct roșiatic, scânteind slab pe fațadele clădirilor de pe 5th Avenue. Rick o observă pe doamnă. În penumbră, trăsăturile i s-au îmblânzit. Zâmbește. Aproape că s-ar crede că a cunoscut-o pe această Lucy a cărei viață a povestit-o. E posibil ca un personaj de roman să poată lăsa o impresie atât de vie asupra cuiva?

— Nu mi-a plăcut deloc romanul acesta, încheie doamna. Lucy Castaway e un personaj plin de resentimente și de ură, care s-a epuizat gândindu-se fără încetare la trecut. În loc să-și ia viața în propriile-i mâini, îi e ciudă pe soțul ei, pe copiii ei și mai ales pe sine însăși.

— Ce-ar fi trebuit să facă?

— Să uite. Să ia totul de la capăt.

— Poate că nu a avut forța să facă asta. Poate că nu mai avea dorința de a plăcea cuiva.

— Nu, nu e asta. Era prea orgolioasă, asta-i tot. Credea că poate să-și răscumpere faptele trăindu-și remușcările până la capăt.

— Ca și cum ar fi așteptat ca soțul ei să moară pentru a-i deveni fidelă?

— Da, cam așa. Dar asta nu e fidelitate, e complezență.

S-a lăsat întunericul. Vânzătorul de înghețată a plecat. După o lungă tăcere, doamna declară:

— Mi-e foame. Hai să mâncăm, ce zici?

Rick ridică ochii spre ea.

— Da, sigur… Dar nu vă e teamă că ați putea să atrageți atenția?

— Nu-ți face griji. Doar să mă duci într-un loc obișnuit, o pizzerie, de pildă, acolo nu riscăm nimic.

— Bun, spune Rick, puțin descumpănit. Cred că știu un restaurant în care o să fim liniștiți.

Traversează parcul și o iau pe 72nd Street spre fluviu.

— Pot să-ți pun o întrebare? spune doamna. O întrebare indiscretă?

Are un ton șovăitor, vocea îi e catifelată, dar din privirea ei se ghicește că nu-și face nici un fel de scrupule să fie atât de directă. Vrea să știe. Va merge până la capăt.

— După povestea cu Christelle… ai fost întotdeauna singur?

— Da.

— Niciodată nu ți-ai…

Rick zâmbește. Chiar și acum, la mai multe luni după prima lor întâlnire, Rick e uimit că pe regină o interesează viața lui.

Doamna insistă:

— Nu ți-ai iertat niciodată faptul că ai înșelat-o pe Christelle, nu-i așa?

Rick rămâne tăcut un moment îndelungat. Regina e sinceră. Îi acordă încrederea ei. Cum să continue s-o mintă?

— Știți, povestea cu Christelle… răspunde Rick cu un ton precipitat, nu v-am spus totul despre asta. De fapt, lucrurile n-au fost chiar așa…

Doamna se mulțumește să-și întoarcă fața spre Rick, impasibilă. El continuă:

— N-am înșelat-o… E complicat… V-am explicat că Christelle voia să așteptăm. Ei bine, de fapt ea este cea care n-a așteptat. Pretindea că vrea

să se păstreze „pură“, dar, imediat ce m-am întors cu spatele… Mi se părea întotdeauna atât de fericită că mă vede. Îmi repeta fără încetare ce bine se simte cu mine și când, seara, înainte să ne despărțim, își apropia fața de a mea, simțeam o asemenea pasiune în privirea ei… Nici prin cap nu-mi trecea că se ducea să se vadă cu altul și că efuziunile ei cu celălalt nu se opreau la un sărut cast pe obraz.

Au ajuns în fața pizzeriei Golosi de pe 2nd Avenue. Simțind poate o ezitare în privirea doamnei, Rick declară:

— Credeți-mă, aici au cea mai bună pizza din Manhattan. Doar la Milano poți mânca pizza mai bună.

O conduce spre scara care duce la un mezanin îngust, din înaltul căruia poate să se uite la bucătarii care învârtesc aluatul pe mâini. Se așază și chelnerița le ia comanda.

Cu privirea ațintită asupra paharului său de apă, Rick îi aruncă din când în când doamnei câte-o privire furișă.

— M-am lăsat păcălit…

— De unde ai aflat?

— Ea nu mi-a spus nimic. Un prieten – sau mai curând cineva care pretindea că-mi e prieten – mi-a deschis ochii. Pe un ton inocent, prefăcându-se că-mi ia apărarea și că e de partea mea, m-a întrebat într-o zi: „Spune-mi, Rick, nu te deranjează că Christelle se întâlnește cu idiotul ăla de Fred Blackburn?“. Nu i-am iertat niciodată plăcerea cu care mi-a dezvăluit adevărul.

— Atunci… dumneata ai părăsit-o?

— Da. A fost surprinsă, cred. Dar n-a făcut nici un efort ca să mă oprească. Era prea mândră… Nici măcar nu cred că a suferit…

Doamna scrutează chipul artistului. Îi caută privirea, privirea lui care se ferește mereu.

— Dar… de ce nu mi-ai spus adevărul de prima dată? De ce m-ai făcut să cred că dumneata ai fost

cel necredincios?

— Nu fiți supărată pe mine… Nu voiam să par o victimă. Ar fi fost prea ușor să-mi iau rolul personajului bun. Doar nici eu nu m-am purtat întotdeauna ireproșabil. Și apoi…

Vocea lui Rick, care era gravă oricum, mai coboară cu o octavă.

— Și apoi, nu știu… Poate că voiam să păstrez astfel ceea ce ne unise pentru o perioadă scurtă. A trece sub tăcere felul în care s-a terminat dragostea noastră însemna a crea iluzia că încă supraviețuia.

— N-ai încercat niciodată să o revezi?

— Nu. Am aflat pe urmă că s-a căsătorit cu un comerciant de artă bogat și s-a mutat la Londra. Trebuie să recunosc ceva evident: într-un timp poate că am fost foarte legați unul de altul, dar avem foarte puține amintiri în comun. Chiar și memoria ne desparte… Dacă aș revedea-o pe Christelle astăzi, probabil că n-aș avea ce să-i spun. Nici măcar nu știu dacă aș recunoaște-o. Nu numai pentru că în treizeci de ani o persoană se schimbă mult, ci și pentru că nu mai știu cum o vedeam atunci. Nu cea pe care o iubeam a dispărut, ci privirea cu care o vedeam.

30

Doamna își amintește rar ce a visat. Din distracție, poate? Sau poate că, fără știrea ei, o forță interioară le înăbușă, căutând s-o protejeze de violența lor? În dimineața asta, totuși, visul i-a sfidat vigilența și ea s-a trezit scăldată în sudoare, înghețată de spaimă, cu mușchii dureroși. Mult timp după aceea, urmele visului au continuat să stăruie în privirea ei, învăluind-o într-o tentă ireală, ca atunci când, după o lungă zi petrecută la plajă, efluviile mării ne însoțesc până și în somn.

Stă așezată, singură, în trăsura ei. În ținută de gală – rochie lungă de tafta purpurie, mănuși de mătase, colier de perle și cercei asortați –, e gata de plecare. Face ușor cu mâna pentru a saluta mulțimea care o aclamă. Ajunsă la palat, un majordom în livrea roșie deschide portiera și o ajută să coboare. Lent, ridicându-și cum poate trena rochiei, urcă treptele spre parvis. În capul scării, un ultim salut adresat mulțimii înainte de a intra într-un lung culoar întunecat. Torțe fixate pe pereți aruncă umbre amenințătoare la trecerea ei. Ajunge într-o sală imensă cu pereți cu lambriuri, iluminată de lustre strălucitoare, în care se înghesuie o mulțime pestriță. Pereții camerei sunt împodobiți cu tablouri – scene mitologice al căror sens nu-l înțelege – și prin vitralii pătrunde o lumină orbitoare, multicoloră. În capătul sălii, niște trepte acoperite cu un covor stacojiu duc la o estradă pe care e așezat un șevalet acoperit de o pânză albă.

Imediat cum o zăresc, invitații se opresc din conversație și se dau la o parte ca să-i facă loc. Ajunsă pe estradă, doamna se așază în fața

șevaletului și se întoarce. Mii de priviri sunt fixate asupra ei, supraveghindu-i cele mai mici gesturi. Această mulțime de admiratori așteaptă cu aviditate punctul culminant al spectacolului: dezvelirea noului portret al reginei. Dar unde e pictorul? Nu el are sarcina să tragă de un cordon pentru a face să cadă pânza, dezvelind tabloul? Doamna scrutează mulțimea de invitați care se înghesuie în jurul estradei. Poate că Rick e prea timid? Poate se ascunde într-un colț, în umbra unei coloane? Doamna întoarce capul în toate părțile, se ridică pe vârfuri încercând să-l zărească pe pictor. În zadar. Artistul refuză să se arate.

Un murmur de nerăbdare se ridică încet-încet din adunare. E o rumoare care începe în câteva locuri, apoi capătă încredere, se propagă peste tot în sală, un val care crește și spumegă și îneacă toate zgomotele. Doamna se întoarce din nou spre mulțime. Ceea ce vede acum nu mai sunt privirile binevoitoare de adineauri, ci expresiile indignate ale oamenilor care au venit aici pentru a-și aduce omagiul unui nou portret, iar acum sunt făcuți să aștepte prea mult. Îi e teamă. Cine știe de ce e capabilă masa asta de supuși așa-zis devotați? Trebuie să le dea satisfacție, trebuie să le arate ce au venit să vadă, altfel consecințele ar putea fi dezastruoase.

Regina aruncă o ultimă privire spre ușă, în fundul sălii. Poate că pictorul va veni până la urmă să o elibereze? „Rick, de ce nu ești aici?“ Dar ușa rămâne închisă cu hotărâre, indiferentă la spaima ei. N-are de ales. Se apropie de șevaletul pe care e pus tabloul, prinde cordonul și trage de el scurt pentru a dezveli pânza. Imediat, exclamații înăbușite se aud din public. Nici măcar doamna nu-și poate reține un strigăt de satisfacție: asemănarea e frapantă. Culorile sunt atât de vii, trăsăturile de pensulă atât de precise, niciodată n-a văzut un portret mai strălucitor. Imaginea reginei i se pare mai prezentă decât ea însăși, mai

însuflețită, mai palpabilă. Pare – nu, e imposibil! –, pare că răspunde la mișcările ei, ca o oglindă.

Doamna, cuprinsă de uluire, aruncă portretului priviri înspăimântate. Puțin câte puțin, un sentiment terifiant apare în ea: regina o privește! Doamna face un pas spre tablou, își apropie mâna de față, deschide ochii mai mari, dar aceste gesturi sunt ordonate de regină. Doamna nu mai e stăpâna mișcărilor ei, se supune imaginii suveranei, ascultă de poruncile mute ale acestui chip imperios. În zadar, încearcă să reziste. Ar vrea să reintre în posesia trupului ei. Refuză să se lase antrenată. Dar regina se apropie și ea trebuie să se apropie, la rându-i. Regina zâmbește – trebuie să zâmbească și ea. Împotriva voinței sale, mimează progresia suveranei care se întoarce spre mulțime și își ridică mâna înmănușată să o salute și să-i mulțumească pentru fidelitatea ei. Un pas, încă unul, doamna și regina aproape că se ating… Se simte acum șovăind. În curând, va renunța, își va abandona trupul dorințelor străinei, nu va mai rămâne din ea decât o apariție, o amintire care se șterge, un reflex evanescent.

În acel moment doamna se trezește, abătută, epuizată, încă exilată în închisoarea visului ei. Și când, în sfârșit, ajunge să se ridice din pat și să se târască până în baie, fața pe care o vede în oglindă i se pare a fi a celeilalte, venită din străfundurile nopții ca să-i amintească faptul că a renunțat la drepturile ei, că destinul său nu-i mai aparține.

31

— Portretul va fi terminat în curând.

Doamna se teme de mult timp de cuvintele astea.

Se lasă întunericul peste Central Park. Dar în cer, lumina albăstruie a serii continuă să-și răspândească umbra, ca o durere sfâșietoare care nu dispare cu totul atunci când vine somnul. Rick și doamna coboară Cedar Hill spre 72nd Street. Rick adaugă: „Încă două sau trei ședințe, poate… Sper că veți fi mulțumită de rezultat“.

Doamna nu răspunde. Și după aceea ce va mai fi? El îi va dezvălui portretul. Îi va semăna… sau nu-i va semăna deloc, n-are importanță. Ea o să-i mulțumească, o să ia portretul acasă, o să-l pună în fundul unei debarale. Și pe urmă? Ce motive ar mai avea ca să se revadă? Cel mult va putea să facă o incursiune, o dată la șase luni, prin localul Nations Diner de pe 1st Avenue. Vor fi fericiți să se întâlnească din nou, Rick o va invita să bea o cafea cu el și pe urmă… pe urmă, nimic. În mod sigur Rick nu va îndrăzni să-i ceară să vină mai des și ea s-ar abate de la obligațiile rangului ei dacă i-ar propune întâlniri mai frecvente.

Aceste câteva luni nu vor fi fost decât un scurt divertisment. În curând, se va întoarce la existența ei al cărui ritm pașnic și regulat va sfârși după puțin timp prin a înăbuși amintirea reginei, a palatelor ei și a călătoriilor în țări străine. Scarpetta îi va purta pică un timp pentru că l-a neglijat, dar se vor împăca repede, e sigură de asta. Ritualurile vieții cotidiene – plimbările pe malul East River, soldurile de la Bloomingdale și conversațiile săptămânale cu coafeza ei – își vor relua

importanța de altădată. Își va lua un ton vesel când îi va răspunde la salut portarului clădirii în care locuiește, va izbucni într-un râs fals când îi va povesti isprăvile nepoatei ei, se va bucura să afle că fiul farmacistei a fost primit la Columbia University, iar seara, când va sta ghemuită sub plapumă, cu capul sprijinit de un eșafodaj complex de perne și pernuțe, și își va relua lectura aventurilor lui Kay Scarpetta, o singură întrebare îi va ocupa mintea: cine e ucigașul care lasă misterioasele fibre de țesătură portocalie în urmă și cine are îndrăzneala să o amenințe chiar pe faimoasa eroină medic legist?

Departe, se văd fațadele luminate de pe 5th Avenue. Plimbarea se termină. În penumbră, chipul lui Rick pare mai serios decât de obicei. Nasul lui puternic, sprâncenele stufoase, bărbia proeminentă contrastează cu blândețea zâmbetului lui, a cărui expresie de neputință pare a spune: „Din păcate, nu pot să fac nimic“. În curând, și el se va întoarce la rutina lui. Câteva luni încă, fericirea de a o fi întâlnit pe regină, de a-i fi vorbit, de a-i fi făcut portretul îi va umple tăcerea gândurilor. Și apoi, încet-încet, amintirea se va șterge. Îi va trebui o altă idee fixă, o altă invenție care să-i însuflețească imaginația înfrigurată. Cine va fi următoarea sa fantezie? Barbra Streisand? Whoopi Goldberg? Sau – de ce nu? – regina Cleopatra însăși, reîncarnată într-o fermecătoare casieră de la 7-Eleven? Cât despre Elizabeta a II-a, va fi dată uitării, o amintire care-i va face plăcere, desigur, dar care va ieși la suprafață din ce în ce mai rar…

Deodată, doamna alunecă pe poteca umedă. Rick o prinde chiar la timp, se sprijină de brațul lui și își regăsește echilibrul. Când întoarce capul spre pictor, acesta are în continuare privirea fixată departe, spre șirul de felinare care se întinde spre inima orașului. Mâna lui Rick, totuși, a rămas peste mâna ei. Palma umedă a artistului e apăsată

pe pielea ei, degetele își păstrează strânsoarea slabă, dar suficientă ca să o rețină.

Nu se mai aud decât vântul și zgomotul mașinilor. Și-au încetinit pașii, ca și cum faptul că își uniseră mâinile strecurase îndoiala în cele mai mici gesturi ale lor, făcându-le chiar și mersul să devină șovăitor. Strângerea se relaxează pe nesimțite, dar doamna nu îndrăznește să fie prima care își retrage mâna. Rick nu va spune nimic, dar va fi jignit, în mod sigur. E ca și cum i-ar spune: „Lasă-mă… ești amabil, dar, de fapt, n-am nevoie de dumneata“.

Au ajuns pe 66th Street. Acolo obișnuiesc să se despartă. Rick se întoarce spre doamnă. În penumbră, ea îi ghicește trăsăturile ascuțite ale feței, fruntea brăzdată de riduri, zâmbetul reținut. Mâna lui Rick încă nu a lăsat-o pe a ei.

Îl privește pe pictor în ochi. Chipul lui pare să se apropie de al ei. Foarte încet, ca și cum ar încerca să oprească mișcarea. Doamna simte cum i se închid pleoapele. E pe punctul să cedeze. Dar dacă se lasă purtată acum, nu va mai putea niciodată să dea înapoi. Va fi regină pentru totdeauna, prizonieră a imaginii ei. Acum sau niciodată… Trebuie să-i spună totul… Altfel va fi prea târziu… El va înțelege… Trebuie să înțeleagă.

Doamna își pune mâna liberă pe umărul lui Rick. Ca să-l respingă, dar și ca să-l rețină.

— Stai puțin…

Își pleacă ochii. Nu mai poate să-i susțină privirea.

— Știi… Înainte de a merge mai departe…

Degetele lui Rick se desfac încet.

— Nu ți-am spus adevărul… Nu știi nimic despre mine…

În întuneric, nu-i mai vede zâmbetul.

— Nu sunt cea care îți închipui că sunt…

Mâna lui Rick o lasă pe a ei.

— Nu sunt…

Pictorul pleacă fruntea.

— Regina.

Bărbatul se dă înapoi cu un pas, apoi rămâne mult timp nemișcat. Doamna se uită la el, cu brațele atârnând pe lângă trup. Respiră greu, ca după un lung efort. Ar vrea ca el să-i răspundă, să protesteze, să se indigneze, să-i strige în față furia lui.

Atunci când Rick ridică în sfârșit ochii spre ea, doamna e uimită să-l vadă zâmbind. Dar expresia lui e lipsită de căldură. E un zâmbet încremenit, zâmbetul cuiva care a fost abandonat, care nu mai are de ales decât să-și retragă adorația.

Doamna ar vrea să-l rețină lângă ea. Nu trebuie să se despartă așa.

— Săptămâna viitoare. Sâmbătă. La Nations Diner. O să fii acolo? O să vorbim… O să-ți explic.

— Bineînțeles, răspunde Rick cu o voce gravă, dându-se înapoi cu câțiva pași.

— Îmi promiți că o să vii acolo? La Nations Diner. Sâmbătă dimineața. Da?

— Da. Am să fiu acolo, repetă artistul.

— N-ai să lipsești, da? insistă doamna, cu un nod în gât.

— Am să fiu acolo, răspunde Rick pe același ton.

Doamna îl privește pe bărbatul care se îndepărtează. După puțin timp nu mai e decât o pată întunecată înghițită încetul cu încetul de luminile orașului. Dar vocea lui mai răsună în ea. E încă prezent. Atât de prezent încât ei îi e greu să presimtă imensitatea a ceea ce a pierdut.

32

În zilele următoare, doamna e prinsă într-un vârtej de întrebări. Va veni? Își va ține promisiunea? Oare am făcut o greșeală? Ar fi trebuit să tac, să continuu să joc comedia, sub pretextul de a nu-l răni? Va accepta să se plece în fața evidenței? Se va resemna să se întâlnească în continuare cu mine, așa cum sunt?

Ca să-și mai schimbe gândurile, se apucă de mii de treburi pe care le lasă, incapabilă să-și amintească de ce le-a început. Golește sertarele de la bucătărie, hotărâtă să extirpeze de acolo cel mai mic fir de praf. Dar, după o jumătate de oră de curățenie minuțioasă, renunță, amintindu-și că și-a jurat să facă ordine în debaraua de haine din camera ei. Își întinde toate hainele pe pat, determinată să le trieze, dar se descurajează repede și atacă baia. După douăzeci de minute în care aruncă eșantioane vechi de parfum și cutii de medicamente expirate, abandonează și partida asta. Scarpetta, surescitat de talmeș-balmeșul acesta fascinant, țopăie dintr-o cameră în alta, sucind gâtul unui recipient de șampon, spumegând cu un tub de pastă de dinți în gură. În scurt timp, totuși, câinele devine și el epuizat și se duce lângă stăpâna lui care s-a prăbușit în fotoliul din salon. Așezat pe labele de dinapoi, cu urechile ciulite, o contemplă cu un aer perplex.

Doamna nu pare să-i fi remarcat prezența. Imediat cum închide ochii, revede silueta lui Rick, privirea lui pierdută, privirea unui bărbat care a fost trădat și care se aștepta să fie trădat. Când deschide ochii, îi aude vocea răgușită, repetând fără convingere: „Am să fiu acolo“. Când se vor

vedea, sâmbătă, îi va explica. Îi va spune: „Pune-te în locul meu. Erai atât de convingător. N-am îndrăznit să te contrazic. Părea să-ți facă plăcere că sunt regina. M-am prins în joc. Am greșit, știu asta. Dar n-am făcut-o din răutate. Foarte repede, am devenit prizoniera acestui joc. Știi, nu e deloc genul meu să joc o asemenea comedie. Aș fi vrut să fiu sinceră cu dumneata. De mai multe ori am încercat să pun capăt acestui joc ridicol. Dar n-am avut curajul. De fiecare dată când ne întâlneam, păreai atât de bucuros… Mă temeam de reacția dumitale atunci când vei afla adevărul. Atunci, din lașitate, am preferat să tac. Și apoi, am dat dovadă și de egoism. Cum să spun… Voiam să continui să te văd… Înțelegi?“.

33

A trecut mai mult de o oră de când doamna e așezată la masa la care stă de obicei Rick, în localul Nations Diner de pe 1st Avenue. Chelnerul, un tânăr voinic și nerăbdător, a întrebat-o deja de două ori dacă poate să-i ia comanda. A făcut greșeala să-i spună că aștepta pe cineva. Acum și chelnerul o să știe că Rick n-a venit. Când se va ridica în sfârșit să plece, se va uita la ea cu o privire fals compătimitoare și îi va adresa un zâmbet trist în timp ce-și va lua bacșișul.

Doamna supraveghează ușa de sticlă a localului, la colțul cu 48th Street. O pălărie gri care seamănă cu cea pe care o poartă Rick o face să ridice capul. Alertă falsă. Un sexagenar cu chipul emaciat privește în jurul lui cu un aer rătăcit – o altă speranță înșelată. Până la urmă își comandă un ceai. Scarpetta, așezat lângă ea pe bancheta roșie din piele artificială, își pune capul pe coapsa ei și se lasă mângâiat pe urechi. Dacă ar fi o pisică, ar toarce.

Doamna își spune că poate Rick a fost reținut undeva. Dar în acest caz ar fi telefonat cu siguranță la *diner* ca să-i transmită un mesaj. Poate că a avut un accident? E atât de distrat… L-o fi lovit o mașină în timp ce traversa strada? Poate… dar e puțin probabil.

Revede în minte scenariul ultimei lor întâlniri. Fața descompusă a pictorului, expresia lui de neputință, ca și cum chiar el ar fi fost cauza acestei catastrofe. Își amintește de graba cu care o asigurase: „Bineînțeles, am să fiu acolo“. Dar era de ajuns să-l privească în ochi ca să înțeleagă că

luase deja o hotărâre. Vălul se sfâșiase. Nu va veni.

34

Săptămâna următoare, doamna vine din nou la Nations Diner. De data asta nu intră în local. Stă câteva minute afară, se întoarce la colțul străzii, aruncă o privire pe fereastră, apoi își continuă plimbarea.

Ce se întâmplă cu ea? E posibil să se fi atașat cu adevărat de acest bărbat, acest așa-zis artist despre care nu știe, la urma urmei, decât atât de puțin? Ce înseamnă pentru ea caraghiosul ăsta cu imaginația dezlănțuită, pictorul ăsta ratat care poate că nu are nici un talent? Încearcă oare față de el altceva decât compasiune? Dar în acest caz, de ce îi pasă atât că a dispărut? Nu mai vrea s-o vadă? E jignit că ea s-a hotărât să-și abandoneze rolul? Ei, și? E dreptul ei, nu? Nu-i datorează nimic, la urma urmei.

Ești ridicolă, își spune ea. Te porți ca o femeie părăsită. Dar nu poate face nimic. Se plimbă fără țintă prin oraș, iar pașii o călăuzesc fără să vrea spre Central Park. Înconjoară Cedar Hill, trece prin fața pizzeriei Golosi, se întoarce la Sony Plaza pe Madison Avenue. Speră să-l întâlnească? Ajunge la MoMa și acolo, așezată în fața unei gravuri de Lucian Freud, o năpădesc amintirile: silueta deșirată a lui Rick conducând-o dintr-o sală în alta, felul în care vorbise cu entuziasm despre perioada albastră a lui Picasso, tonul melancolic, puțin plângăreț, pe care-i destăinuise dragostea lui nefericită din trecut, gesturile ceremonioase cu care o invita să treacă în fața lui la intrarea într-o cafenea.

Doamna regretă că a făcut mărturisirea. Poate că a fost prea brutală? Omul e fragil, asta e evident.

Ar fi trebuit să-l menajeze.

Dar nu se poate împiedica să-i fie ciudă pe el. La urma urmei, el este cel care a antrenat-o în povestea asta abracadabrantă. El a atras-o în universul lui de iluzii. Și acum, sub pretextul că ea refuza să se mai preteze la comedia asta, o lasă baltă. De fapt, Rick este cel egoist. Se poartă ca un copil răsfățat. Ca să-i satisfacă fantezia, ar fi trebuit să continue să trăiască închisă în pielea celeilalte, constrânsă să debiteze aceleași idei, obligată să se gândească la orice pas: Ce-ar face regina în locul meu? Dar doamna e supărată pe Rick mai ales pentru că, în ciuda tuturor eforturilor ei, știe că-i vor trebui mai multe luni, poate chiar mai mulți ani, până să ajungă să-l uite.

35

Așezată pe o bancă pe malul marelui lac din Central Park, doamna închide romanul Patriciei Cornwell. Un vid imens a apărut în ea. Totul e clar. Totul e spus. Știe și când, și de cine, și cum, și de ce a fost comisă crima. Nu-i mai rămâne decât să se supună explicațiilor autoarei, deși se dedase unor speculații mai degrabă fertile: asasinul n-ar fi fiul nelegitim al scriitoarei și al mentorului ei, sau copilul ascuns, a cărui mamă avusese o relație incestuoasă cu fratele ei, sau poate tânărul misterios, înalt și blond, al cărui tată era senator? A simțit foarte aproape de ea personajele romanului, le-a învestit cu propriile ei idei, amintiri, cu ipotezele cele mai fantastice. Ce decepție să afle la sfârșitul cărții că ucigașul nu e altul decât un psihopat oarecare, un lucrător la aeroport obsedat de scriitoarea pe care o întâlnise din întâmplare într-un garaj. Ce mai rămâne după ce s-a dezvăluit misterul? Doar un adevăr foarte simplu, banal, fără nici o consecință, și sentimentul că a fost jefuită de acea parte din ea care trăia în carte. Pentru un cititor, a ști totul înseamnă a înceta să existe.

* * *

Nu numai propriile noastre visuri, ci și ale altora ne ajută să perseverăm. În primul rând pentru că, din moment ce nu ne aparțin, sunt mai tangibile și mai puțin capricioase decât cele pe care ni le inventăm în singurătatea noastră. Dar mai ales fiindcă nu trebuie decât să acceptăm să urmăm căile pe care le trasează pentru noi și imediat devin reflexe ale peisajelor, ale transformărilor, ale devenirii pe care le adăpostim în noi, nebănuite, și

pe care nu le-am fi crezut niciodată posibile dacă n-ar fi fost vigilența și privirea lor nesupusă.

Rick și-a imaginat-o regină. I-a împrumutat o viață dublă: pe de o parte, palatele și paradele; pe de alta, escapadele newyorkeze. Ar fi putut să i se destăinuie cu totul, să-i încredințeze detaliile trecutului ei, să-i descrie viața ei cotidiană. Dar ce-ar fi schimbat asta, la urma urmei, din moment ce pictorul era incapabil să cunoască din ea altceva decât inventase el însuși? Poate ar fi trebuit să accepte că privirea lui Rick n-avea s-o reconcilieze niciodată cu sine? Poate că, dacă l-ar fi înțeles mai bine, i-ar fi putut revela ceea ce ea nu pricepuse niciodată, ceea ce numai Rick, neștiind nimic despre ea, ar fi putut să dea la iveală?

36

Au trecut șase luni. Doamna și-a regăsit rutina – plimbările cu Scarpetta, serile la cinema, vizitele de voluntariat la căminul de bătrâni din Flushing.

Din când în când, i se întâmplă să se gândească la Rick, dar nu mai speră să-l revadă. S-a alăturat celorlalte amintiri îngrămădite în trecutul ei, acele povești neterminate, schițe ale fericirii abandonate pe drum – din lașitate, poate, dar și din dorința de a-și lăsa viața ca pe un teren necultivat, deschisă mereu la noi începuturi.

Doamna nu mai speră să-l revadă pe Rick, dar se întoarce, instinctiv, în aceleași locuri prin care au umblat împreună. Azi e așezată pe o bancă la poalele colinei Cedar Hill. Printre crengile sicomorilor pline de muguri răzbat câteva raze de soare în aerul încă înghețat. Anul acesta primăvara se lasă așteptată.

Ține în mâini ultima aventură a lui Kay Scarpetta. Știe că va fi dezamăgită, dar, împotriva oricărei speranțe, se încăpățânează să-și continue lectura, spunându-și că poate de data aceasta va mai rămâne o bucățică de mister neatinsă.

Deodată, Scarpetta începe să latre.

O umbră se apropie de ea. Doamna ridică ochii. E Rick. Cu fața palidă, cu părul zburlit, cu paltonul prea mare aproape atingând pământul, pare puțin îmbătrânit. Îi zâmbește cu același surâs dureros.

Doamna se ridică, întinde cu stângăcie mâna spre Rick, apoi și-o retrage. Până la urmă, el este cel care rupe tăcerea.

— Îmi pare bine că vă văd.

— Și mie, răspunde doamna cu o voce mai caldă decât altădată.

— Îmi pare rău… Am fost plecat într-o călătorie…

— Nu contează, și eu am fost foarte ocupată.

— Mai veniți uneori la New York?

— Da. Când am timp.

O nouă tăcere. Rick întoarce capul de la dreapta la stânga, scotocește în multele buzunare ale paltonului, încearcă să-și ia o înfățișare firească.

— Și… portretul meu? L-ai terminat? întreabă doamna.

— Nu, răspunde Rick cu o înfățișare vinovată.

— Nu vrei să-l termini?

— Ba da, dar… Din memorie e cam greu…

— Sunt liberă săptămâna viitoare, dacă vrei…

— Săptămâna viitoare… bineînțeles… săptămâna viitoare… Aici?

— Da, aici.

— La aceeași oră?

— La aceeași oră.

Rick se uită la ea, radios.

— Două sau trei ședințe, cel mult, și portretul va fi terminat, vă promit.

— Nu-ți face griji, am tot timpul din lume.

— Sper că o să vă placă, spune Rick cu un aer visător.

— O să vedem…

— Dacă vi se pare reușit, ce-o să faceți cu el?

— Nu știu, o să-l pun pe perete acasă, în mod sigur.

— În palatul dumneavoastră din Londra? întreabă Rick, cu o urmă de ironie în priviri.

— Ei… da… Bineînțeles.

Rick i se pare sincer. Și totuși… Ce se ascunde în spatele acestui surâs complice? E posibil ca bărbatul să fie atât de naiv? Oare crede cu adevărat în acest joc ciudat?

Și apoi, ce contează, la urma urmei. Doamna nu mai trebuie să-și pună întrebări. Influențată de veselia tovarășului ei, adaugă:

— De altfel, de ce n-ai face o călătorie la Londra ca să-l vezi?

Table of Contents

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

Table of Contents

1 7
2 10
3 13
4 18
5 22
6 25
7 27
8 28
9 36
10 39
11 41
12 42
13 44
14 51
15 54
16 58
17 63
18 67
19 72
20 83
21 86
22 88
23 90
24 94
25 97
26 102
27 104

28	107
29	109
30	116
31	119
32	123
33	125
34	127
35	129
36	131